

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี
กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง
ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND AUDIT
QUALITY WITH THE PERFORMANCE AND PROFIT DECORATION BY TOTAL
ACCRUAL OF SET 50 IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

พุ่มพงศ์ ภูมมะภูติ

PHOOMPHONG BHUMMABHUTI

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND AUDIT
QUALITY WITH THE PERFORMANCE AND PROFIT DEFORMATION BY TOTAL
ACCRUAL OF SET 50 IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

PHOOMPHONG BHUMMABHUTI

INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ACCOUNTANCY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022

ชื่อหัวข้อการค้นคว้าอิสระ

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพ
การสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไร
ผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย

THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE
GOVERNANCE AND AUDIT QUALITY WITH THE
PERFORMANCE AND PROFIT DECORATION BY
TOTAL ACCRUAL OF SET 50 IN THE STOCK
EXCHANGE OF THAILAND

นักศึกษา

พุมพงศ์ ภูมิระภูติ รหัสประจำตัว 65501277

หลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

คณะ

บัญชี

อาจารย์ที่ปรึกษา

ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

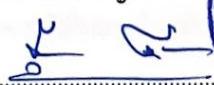

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สาระพัด)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

.....กรรมการ
(ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธุ์)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้ดำเนินการค้นคว้าอิสระ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต

คณบดีคณะบัญชี

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

วันที่ 1 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2566

การค้นคว้าอิสระเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และ คุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
นักศึกษา	นายพุมพงศ์ ภูมิระภูติ รหัสประจำตัว 65501277
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนานสินินท์
หลักสูตร	บัญชีมหาบัณฑิต
คณะ	บัญชีมหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงาน ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 50 บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างปี พ.ศ.2562 - พ.ศ.2564 โดยใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินย้อนหลัง 3 ปี ได้จำนวนข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 150 ข้อมูล ยกเว้นบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและอยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำกับดูแลกิจการ ด้านคะแนนการกำกับดูแลกิจการ มีผลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) 2) การกำกับดูแลกิจการ ด้านจำนวนครั้งในการประชุมมีผลเชิงบวกกับรายการคงค้างทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 3) คุณภาพการสอบบัญชี ด้านขนาดของบริษัทสอบบัญชีมีผลเชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตรา

ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และ 4) คุณภาพการสอบบัญชี ด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่มีผล
เชิงบวกกับรายการคงค้างทางบัญชี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : การกำกับดูแลกิจการ, คุณภาพการสอบบัญชี, ผลการดำเนินงาน และ การตกแต่งกำไรผ่าน
รายการคงค้าง

THESIS TITLE	THE RELATIONSHIP BETWEEN CORPORATE GOVERNANCE AND AUDIT QUALITY WHIT THE PERFORMANCE AND PROFIT DECORATION BY TOTAL ACCRUAL OF SET50 IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
AUTHOR	PHOOMPHONG BHUMMABHUTI
THESIS ADVISOR	KANOKSAK SUKWATANASINIT DR.
LEVEL OF STUDY	MASTER OF ACCOUNTANCY SCHOOL OF ACCOUNTANCY
FACULTY	SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEARS	2022

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the relationship between corporate governance and audit quality and the performance and profit decoration by total accrual of the SET50 group in the Stock Exchange of Thailand. 2) A quantitative research by a specific sample of 50 companies listed on the Stock Exchange of Thailand. Collecting data from financial reports between 2019 - 2021, including 150 data used in the study. Except companies whose information is incomplete and undergoing business rehabilitation. Data were analyzed using descriptive statistical analysis to describe the general nature of the data Pearson correlation coefficient analysis to test the relationship between the independent variables and multiple regression analysis with statistical significance at the 0.05 level to test the research hypothesis.

The results showed 1) that corporate governance Corporate governance score. It has a positive effect on performance as measured by the return on total assets and corporate governance. 2) The number of meetings had a positive effect on profit enrichment at the statistical significance level of 0.05 3) Corporate governance has no relation to performance, measured by price to earnings per share ratio. While audit quality The size of the audit firm

has a positive effect on its performance as measured by the return on total assets and audit quality. 4) The audit fee has a positive effect on total accrual. The statistical significance level of 0.05. Audit quality has no relationship with profit decoration by total accrual.

Keywords : Corporate governance, Accounting quality, Return on investment, Profit decoration

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากเพื่อนๆ ร่วมรุ่น 18 ที่ช่วยเป็นกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในด้านการหาประเด็นการค้นคว้าอิสระที่น่าสนใจ การเก็บข้อมูล การสอบผลการวิจัย การจัดทำรูปเล่มงานวิจัย อีกทั้งยังคอยร่วมช่วยเหลือให้ผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินินท์ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ ที่ได้ให้ความรู้และแนวทางในการดำเนินการวิจัย รวมถึงคณาจารย์หลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย ตลอดจนเจ้าของผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเอกสารทางวิชาการทุกท่าน ที่ผู้ศึกษาได้นำมาศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนชี้แนะแนวทาง รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ช่วยประสิทธิ์ประสาทองค์ความรู้ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการช่วยเหลือในการสืบค้นข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สารพัด ประธานกรรมการการสอบ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ให้ความกรุณารับฟังการรายงานการค้นคว้าอิสระตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ เพื่อปรับปรุงให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่ให้โอกาสและความรู้ในการศึกษาสาขาบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้โอกาสได้เข้ามาศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป

ขอขอบพระคุณแหล่งตีพิมพ์ผู้ที่ได้เผยแพร่องค์ความรู้ดีๆ ที่ส่งมอบแต่คนรุ่นหลังที่ได้ใช้งานวิจัยต่างๆ ไว้ใช้เพื่อเป็นแหล่งสืบค้น อ้างอิงข้อมูล ซึ่งสามารถช่วยเหลือสนับสนุนผู้ทำวิจัยจนสำเร็จการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนให้คำปรึกษา และขอบคุณเพื่อนๆ ในหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย รุ่น 18 คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ คุณงามความดีอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาขอมอบแต่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ สถาบันที่ให้การศึกษา และผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน

พุมพงศ์ ภูมมะภูติ

สิงหาคม 2566

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VII
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพ.....	X
	หน้า
บทที่	
1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
1.6 สมมติฐานการวิจัย.....	5
1.7 นิยามศัพท์.....	6
2 แนวคิด ทฤษฎี และวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ.....	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี.....	28
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานของบริษัท.....	43
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร.....	50
2.5 แนวคิดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	57

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.6	ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory).....	58
2.7	ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory : PAT)...	62
2.8	ทฤษฎีสम्मติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis)...	68
2.9	ทฤษฎีคุณค่าข้อมูล (Value relevance).....	69
2.10	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	70
3	ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1	ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	72
3.2	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
3.4	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1	ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง.....	76
4.2	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์.....	77
4.3	การทดสอบสมมติฐาน.....	78
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
5.1	สรุปผลการศึกษา.....	85
5.2	อภิปรายผล.....	86
5.3	ข้อจำกัดการวิจัย.....	88
5.4	ข้อเสนอแนะ.....	89

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก รายชื่อกลุ่มบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	93
ภาคผนวก ข ใบตอบรับการตีพิมพ์บทความ.....	99
ประวัติผู้เขียน.....	100

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงหลักเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ.....	14
2	สถิติการเข้าตรวจระบบควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีและการให้ความเห็น ชอบผู้สอบบัญชีในตลาดทุน.....	43
3	การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	76
4	การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	77
5	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA).....	78
6	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E).....	79
7	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการตกแต่งกำไร ผ่านรายการคงค้าง.....	80
8	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA).....	81
9	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E).....	82
10	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการตกแต่งกำไร ผ่านรายการคงค้าง.....	83

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
2 กราฟแสดงอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนปี 2559 ถึงปี 2564....	34
3 อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสำหรับปี 2564.....	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเริ่มมีการตื่นตัวเรื่องการค้ากับดูแลกิจการที่ดีและมีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เมื่อต้นปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการบรรษัทภิบาลแห่งชาติขึ้น เพื่อให้การส่งเสริมบรรษัทภิบาลมีการพัฒนาการที่เป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง และจัดเรื่องนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติ และรัฐบาลได้ประกาศอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 เป็นปีเริ่มต้นแห่งการรณรงค์การค้ากับดูแลกิจการที่ดี (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีหลักและแนวทางในการปฏิบัติที่ดีในการการค้ากับดูแลกิจการต่าง ๆ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มี 5 หมวด ได้แก่ สิทธิของผู้ถือหุ้น ความเท่าเทียมในการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย การเปิดเผยข้อมูล และความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อกรรมการ ในปี พ.ศ. 2560 การการค้ากับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้ออกร่างหลักการการค้ากับดูแลกิจการที่ดี (CG Code) เพื่อเป็นหลักปฏิบัติให้คณะกรรมการบริษัท โดย CG Code รวมถึงการรายงานด้านงบการเงิน ซึ่งจะถูกรตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชี ดังนี้ด้วยความน่าเชื่อถือของผู้ตรวจสอบสามารถพิจารณาเบื้องต้นได้ โดยศึกษาถึงระยะเวลาในการเป็นผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบบริษัทนั้นๆ เพราะทำให้ทราบถึงข้อแนวโน้มของการรายงานตัวเลขผ่านงบการเงินเนื่องจากได้ตรวจสอบเป็นระยะเวลาและต่อเนื่อง รวมถึงขนาดของบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีความน่าเชื่อถือในเบื้องต้นได้จากชื่อเสียงที่ได้รับการยอมรับการทั่วโลกอย่าง BIG 4 เป็นต้น ซึ่งเมื่อเทียบกับขนาดและความน่าเชื่อถือของบริษัทผู้ตรวจสอบแล้ว ผู้ว่าจ้างจึงต้องยอมที่จะเสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าตรวจสอบค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับบริษัทอื่นๆ เพราะในด้านของความน่าเชื่อถือ บุคคลทั่วไปให้การยอมรับกับบริษัทที่มีชื่อเสียงอย่าง BIG 4 ค่อนข้างมาก รวมถึงเกณฑ์การให้คะแนนความน่าเชื่อถือของบริษัทที่ทราบได้เบื้องต้นจาก จำนวนครั้งในการจัดการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ และคะแนนการค้ากับดูแลกิจการที่บอกได้ถึงผู้ให้คะแนนการค้ากับดูแลกิจการ คือ ผู้ที่มีหน้าที่ประเมินและให้คะแนนในเรื่องของการการค้ากับดูแลกิจการของบริษัท โดยอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น ความโปร่งใส ความรับผิดชอบต่อความเป็นธรรม การป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ การสร้างคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ในด้านความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของผู้ถือหุ้นและผู้ลงทุน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการ คุณภาพ

ของการตัดสินใจและการจัดสรรทรัพยากร ความโปร่งใสและการป้องกันการทุจริต ความยั่งยืนของกิจการ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ,2560).

คุณภาพการสอบบัญชี ต้องเริ่มจากโครงสร้างองค์กรที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพ การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ตั้งแต่บุคลากร เทคโนโลยี ทรัพยากรสินทางปัญญา ให้เป็นปัจจุบันและกระจายไปยังบุคลากรอย่างทั่วถึง โดยมีการสร้างสภาพแวดล้อมสำนักงานให้มีคุณภาพ และกระตุ้นให้บุคลากรคำนึงถึงคุณภาพของการสอบบัญชี โดยผู้นำต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้ตระหนักถึงเรื่องคุณภาพ โดยเน้นย้ำว่าผู้สอบบัญชีเป็นผู้ประกอบวิชาชีพที่ทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะ และผู้มีส่วนได้เสียที่ใช้รายงานของผู้สอบบัญชีในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งผู้นำองค์กรควรเน้นในเรื่องการปฏิบัติตามข้อกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพ และต้องสื่อสารให้พนักงานทุกคนได้รับรู้

จากปัญหาเรื่องการตกแต่งบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายได้ในวงกว้าง ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับนโยบายผู้บริหารที่เป็นผู้กำหนดทิศทางการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) จึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน และการสร้างคุณค่าให้กับบริษัท การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ในเชิงการควบคุม รวมถึงกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Corporate Governance) ในการกำกับดูแลกิจการที่เป็นไปอย่างมีคุณค่าให้กิจการเป็นไปอย่างยั่งยืน โดยไม่เพียงแต่การสร้างความสำเร็จให้แก่ผู้ร่วมลงทุนและผู้ถือหุ้น เห็นได้จากระดับผลตอบแทน (return) และระดับความเสี่ยง (risk) แต่ยังสามารถประกอบธุรกิจอย่างมีจริยธรรม และความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และพัฒนาหรือลดผลกระทบด้านลบต่อสิ่งแวดล้อม (สุภรัตน์ ต้นทัพพรชัย, 2559)

จากเหตุผลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อที่ผู้ใช้งบการเงินจะนำมาวิเคราะห์แนวโน้มการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีของกิจการที่สะท้อนผลการดำเนินงานของกิจการ และผู้ลงทุนจะสามารถใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่ใช้ประกอบการพิจารณาการลงทุนได้

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับการตกแต่งกำไร ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ทางด้านวิชาการ

1. ทราบถึงความสัมพันธ์การกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานของกิจการ และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง

2. ผู้ที่มีความสนใจสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และเป็นแนวทางในการทำวิจัยในอนาคตเพิ่มเติม

ประโยชน์ด้านการนำผลวิจัยไปใช้

1. นักลงทุน นักวิเคราะห์และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจลงทุน และช่วยในการประเมิน คัดการณ์ วางแผนการลงทุนล่วงหน้าในตลาดทุนเพื่อให้การลงทุนแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. ผลการศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรับใช้การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินที่แสดงผลการดำเนินงานของกิจการ และการตกแต่งกำไร เพื่อการพยากรณ์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและประเมินมูลค่าราคาหุ้น

3. ประโยชน์ด้านอื่น ๆ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์การกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานของกิจการ และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำงานวิจัยสำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาวิจัยและใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์และใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อขยายขอบเขตและพัฒนา ด้านการศึกษาวิจัยสำหรับแนวทางข้างต้นต่อไปในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วย จำนวนครั้งในการประชุม และคะแนนการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) การตกแต่งกำไร (รายการคงค้างทางบัญชี)

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

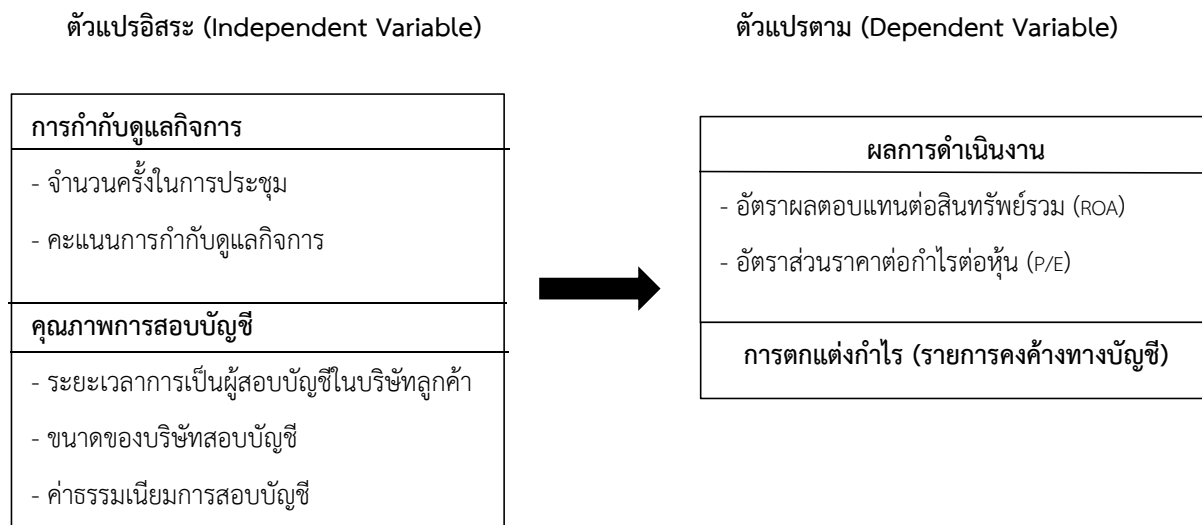
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET50 จำนวน 50 บริษัท สำหรับระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ.2562 - 2564 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566)

ผู้ศึกษาเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ เลือกศึกษาเฉพาะบริษัทที่มีการจัดทำงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ถึง 2564 รวม 3 ปี และมีการส่งงบการเงินครบทุกปี เนื่องจากอาจมีผลต่อการศึกษาจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 50 บริษัท โดยใช้ข้อมูลที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 150 ราย บริษัทรายปี (Firm Years)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากในงบการเงินที่ปรากฏบนเว็บไซต์เผยแพร่ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2562 – 2564 รวมเป็นระยะเวลา 3 ปี

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไร ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีการกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 : การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

สมมติฐานที่ 2 : การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

สมมติฐานที่ 3 : การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

สมมติฐานที่ 4 : คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

สมมติฐานที่ 5 : คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

สมมติฐานที่ 6 : คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

1.7 นิยามศัพท์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2517 ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายหลักทรัพย์และให้บริการที่เกี่ยวข้อง โดยไม่นำผลกำไรมาแบ่งปันกัน โดยมีบทบาทในการส่งเสริมการออมและการระดมเงินทุนระยะยาว เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันดำเนินงานของ SET อยู่ภายใต้ พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยมีการดำเนินงานหลัก ได้แก่ การรับหลักทรัพย์จดทะเบียนและดูแลการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน การซื้อขายหลักทรัพย์และการกำกับดูแลการซื้อขายหลักทรัพย์ การกำกับดูแลบริษัทสมาชิกส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตลอดจนถึงการเผยแพร่ข้อมูลและการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2566)

การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ความสัมพันธ์ในเชิงการกำกับดูแล รวมทั้งกลไกมาตรการที่ใช้กำกับการตัดสินใจของคนในองค์กรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้สอบบัญชี และการแสดงความเห็นในรายงานสอบบัญชีสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ตรวจพบโดยอยู่ภายใต้ความอิสระ สามารถลดความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น เป็นหลักประกันให้ผู้ใช้งบการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือได้

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Audit Tenure : AT) หมายถึง ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี และสำนักงานสอบบัญชีหลักในบริษัทของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ตามกฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Siregar, Amarullah, Wibowo & Anggraita, 2012, 55-74)

ขนาดบริษัทสอบบัญชี หมายถึง ลักษณะของธุรกิจที่ระบุได้ถึงขนาดของสำนักงานสอบบัญชี จำนวนบุคลากรที่อยู่ในสำนักงานสอบบัญชี รวมถึง สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี หมายถึง การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามอัตราที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย การเก็บค่าธรรมเนียมตามขนาดและประเภทของธุรกิจ รวมถึงการกำหนดระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ หรือ ROA เป็นอัตราส่วนทางการเงินระหว่างกำไรสุทธิกับสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนที่บ่งบอกถึงความสามารถของกิจการที่จะนำสินทรัพย์ที่มีไปใช้ประโยชน์ในดำเนินการของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) = กำไรสุทธิ / สินทรัพย์รวม(เฉลี่ย) * 100 (%)
การวิเคราะห์ค่าที่ได้จากการคำนวณ

หาก ROA ที่คำนวณได้มีค่ามาก แสดงว่ากิจการได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ได้ผลตอบแทนรับผลตอบแทนสูง

หาก ROA ที่คำนวณได้มีค่าน้อย แสดงว่ากิจการได้นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ในการดำเนินงานได้อย่างไร้ประสิทธิภาพ ทำให้ผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์ไม่ดีเท่าที่ควร

อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) หมายถึง อัตราส่วนทางการเงินที่เป็นการเปรียบเทียบระหว่าง “ราคาหุ้นต่อหุ้น (Price)” เทียบกับ “กำไรต่อหุ้น (EPS)”

อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) = ราคาต่อหุ้น / กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) (เท่า)

โดย “กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS)” คำนวณได้จาก

กำไรสุทธิต่อหุ้น (EPS) = กำไรสุทธิ / จำนวนของบริษัทที่ชำระแล้ว

การตกแต่งกำไร หมายถึง การที่ผู้บริหารแทรกแซงกระบวนการจัดทำงบการเงิน เพื่อผลประโยชน์ส่วนตน หรือเพื่อความสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งส่งผลให้ตัวเลขกำไร ไม่สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายงานคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษารายละเอียด ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานของบริษัท
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร
- 2.5 แนวคิดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2.6 ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory)
- 2.7 ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory: PAT)
- 2.8 ทฤษฎีสสมมติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis)
- 2.9 ทฤษฎีคุณค่าข้อมูล (Value relevance)
- 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) หรือ ธรรมภิบาลตามความหมายตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ระบบโครงสร้างและกระบวนการที่จัดให้มีความสัมพันธ์ระหว่างคณะกรรมการฝ่ายจัดการ และผู้ร่วมลงทุน เพื่อสร้างการแข่งขัน นำไปสู่การเจริญเติบโตและเพิ่มมูลค่าระยะยาวให้กับผู้ถือหุ้น โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555.)

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการและได้ดำเนินการส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนมีระบบการกำกับดูแลกิจการ โดยได้จัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งนำเสนอหลักการที่คาดหวังให้บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติตาม ตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เลือกหลักการกำกับดูแลกิจการ 15 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization of Economic Co-operation and Development Centre : OECD) โดยสรุปหลักการ 15 ข้อ ดังนี้ (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2555.)

1.นโยบายเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

บริษัทให้ความสำคัญในหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และสนับสนุนการปฏิบัติอย่างจริงจัง และ ต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดี จริยธรรมทางธุรกิจและจรรยาบรรณของ ผู้บริหารและพนักงานเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารและพนักงาน ยึดถือ ปฏิบัติ คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนมุ่งมั่นที่จะเอาหลักสำคัญในการกำกับดูแล กิจการที่ดีของบริษัท

2.ผู้ถือหุ้น : สิทธิและความเท่าเทียมกัน

การจัดการประชุมผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริษัทมีการปฏิบัติในลักษณะสนับสนุนผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน ในทุกครั้งของการประชุมควรสะดวกรวดเร็วประหยัดค่าใช้จ่าย

3.สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ

ในการกำหนดรูปแบบการกำกับดูแลมีผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง มีวัตถุประสงค์และความคาดหวังจากกิจการที่แตกต่างกันไป คณะกรรมการ ควรทราบถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียตามที่กฎหมายกำหนด และกำกับดูแลให้ มั่นใจว่าสิทธิดังกล่าวได้รับการปฏิบัติด้วยดี และควรสนับสนุนให้มีส่วนร่วมระหว่างบริษัท และผู้มีส่วนได้เสียในการสร้างความมั่งคั่ง สร้างงาน และสร้างกิจการให้มีฐานะการเงินที่มั่นคง

4.การประชุมผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการ ประธานที่ประชุมผู้ถือหุ้นดำเนินการกำหนด เวลาให้เหมาะสม และสามารถแสดงความคิดเห็น ตั้งคำถามต่อที่ประชุมได้เท่ากับผู้ถือหุ้น และเรื่องที่จะนำเสนอต่อกรรมการทุกคนพร้อมทั้งประธานคณะ อนุกรรมการชุดต่าง ๆ ควรเข้าประชุมตอบคำถามด้วย

5.ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

ลักษณะสำคัญของผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ต้องมีภาวะเป็นผู้นำ วิสัยทัศน์ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจ รวมทั้งควรมีความรับผิดชอบและการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

6.ความซื่อสัตย์ของผลประโยชน์

คณะผู้บริหารบริษัท และผู้ร่วมลงทุน ควรจัดการปัญหาผลประโยชน์ โดยใช้ความซื่อสัตย์ สุจริต จริยธรรมภายในกรอบของความเป็นอิสระอย่างเป็นเหตุและผล

7.จริยธรรมธุรกิจ

คณะกรรมการบริหาร มีความเข้าใจในการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติตนของบริษัท โดยยึดหลักแนวทางเกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณธุรกิจ

8. การถ่วงดุลของกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร

คณะกรรมการและไม่ใช่กรรมการควรมีจำนวนเท่าใด ประกอบด้วยความเป็นอิสระในสัดส่วนอย่างไร คณะกรรมการบริษัทกำหนดความเห็นชอบจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น ข้อเสนอของคณะกรรมการบริหาร ทั้งนี้ คุณสมบัติคณะกรรมการเป็นไปตามประกาศของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

9. การรวมหรือแยกตำแหน่ง

คณะกรรมการและผู้ร่วมลงทุน ควรมีการกระจายอำนาจหน้าที่ระหว่างกันให้ชัดเจน โดยมีใช้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจโดยไม่จำกัด

10. ค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหาร

ค่าตอบแทนควรดำเนินการด้วยความโปร่งใส และผู้ถือหุ้นเปิดเผยนโยบายค่าตอบแทน และจำนวนค่าตอบแทนของคณะกรรมการ และผู้บริหารระดับสูงตามที่ ประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.)

11. การประชุมคณะกรรมการ

คณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องในบริษัท ต้องมีการดำเนินการแจ้งกำหนดการประชุมล่วงหน้าให้แก่กรรมการ ทุกครั้งเห็นแต่สมควร ใช้กับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง และมีการเปิดเผยจำนวนครั้งที่ของแต่ละบุคคลที่ เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการในรายงานประจำปีด้วย

12. คณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการมีการตรวจสอบและกำหนดนโยบายค่าตอบแทน โดยสมาชิกควรมีคุณสมบัติความรับผิดชอบ และการทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการและผู้บริหาร

13. ระบบการควบคุมและการตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการ ดำเนินการตรวจสอบระบบการควบคุมภายในทั้งเรื่องของด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการกำกับดูแลกิจการ การจัดการความเสี่ยง และการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนล่วงหน้า และต้องจัดให้มีงานตรวจสอบภายในแยกเป็นหน่วยงานหนึ่งของบริษัท

14. รายงานขอคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานทางการเงิน และรายงานทางบัญชีของผู้สอบบัญชี ในรายงานประจำปี เอกสารการรายงานมีเนื้อหาสำคัญที่ครบถ้วน ตามหลักการปฏิบัติสำหรับกรรมการบริษัทจดทะเบียนที่ตลาดหลักทรัพย์เสนอแนะ

15. ความสัมพันธ์กับผู้ลงทุน

คณะบริหารและผู้ร่วมลงทุนที่ดีควรมีความสุจริต มีการเปิดเผยข้อมูลที่ต้องการ ทันท่วงที ความโปร่งใส และมีการติดต่อสร้างสัมพันธ์กับผู้ร่วมลงทุน รวมทั้งนักวิเคราะห์ และภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กลไกที่ส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการ

กลไกการกำกับดูแลที่ดีที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบริษัท สรุปได้ 8 กลไก คือ

1. สัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการของบริษัท (Independent Directors) มีการอภิปรายกันมานาน ในเรื่อง การติดตาม การดูแล และการควบคุม ของคณะกรรมการของบริษัทที่มีความ เป็นอิสระในด้านการใช้เสียงข้างมาก จะมีประสิทธิภาพมากกว่า และมักจะทำการเปลี่ยนกรรมการของ บริษัทที่มีประสิทธิภาพออกไป ถือว่ามีนัยสำคัญในกลไกการกำกับดูแลกิจการ

2. ความอิสระของคณะกรรมการของบริษัท (Independent of Committees) ความอิสระ ถือว่ามีความสำคัญในการแสดงให้นักลงทุนเห็นประสิทธิภาพในกลไกการกำกับดูแลกิจการ เนื่องจาก คณะกรรมการของบริษัท อาจอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหา หรือ คณะกรรมการค่าตอบแทน ซึ่งเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เป็นผลประโยชน์ของบริษัท เช่น การ สรรหากรรมการของบริษัท เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนถึงบทบาทในการติดตาม กำกับดูแล ตาม วัตถุประสงค์ ของการกำกับดูแลกิจการ ปัจจุบันนี้ผู้ถือหุ้นต่างพยายามผลักดันให้ลดกรรมการภายใน ของบริษัทลง

3. ขนาดคณะกรรมการของบริษัท (Board Size) ในงานวิจัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะสนับสนุน ขยายคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ว่าไม่สามารถกำกับดูแลกิจการให้มีประสิทธิภาพเท่ากับ ขนาดคณะกรรมการของบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทขนาดใหญ่ จะไม่สามารถประสานกันหรือหารือกันได้สะดวกหรืออาจปล่อยว่างเพื่อรักษาตำแหน่งของตนเองโดยไม่ ติดตาม ปัญหาที่เกิดขึ้น

4. การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (CEO Duality : CEO dual) บาง บริษัท กำหนดตำแหน่งประธานบริษัท และกรรมการของบริษัทเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งเป็นที่อภิปราย ถึงความ เหมาะสมในด้านการกำกับดูแลกิจการ กรณีที่ไม่แยกบทบาททั้งสองนี้ออกจากกัน ซึ่งอาจไม่ สามารถ ปรับเปลี่ยนกรรมการของบริษัทได้เมื่อมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ และเป็นที่น่าสนใจของ นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย

5. จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริหารของบริษัท (Board Meeting) จำนวน ครั้ง ในการประชุมในแต่ละปีของคณะกรรมการบริหารของบริษัทจะมีผลต่อการฟื้นฟูและแก้ไขภาวะ วิกฤต อย่างทันที่ แต่ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่จำเป็น ต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นและผลประโยชน์ที่จะ ได้รับ

6. สมรรถนะของคณะกรรมการตรวจสอบ (Competence of Audit Committee Members) ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบ ต้องอยู่ในระดับที่สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น ความรู้ ความสามารถที่จะเข้าใจในรายงานทางการเงิน เนื่องจากว่าคณะกรรมการตรวจสอบ ต้อง รับผิดชอบ กำกับดูแล ควบคุมภายในบริษัท และความถูกต้อง เชื่อถือได้ของรายงานการเงิน

7.ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Audit firm Size) การเลือกบริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียง เป็นปัจจัย หนึ่งในกลไกการกำกับดูแลกิจการ อาจมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นในรายงานทางการเงิน

8.การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee Meetings) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบสามารถที่จะลดระดับการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารกำไรได้ คือ ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นการติดตาม กำกับดูแลพฤติกรรมของ ผู้บริหาร แต่จำนวนครั้งในการประชุมจะขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจโดยปกติเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน CORPORATE GOVERNANCE REPORT OF THAI LISTED COMPANIES (CGR) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)

ในการดำเนินโครงการ ทางได้แต่งตั้งกรรมการโครงการ (Steering Committee) ประกอบด้วย ตัวแทนจากหน่วยงานองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในตลาดทุน เพื่อให้ข้อเสนอแนะและพิจารณาหลักเกณฑ์การสำรวจ แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลสำรวจและการจัดทำรายงาน ตลอดจนแนวทางการประกาศผลสำรวจในภาพรวม เพื่อให้หลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการสำรวจมี มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ และสามารถใช้เป็นตัวชี้้นำการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งในระยะที่ผ่านมา ได้มีการทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงด้านการกำกับดูแลกิจการอยู่เป็นระยะ

ในการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนนั้น มุ่งหวังเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการในการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการของบริษัท ในขณะเดียวกันบริษัทจดทะเบียนก็สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านบรรษัทภิบาลของบริษัทต่อไป นอกจากนี้ข้อมูลผลประเมิน CGR ยังเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่จะใช้ประกอบการวิเคราะห์หลักทรัพย์เพื่อการตัดสินใจลงทุนอีกด้วย

การเข้าร่วมประเมิน

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ จะได้รับการประเมินตาม หลักเกณฑ์การสำรวจโครงการ CGR โดยไม่ต้องสมัครเข้าร่วม ยกเว้น บริษัทที่เข้าเงื่อนไขต่อไปนี้จะไม่ได้รับการประเมิน

- 1.บริษัทที่อยู่ระหว่างการฟื้นฟูกิจการ
- 2.บริษัทที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน
- 3.บริษัทที่ไม่ตัดการประชุมผู้ถือหุ้นในปีที่ทำการสำรวจ
- 4.บริษัทหรือกรรมการบริษัทที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. เปรียบเทียบปรับหรือ

กล่าวโทษในเรื่องที่ระบุไว้ จะไม่ได้รับการประเมินในโครงการ CGR เป็นเวลา 2 ปี

5. บริษัทหรือกรรมการใดหรือผู้บริหารใดที่ถูกหน่วยงานกำกับดูแลหรือหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับกิจการนั้นๆ ซึ่งมีความผิดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตหรือประพฤติมิชอบจะไม่ได้รับการประเมินในโครงการ CGR เป็นเวลา 2 ปี

เกณฑ์การพิจารณา

หลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้ในการสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนของ CGR ได้รับ การพัฒนามาจากการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย Corporate Governance Code ของสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. รวมทั้งเกณฑ์การ ประเมินของ ASEAN CG Scorecard เพื่อให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับและสามารถใช้ชี้วัดการปฏิบัติตาม หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบการประเมินการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนแบ่งออกเป็น 5 หมวด แต่ละหมวดใช้ เครื่องมือในการวัดเกณฑ์ชี้วัดและประเมินการปฏิบัติตามหลักการของหมวดนั้น ๆ ซึ่งเน้น เครื่องมือชี้วัดที่ เป็นรูปธรรมและสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณ โดย IOD ได้จัดทำ หลักเกณฑ์การสำรวจ CGR ที่ระบุ รายละเอียดประเด็นที่ประเมินพร้อมกับแนวพิจารณาเอาไว้อย่างครบถ้วน

ข้อมูลที่ใช้ประเมิน

การสำรวจและให้คะแนนของ CGR จะพิจารณาจากข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนเปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น รายงานประจำปี แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีที่น่าส่งสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. หนังสือนัดประชุมและรายงานการประชุมผู้ถือหุ้น ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เผยแพร่ผ่านตลาดหลักทรัพย์ฯ และ สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ข้อมูลอื่น ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ เช่น เว็บไซต์บริษัท เป็นต้น โดย จะพิจารณาเฉพาะข้อมูลตั้งแต่เดือนมกราคมของปีก่อนปีทำการสำรวจ จนถึงวันที่ประกาศผลของปีทำการสำรวจเท่านั้น เพื่อสะท้อนให้เห็นพัฒนาการของการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนไทยอย่าง ชัดเจนมากที่สุด ดังนั้นบริษัทจดทะเบียนจึงควรเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการสู่ สาธารณชนในเอกสารเผยแพร่ของบริษัทหรือเว็บไซต์ รวมทั้งช่องทางต่าง ๆ ให้มากที่สุด และควรจัดทำ เอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อบริษัททั้งในแง่ของการมีผลการประเมิน ที่ดีขึ้น และเป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน นักวิเคราะห์ และผู้สนใจ อีกทั้งเป็นการ ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นที่มีต่อบริษัทมากยิ่งขึ้นด้วย

การประกาศผลประเมิน

การแสดงผลประเมิน CGR แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ตามช่วงคะแนนที่ได้รับ โดยใช้จำนวน “ตราสัญลักษณ์ของคณะกรรมการบริษัทมหาชนแห่งชาติ” แสดงผลคะแนนในแต่ละระดับ โดยบริษัทจดทะเบียนจะได้รับผลประเมินเบื้องต้นของตนเองพร้อมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานทุกปี

ช่วงคะแนน	สัญลักษณ์	ความหมาย
90-100		ดีเลิศ (Excellent)
80-89		ดีมาก (Very Good)
70-79		ดี (Good)
60-69		ดีพอใช้ (Satisfactory)
50-59		ผ่าน (Pass)
ต่ำกว่า 50		N/A

ตารางที่ 1 ตารางแสดงหลักเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการ

จากตารางที่ 1 หลักเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการแบ่งเป็น 6 ชั้น ช่วงคะแนน 90 - 100 ได้รับคะแนนในระดับดีเลิศ ช่วงคะแนน 80 - 89 ได้รับคะแนนในระดับดีมาก ช่วงคะแนน 70 - 79 ได้รับคะแนนในระดับดี ช่วงคะแนน 60 - 69 ได้รับคะแนนในระดับพอใช้ ช่วงคะแนน 50 - 59 ได้รับคะแนนในระดับผ่าน และต่ำกว่า 50 คะแนนไม่มี

หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555

การกำกับดูแลกิจการสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 มีหลักการและข้อปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 หมวด ได้แก่ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2555)

1. สิทธิของผู้ถือหุ้น
2. การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
3. บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย
4. การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส
5. ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

เนื้อหาในแต่ละหมวดแบ่งเป็น 2 ส่วน

5.1 หลักการด้านความสำคัญเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่บริษัทจดทะเบียนควรปฏิบัติ

5.2 แนวปฏิบัติที่ดี เป็นรายละเอียดหรือวิธีการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถปฏิบัติตามหลักการในส่วนแรกได้

การปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555

1.บริษัทจดทะเบียนมีหลักการไปปฏิบัติให้มากที่สุดหรือชี้แจงเหตุผล (Comply or Explain) ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีฉบับนี้เป็นข้อเสนอที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะทำให้บริษัทจดทะเบียนสามารถยกระดับการกำกับดูแลกิจการให้ทัดเทียมกับสากล คณะกรรมการและฝ่ายจัดการของ บริษัทจดทะเบียน โดยปรับให้เหมาะสมของแต่ละบริษัท หรือชี้แจงปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการข้อกำหนดได้ พร้อมให้เหตุผลหรือ มาตรการทดแทนที่บริษัทกำหนด

2.การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติ

บริษัทควรมีการเปิดเผยข้อมูลโดยการนำหลักการและข้อปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของบริษัทจดทะเบียน กำหนดการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวใน แบบรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีของบริษัท เริ่มตั้งแต่การส่งข้อมูล ประจำปี 2556 ซึ่งมีกำหนดส่งในเดือนมีนาคม และเมษายน 2557 บริษัทจดทะเบียนควรพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทผ่านช่องทางอื่น ตามที่เห็นว่าเหมาะสม

หมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

สถานะทางกฎหมายเสมือนเจ้าของบริษัท มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำหน้าที่ และสิทธิในการตัดสินใจสำคัญ พื้นฐานสิทธิของผู้ถือหุ้น ได้แก่ การซื้อขาย การโอนหุ้น การได้รับส่วนแบ่งใน การทำกำไรของบริษัท ผู้ถือหุ้นมีการเข้าประชุม ใช้สิทธิการออกเสียง เพื่อแต่งตั้ง ถอดถอน ของผู้สอบบัญชี มีการจัดสรรเงินปันผล มีข้อกำหนด มีการแก้ไขข้อบังคับปฏิบัติ และหนังสือบริคณห์สนธิ การเพิ่มหรือลดทุน และการอนุมัติรายการพิเศษ เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อบริษัท

แนวปฏิบัติที่ดี

1.การประชุมผู้ถือหุ้น

1.1 คณะกรรมการควรเปิดเผยนโยบายการสนับสนุน หรือส่งเสริมผู้ร่วมลงทุน รวมถึงการเข้าร่วมประชุมของผู้ถือหุ้น

1.2 คณะกรรมการมีการให้ข้อมูล วัน เวลา สถานที่ และวาระการประชุม โดยมีคำชี้แจง และเหตุผลประกอบในแต่ละวาระหรือประกอบมติที่ขอตามทีระบุไว้ในหนังสือเชิญประชุม สามัญและ

วิสามัญผู้ถือหุ้น หรือในเอกสารแนบวาระการประชุม ควรละเว้นการกระทำใด ๆ ที่เป็นการ จำกัด โอกาสของผู้ถือหุ้นในการศึกษาสารสนเทศของบริษัท

1.3 คณะกรรมการควรอำนวยความสะดวกให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิในการเข้าร่วมประชุมและ ออก เสียง และละเว้นการกระทำใด ๆ จำกัดโอกาสการเข้าประชุมของผู้ถือหุ้น เช่น การเข้าประชุม เพื่อออกเสียงมติไม่ควรมีวิธีการที่ยุ่งยากหรือมีค่าใช้จ่ายมากเกินไป สถานที่จัดประชุมผู้ถือหุ้นสะดวก ต่อการเดินทาง เป็นต้น

1.4 คณะกรรมการบริษัทควรเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่งคำถามล่วงหน้าก่อนวันประชุม โดย กำหนดหลักเกณฑ์การส่งคำถามล่วงหน้าให้ชัดเจน และแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบพร้อมกับการส่งหนังสือ เชิญประชุมผู้ถือหุ้น นอกจากนี้ บริษัทควรเผยแพร่หลักเกณฑ์การส่งคำถามล่วงหน้า ดังกล่าวไว้บน เว็บไซต์ของบริษัทด้วย

1.5 คณะบริหารควรสนับสนุนให้ผู้ร่วมลงทุนใช้หนังสือมอบฉันทะ รูปแบบที่ผู้ถือหุ้น สามารถ กำหนดทิศทางลงคะแนนเสียงได้ และควรเสนอชื่อกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 คน เป็น ทางเลือกในการ มอบฉันทะของผู้ถือหุ้น

2. การดำเนินการในวันประชุมผู้ถือหุ้น

2.1 คณะกรรมการควรส่งเสริมให้บริษัทนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชุมผู้ถือหุ้น ทั้งการ ลงทะเบียนผู้ถือหุ้น การนับคะแนนและแสดงผล เพื่อให้การดำเนินการประชุมสามารถกระทำ ได้ รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ

2.2 คณะกรรมการบริหารควรเข้าร่วมประชุม สามารถซักถามประธาน คณะกรรมการชุด ย่อยต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องได้

2.3 ในการประชุมผู้ถือหุ้นควรจัดให้มีการลงมติเป็นแต่ละรายการในกรณีที่ว่าระมีหลาย รายการ เช่น วาระการแต่งตั้งกรรมการ

2.4 คณะกรรมการควรส่งเสริมให้บริษัทจัดให้มีบุคคลที่เป็นอิสระเป็นผู้ตรวจนับหรือ ตรวจสอบ คะแนนเสียงในการประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น และเปิดเผยให้ที่ประชุมทราบพร้อม บันทึกลงไว้ในรายการประชุม

2.5 ในการลงคะแนนเสียงในการประชุมสำคัญ คณะกรรมการควร การทำรายการเกี่ยวกับ สิทธิพยานที่ได้มา หรือมีการจำหน่ายไป เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ในกรณีมีข้อโต้แย้งใน ภายหลัง

2.6 ประธานการประชุมควรจัดเวลาให้เหมาะสมและส่งเสริมให้ผู้ร่วมลงทุนมีโอกาสในการ แสดงความเห็นและตั้งคำถามในที่ประชุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบริษัท

3. จัดรายงานการประชุม และการเปิดเผยมติประชุมผู้ถือหุ้น

3.1 รายงานการประชุมผู้ถือหุ้นควรบันทึกการชี้แจงขั้นตอนการลงคะแนน และวิธีการแสดงผล คะแนนให้ที่ประชุมทราบก่อนดำเนินการประชุม รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นตั้งประเด็นหรือซักถาม นอกจากนี้ ควรบันทึกคำถามคำตอบ และผลการลงคะแนนในแต่ละวาระว่ามีผู้ถือหุ้นเห็นด้วย คัดค้าน และงดออกเสียงเป็นอย่างไร รวมถึงควรบันทึกรายชื่อกรรมการผู้เข้าร่วมประชุมและกรรมการที่ลาประชุมด้วย

3.2 บริษัทควรเปิดเผยให้สาธารณชนทราบถึงผลการลงคะแนนของแต่ละวาระในการประชุม สามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้นในวันทำการถัดไปบนเว็บไซต์ของบริษัท

หมวดที่ 2 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้ถือหุ้นควรจัดให้เป็นผู้บริหารและผู้ที่ไม่ใช่ผู้ถือหุ้น รวมทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติ ควรได้รับการปฏิบัติที่เสมอภาคและเป็นธรรม ผู้ถือหุ้นที่ถูกละเมิดสิทธิควรมีโอกาสได้รับการชดเชย

จากผู้ถือหุ้น คณะกรรมการและฝ่ายจัดการควรดูแลให้การใช้จ่ายของผู้ถือหุ้น ให้เป็นไปด้วยความเหมาะสม โดยมีปัจจัยสำคัญต่อความเชื่อมั่นในการลงทุน คณะกรรมการจึงควร กำกับดูแลให้ผู้ถือหุ้นปฏิบัติ และปกป้องสิทธิอย่างเท่าเทียม ตามที่ได้กล่าวไว้ ในหลักการหมวดที่ 1 สิทธิของผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการดำเนินการจัดการประชุมผู้ถือหุ้นให้มีการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นทุกรายอย่างเท่าเทียม คณะกรรมการกำหนดนโยบายการเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยสามารถเสนอต่อบุคคลเพื่อเข้าดำรง ตำแหน่งกรรมการล่วงหน้าในเวลาเหมาะสม หากผู้ถือหุ้นไม่สามารถเข้าประชุมได้ สามารถใช้สิทธิออกเสียง สามารถมอบฉันทะให้ผู้อื่นมาประชุมและออกเสียงลงมติแทนตน และเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อย สามารถเสนอเพิ่มวาระการประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้นได้

การนำข้อมูลมาเปิดเผยแก่บุคคลภายในและภายนอก ต้องมีการป้องกันประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น คณะบริหารควรกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนได้เสีย พิจารณาด้านธรรมาภิบาลของบริษัทอาจมีการขัดผลประโยชน์ และในการตัดสินใจของบริษัทโดยรวม ทั้งนี้ คณะผู้บริหารและกรรมการบริหารที่มีส่วนได้เสียไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำธุรกรรมดังกล่าว

แนวปฏิบัติที่ดี

1. การให้ข้อมูลก่อนการประชุมผู้ถือหุ้น

1.1 คณะผู้บริหารควรดูแลให้บริษัทแจ้งกำหนดการประชุมพร้อมระเบียบวาระ และความเห็น ของคณะผู้บริหารต่อตลาดหลักทรัพย์ฯ และเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ ของบริษัทภายใน 28 วันก่อน นัดประชุมผู้ร่วมลงทุน

1.2 คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประชุม ขั้นตอนการออกเสียงลงมติ รวมทั้งสิทธิการออกเสียงลงคะแนนตามแต่ละประเภทของหุ้น

1.3 หนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นดังกล่าวข้างต้น ควรจัดทำเป็นภาษาอังกฤษทั้งฉบับ และเผยแพร่พร้อมกับหนังสือเชิญประชุมผู้ถือหุ้นที่เป็นฉบับภาษาไทย

2. การคุ้มครองสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

2.1 คณะกรรมการควรกำหนดหลักเกณฑ์การให้ผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเสนอเพิ่มวาระการประชุม ล่วงหน้าก่อนวันประชุมผู้ถือหุ้นให้ชัดเจนเป็นการล่วงหน้า เพื่อแสดงถึงความเป็นธรรมและความโปร่งใส เพิ่มวาระผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเสนอหรือไม่

2.2 กำหนดวิธีการให้ผู้ร่วมลงทุนเสนอชื่อบุคคลเพื่อเข้าดำรงตำแหน่งบริหาร เช่น ให้เสนอชื่อผ่านคณะกรรมการก่อนการประชุม 3-4 เดือน และเสนอข้อมูลประกอบการพิจารณา ด้านคุณสมบัติและความยินยอมของผู้ได้รับการเสนอชื่อ

2.3 ในวาระการประชุมจำเป็น ผู้บริหารและผู้ถือหุ้นควรศึกษาข้อมูลก่อนเข้าประชุมล่วงหน้า และควรแจ้งวาระการประชุมล่วงหน้าให้กับผู้ร่วมการประชุม

2.4 คณะกรรมการมีการแต่งตั้งกรรมการเป็นรายบุคคล เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นได้ใช้สิทธิ

3. การป้องกันการใช้อำนาจภายใน

คณะกรรมการควรกำหนดแนวทางในการเก็บรักษาและป้องกันการใช้อำนาจภายใน พร้อมแนวทางดังกล่าวให้ทุกคนในองค์กรใช้ในการปฏิบัติ และควรกำหนดให้กรรมการทุกคน และผู้บริหารที่มีหน้าที่รายงานการถือครองหลักทรัพย์ตามกฎหมายจัดส่งรายงานดังกล่าวให้แก่ คณะกรรมการเป็นประจำ รวมทั้งให้มีการเปิดเผยในรายงานประจำปี

4. การมีส่วนได้เสียของกรรมการ

4.1 คณะกรรมการควรมีข้อกำหนดให้กรรมการรายงานการมีส่วนได้เสียอย่างน้อยก่อนการพิจารณาวาระนั้น และบันทึกไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการ

4.2 คณะกรรมการควรดูแลให้กรรมการมีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญในลักษณะที่อาจทำให้กรรมการรายดังกล่าวไม่สามารถให้ความเห็นได้อย่างอิสระ ควรงดเว้นจากการมีส่วนร่วมในการประชุม พิจารณาในวาระนั้น

หมวดที่ 3 บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย

บริษัทต้องมีการดูแลและคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้มีส่วนได้เสียตาม กฎหมายหรือข้อตกลงที่มีกับบริษัท และได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มไว้อย่าง ชัดเจน เพื่อให้บุคลากรทุกระดับยึดถือเป็นแนวปฏิบัติโดยถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญของทุกคนดังนี้

ต่อผู้ถือหุ้น

ผู้ถือหุ้นในการดำเนินธุรกิจอย่างโปร่งใส มีระบบบัญชีและการเงินที่มีความน่าเชื่อถือ สร้างความพึงพอใจสูงสุดกับผู้ถือหุ้นโดยคำนึงถึงการเจริญเติบโตของบริษัท ในระยะยาว และผลตอบแทนในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ตลอดจนตัดสินใจดำเนินการใดๆ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ และเป็นธรรม

ต่อลูกค้า

สร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าโดยการส่งมอบผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพตามความต้องการของลูกค้า เปิดเผยข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับการบริการอย่างครบถ้วนถูกต้อง ทันท่วงทีต่อเหตุการณ์ และไม่บิดเบือน ข้อเท็จจริง

ต่อผู้ค้า

กำหนดและปฏิบัติตามระเบียบวิธีการปฏิบัติการจัดหาพัสดุและการบริการอย่างเคร่งครัด และมี การจัดทำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างของบริษัท เพื่อใช้ในการบริหารจัดการของบริษัทในกลุ่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อให้มั่นใจว่า การปฏิบัติต่อผู้ค้าเป็นไปอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม

ต่อคู่แข่งทางการค้า

ปฏิบัติต่อคู่แข่งทางการค้าด้วยความเสมอภาค ภายใต้กฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางการค้า และกรอบกติกาสากลของการแข่งขันอย่างเสรียึดถือกติกาการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ไม่แสวงหาข้อมูลที่เป็นความลับของคู่แข่งทางการค้า และไม่ทำลายชื่อเสียงของคู่แข่งทางการค้าด้วย

ต่อเจ้าหน้าที่

ดำเนินธุรกิจอย่างมีอาชีพและมีวินัย โดยปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่ตามสัญญาและข้อผูกพันต่างๆ มีความรับผิดชอบในเรื่องนโยบายการค้าประกันต่างๆ และรายงานฐานะทางการเงินแก่เจ้าหน้าที่ด้วยความถูกต้องและ ตรงเวลา

ต่อพนักงาน

พัฒนาเสริมสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการทำงานที่ดี รวมทั้งการส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นทีม เพื่อสร้างความมั่นใจ และเป็นกำลังใจกับพนักงานในการปฏิบัติงานกับบริษัท

ต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

คำนึงถึงความปลอดภัยของสังคม สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตประชาชน รวมถึงให้ความสำคัญ ของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์ต่อชนรุ่นหลัง ตลอดจนส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างมี ประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

แนวปฏิบัติที่ดี

1. การกำหนดนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย

1.1 คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มให้ชัดเจนอย่างน้อยในเรื่องต่อไปนี้

- (1) การกำหนดขอบเขตในการดูแลลูกค้าอย่างเป็นระบบในด้านสุขภาพความปลอดภัยและการชดเชยจากการใช้สินค้าหรือบริการช่วงอายุของสินค้าหรือบริการนั้น
- (2) การอธิบายขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกคู่ค้าหรือผู้รับเหมา
- (3) การอธิบายการดำเนินการอย่างเป็นระบบของบริษัทที่ทำให้มั่นใจได้ว่าห่วงโซ่อุปทาน (Value Chain) ของบริษัทเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนอย่างสม่ำเสมอ
- (4) การสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีกับชุมชนที่สถานประกอบการของบริษัทตั้งอยู่
- (5) การจัดทำมีโครงการ หรือแนวทางในการต่อต้านการทุจริต การคอร์รัปชัน รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังให้พนักงานทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง
- (6) การกำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการไม่ละเมิดสิทธิของเจ้าหน้าที่
- (7) การปฏิบัติกับพนักงานและลูกจ้างอย่างเป็นธรรมรวมทั้งมีการพัฒนาความรู้และศักยภาพของพนักงาน

1.2 คณะกรรมการควรจัดให้มีกระบวนการและช่องทางในการรับและจัดการกับข้อร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสีย โดยควรเปิดเผยกระบวนการและช่องทางในเว็บไซต์ หรือรายงานประจำปีของบริษัท

2. การเปิดเผยการปฏิบัติตามนโยบาย และการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

2.1 บริษัทควรเปิดเผยกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวข้างต้น และบริษัทควรเปิดเผยกลไกในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพนักงานในการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวข้างต้นด้วย

2.2 คณะกรรมการควรดูแลให้บริษัทจัดทำรายงานแห่งความยั่งยืนด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการไว้ในรายงานประจำปีหรือจัดทำเป็นฉบับต่างหากแยกจากรายงานประจำปี

หมวดที่ 4 การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส

คณะกรรมการต้องให้ความสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลที่มีความถูกต้องครบถ้วนและโปร่งใส ทั้ง รายงานข้อมูลทางการเงินและข้อมูลทั่วไปตามหลักเกณฑ์ของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตลอดจนข้อมูลอื่นที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อราคา

หลักทรัพย์ของบริษัทซึ่งล้วนมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจของผู้ลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท โดย บริษัทได้เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของบริษัทต่อผู้ถือหุ้น นักลงทุนและสาธารณชนผ่านช่องทางของตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและบนเว็บไซต์ของบริษัททั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษและมีการปรับปรุง ข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ

แนวปฏิบัติที่ดี

1. การเปิดเผยข้อมูล

1.1 คณะกรรมการควรมีกลไกในการดูแลให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลที่เปิดเผยต่อนักลงทุนถูกต้อง ไม่ทำให้สำคัญต่างไป และเพียงพอต่อการตัดสินใจของนักลงทุน

1.2 คณะกรรมการควรรายงานนโยบายการกำกับดูแลกิจการจรรยาบรรณธุรกิจ นโยบายด้าน การบริหารความเสี่ยง และนโยบายเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม ที่ได้ให้ความเห็นชอบไว้โดย สรุปร และผลการปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าว รวมทั้งกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวได้พร้อม ด้วยเหตุผล โดยรายงานผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น รายงานประจำปี และเว็บไซต์ของบริษัท เป็นต้น

1.3 คณะกรรมการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและรายงานทางการเงิน เสนอควบคู่กับ รายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี

1.4 คณะกรรมการบริหาร ต้องสนับสนุนให้บริษัทจัดทำคำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis หรือ MD&A) เพื่อประกอบการเปิดเผยงบการเงินทุกไตรมาส ทั้งนี้ เพื่อให้ให้นักลงทุนได้รับทราบข้อมูลและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทในแต่ละไตรมาสได้ดียิ่งขึ้น นอกเหนือจากข้อมูลตัวเลขในงบการเงินเพียงอย่างเดียว

1.5 คณะกรรมการควรดูแลให้มีการเปิดเผยค่าสอบบัญชีและค่าบริการอื่นที่ผู้สอบบัญชี ให้บริการไว้ด้วย

1.6 คณะกรรมการควรมีการเปิดเผยบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการและ ผู้ร่วมลงทุน จำนวนครั้งของการประชุมและจำนวนครั้งที่ผู้ร่วมลงทุนแต่ละท่านเข้าร่วมประชุมในปี ที่ผ่านมาและความเห็นจากการทำหน้าที่ รวมถึงการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ของคณะกรรมการในรายงานประจำปี

1.7 คณะกรรมการควรเปิดเผยนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนกับกรรมการและผู้บริหารระดับสูงวัดจากภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อแต่ละคน รวมทั้งรูปแบบหรือลักษณะของค่าตอบแทนด้วย

2. ข้อมูลขั้นต่ำที่ควรเปิดเผยบนเว็บไซต์ของบริษัท

2.1 นอกจากการเผยแพร่ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดและผ่านช่องทางของตลาดหลักทรัพย์ฯ แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีแล้วคณะกรรมการควรพิจารณาให้มี การเปิดเผยข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษผ่านช่องทางอื่นด้วย เช่น เว็บไซต์ของบริษัท โดย ควร กระทำอย่างสม่ำเสมอพร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน อนึ่ง ข้อมูลบนเว็บไซต์ของบริษัท อย่างน้อยควรประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

- (1) วิสัยทัศน์และพันธกิจของบริษัท
- (2) ลักษณะการประกอบธุรกิจของบริษัท
- (3) รายชื่อคณะกรรมการและผู้บริหาร
- (4) งบการเงินและรายงานเกี่ยวกับฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานทั้งฉบับปัจจุบัน และของปีก่อนหน้า
- (5) แบบ 56-1 และรายงานประจำปี ที่สามารถให้ดาวน์โหลดได้
- (6) ข้อมูลหรือเอกสารอื่นใดที่บริษัทนำเสนอต่อนักวิเคราะห์ ผู้จัดการกองทุน หรือสื่อต่างๆ
- (7) โครงสร้างการถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม
- (8) โครงสร้างกลุ่มบริษัท รวมถึงบริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทร่วมค้า และ Special purpose enterprises/ vehicles (SPEs/SPVs)
- (9) กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ถือหุ้นตั้งแต่ร้อยละ 5 ของจำนวนหุ้น ที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดและมีสิทธิออกเสียง
- (10) การถือหุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อมของกรรมการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้บริหาร ระดับสูง
- (11) หนังสือเชิญประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น
- (12) ข้อบังคับบริษัท หนังสือบริคณห์สนธิ และข้อตกลงของกลุ่มผู้ถือหุ้น (ถ้ามี)
- (13) นโยบายด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัท
- (14) นโยบายด้านบริหารความเสี่ยง รวมถึงวิธีการจัดการความเสี่ยงด้านต่างๆ
- (15) กฎบัตร หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการ รวมถึงเรื่องที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ
- (16) กฎบัตร หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่งของ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกำหนด ค่าตอบแทน และ คณะกรรมการ กำกับดูแลกิจการที่ดี
- (17) จรรยาบรรณสำหรับพนักงานและกรรมการของบริษัท รวมถึงจรรยาบรรณของนักลงทุนสัมพันธ์

(18) ข้อมูลติดต่อหน่วยงาน หรือบุคคลที่รับผิดชอบงานนักลงทุนสัมพันธ์ เช่น ชื่อบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ หมายเลขโทรศัพท์

หมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

คณะกรรมการต้องมีลักษณะผู้นำ ความเป็นอิสระ และวิสัยทัศน์ เพื่อประโยชน์สูงสุดของบริษัท และผู้ร่วมลงทุนภาพรวม มีกระบวนการการทำงาน ความรับผิดชอบต่อ คณะกรรมการ ดูแลให้บริษัทมีระบบการทำงานที่ให้ความเชื่อมั่นได้ดำเนินไปในลักษณะที่ถูกต้อง ตามกฎหมายและจริยธรรม มีการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมถึงการเสียสละเวลา และความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อส่งเสริมให้บริษัทมีคณะกรรมการที่เข้มแข็ง ควรกำหนดรูปแบบนโยบายบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ กระบวนการทำงานให้ชัดเจน โดยนึกถึงประโยชน์และความเป็นธรรมต่อผู้ร่วมลงทุน และได้รับข้อมูลที่ครบถ้วนและถูกต้องชัดเจน มีข้อกำหนดค่าตอบแทนเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกรรมการโดยตรง เป็นธรรมโปร่งใสให้เหมาะสม และเพียงพอใช้จ่ายในปริมาณที่เหมาะสม

แนวปฏิบัติที่ดี

1. โครงสร้างคณะกรรมการ

1.1 คณะกรรมการกำหนดโครงสร้างของคณะกรรมการ ประกอบด้วย ด้านทักษะประสบการณ์ ความสามารถที่เป็นประโยชน์ต่อบริษัท และควรดำเนินการให้มีกรรมการที่ไม่ได้เป็นกรรมการ อย่างน้อย 1 คน รวมถึงจำนวนปีการดำรงตำแหน่งกรรมการในบริษัทของกรรมการแต่ละคนใน รายงานประจำปี และบนเว็บไซต์ของบริษัท

1.2 คณะกรรมการควรมีขนาดที่เหมาะสม และประกอบด้วยบุคคล ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และความสามารถที่เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่ควรมากกว่า 12 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด ประเภท และความซับซ้อนของธุรกิจ

1.3 คณะกรรมการสามารถให้ความเห็นเกี่ยวกับการทำงานของฝ่าย จัดการได้อย่างอิสระ ในจำนวนที่สำนักงาน ก.ล.ต. ประกาศกำหนด และกรรมการที่ไม่ได้เป็นกรรมการอิสระ ควรเป็นไปตามสัดส่วนอย่างยุติธรรมของเงินลงทุนของผู้ถือหุ้นแต่ละกลุ่ม ในกรณีต่อไปนี้ คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

ในกรณีต่อไปนี้ คณะกรรมการควรประกอบด้วยกรรมการอิสระมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

(1) ประธานคณะกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลเดียวกัน

- (2) ประธานคณะกรรมการไม่เป็นกรรมการอิสระ
- (3) ประธานคณะกรรมการและกรรมการผู้จัดการเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน
- (4) ประธานคณะกรรมการเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหาร หรือคณะทำงาน หรือมี หรือได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหาร

1.4 คณะกรรมการควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการไว้อย่างชัดเจน โดยระบุไว้ในนโยบายการกำกับดูแลกิจการ

1.5 คณะกรรมการควรพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลที่จะเป็น “กรรมการอิสระ” เหมาะสมกับ ลักษณะเฉพาะของบริษัท โดยความเป็นอิสระต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนด นอกจากนี้คณะกรรมการควรกำหนดวาระการดำรงตำแหน่งต่อเนื่องไม่เกิน 9 ปี นับ จากวันที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการอิสระครั้งแรก ในกรณีที่แต่งตั้งกรรมการอิสระให้ ดำรงตำแหน่งต่อไป ควรพิจารณาอย่างสมเหตุสมผลถึงความจำเป็นดังกล่าว

1.6 ผู้บริหารและกรรมการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ให้ชัดเจน และจำกัดไม่ให้คนใดคนหนึ่งมีอำนาจหน้าที่

1.7 คณะกรรมการควรเลือกให้กรรมการอิสระดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ

1.8 คณะกรรมการควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำรงตำแหน่งในบริษัทอื่น โดยพิจารณาถึงประสิทธิภาพการทำงานของกรรมการที่ดำรงตำแหน่งหลายบริษัทอย่างรอบครอบ และเพื่อให้มั่นใจว่า กรรมการสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเพียงพอ โดยควรกำหนดจำนวนบริษัทที่กรรมการแต่ละคนจะไป ดำรงตำแหน่งกับลักษณะหรือสภาพธุรกิจของบริษัท ซึ่งไม่ควรเกิน 5 บริษัทจดทะเบียน ทั้งนี้ เนื่องจาก ประสิทธิภาพของการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการบริษัทอาจลดลง หากจำนวนบริษัทที่กรรมการไป ดำรงตำแหน่งมีมากเกินไปและควรให้มีการเปิดเผยหลักเกณฑ์ให้สาธารณชนทราบด้วย

1.9 คณะกรรมการควรกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการไปดำรงตำแหน่งกรรมการที่บริษัท อื่นของกรรมการผู้จัดการและผู้บริหารระดับสูงของบริษัทอย่างชัดเจน ทั้งประเภทของตำแหน่งกรรมการ และจำนวนบริษัทที่สามารถไปดำรงตำแหน่งได้ ทั้งนี้ต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

1.10 บริษัทมีเลขาทำหน้าที่ให้คำแนะนำด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ รายงานให้บริษัททราบและปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการรวมทั้งประสานงานให้มีการปฏิบัติตามมติกรรมการ ดังนั้น คณะกรรมการควรจัดให้มีการกำหนดคุณสมบัติและ ประสิทธิภาพของเลขานุการบริษัทที่เหมาะสม ที่จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเลขานุการบริษัท นอกจากนี้ ควรเปิดเผยคุณสมบัติและประสิทธิภาพของเลขานุการบริษัทในรายงานประจำปี และบนเว็บไซต์ของบริษัท

1.11 เลขานุการบริษัทควรได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องด้านกฎหมาย การบัญชี หรือการปฏิบัติหน้าที่เลขานุการบริษัท

2. คณะกรรมการชุดย่อย

2.1 คณะผู้บริหารระบุข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ และคณะผู้บริหารควรพิจารณาจัดให้มีผู้ร่วมลงทุนรายอื่นเพื่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ดังนี้

(1) การพิจารณาค่าตอบแทน

ประกอบด้วย สมาชิก และประธานควรเป็นกรรมการอิสระ โดยการพิจารณาค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์ในการจ่าย และค่าตอบแทนของกรรมการและผู้บริหารมีรูปแบบเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการเป็นผู้อนุมัติค่าตอบแทนของผู้บริหารระดับสูง ส่วนค่าตอบแทนของกรรมการ คณะกรรมการต้องนำเสนอที่ประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นผู้อนุมัติ

(2) คณะกรรมการสรรหา

คณะกรรมการสรรหาควรเป็นกรรมการอิสระทั้งคณะ คณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ และกระบวนการในการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อดำรงตำแหน่ง กรรมการและผู้บริหารระดับสูง ควรเปิดเผยหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการสรรหากรรมการและผู้บริหาร ระดับสูงให้ทราบ

2.2 ในกรณีที่คณะกรรมการได้แต่งตั้งบุคคลใดให้เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการสรรหา หรือ คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน ควรมีการเปิดเผยข้อมูลของที่ปรึกษานั้นไว้ในรายงานประจำปี รวมทั้งความเป็นอิสระ หรือไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2.3 ประธานคณะกรรมการไม่ควรเป็นประธานหรือสมาชิกในคณะกรรมการชุดย่อย เพื่อให้การ ทำหน้าที่ของคณะกรรมการชุดย่อยมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง

2.4 เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ต่อหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการ คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน ควรมีการประชุมอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี เพื่อพิจารณา หรือ และดำเนินการใด ๆ ให้สำเร็จจลุล่วงตามหน้าที่ความรับผิดชอบของตน

3. บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

3.1 เรื่องที่ควรกำหนดให้เป็นหน้าที่ ความรับผิดชอบของคณะกรรมการให้ครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) การพิจารณาและให้ความเห็นชอบในเรื่องที่สำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของบริษัท เช่น วิสัยทัศน์ และภารกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายทางการเงิน ความเสี่ยง แผนงาน และงบประมาณ เป็นต้น

(2) การติดตามและดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(3) การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งกลไกในการรับเรื่องร้องเรียน และการดำเนินการกรณีมีการชี้เบาะแส

(4) การดูแลให้การดำเนินธุรกิจต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งแผนการพัฒนาพนักงาน ความต่อเนื่องของผู้บริหาร (Succession Plan)

3.2 คณะกรรมการให้มีกำกับดูแลกิจการของบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ความเห็นชอบ นโยบายดังกล่าว โดยปฏิบัติเป็นประจำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

3.3 คณะกรรมการต้องมีจรรยาบรรณ มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการติดตาม

3.4 คณะบริหารใช้แนวทางที่ชัดเจนและเป็นประโยชน์ของบริษัทและผู้ถือหุ้นโดยรวม เป็นสำคัญ โดยที่ผู้มีส่วนได้เสียไม่ควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และคณะกรรมการควรกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินการและการเปิดเผยข้อมูลของรายการที่อาจมีความขัดแย้งของผลประโยชน์ ให้ถูกต้องครบถ้วน

3.5 การเปิดเผยข้อมูลรายงานทางการเงิน และการปฏิบัติเป็นไปกฎระเบียบ นโยบาย คณะกรรมการต้องมีความรู้ ความรับผิดชอบ มีการตรวจสอบและทบทวนอย่างน้อยทุกปี

3.6 คณะบริหาร มีข้อกำหนดนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Policy) โดยฝ่ายจัดการต้องเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายและรายงานให้ทราบเป็นประจำ และควรจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และให้เปิดเผยไว้ในรายงานประจำปี และในทุก ๆ ระยะเวลา ที่พบว่า ระดับความเสี่ยงมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการให้ความสำคัญกับสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า และรายงานผิดปกติทั้งหลาย

3.7 คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการตรวจสอบควรให้ความเห็นถึงความเพียงพอของระบบ การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงไว้ในรายงานประจำปี

3.8 คณะกรรมการควรจัดให้มีแนวทางดำเนินการให้ชัดเจนกับผู้มีส่วนได้เสียจะแจ้งเบาะแส หรือ ผู้มีส่วนได้เสียผ่านทางเว็บไซต์ หรือรายงานตรงต่อบริษัท โดยช่องทางในการแจ้งเบาะแสดอาจกำหนดให้ ผ่านกรรมการอิสระหรือกรรมการตรวจสอบของบริษัท เพื่อสั่งการให้มีการตรวจสอบข้อมูลตาม กระบวนการที่บริษัทกำหนดไว้และรายงานต่อคณะกรรมการ

3.9 คณะกรรมการควรมีกลไกกำกับดูแลบริษัทย่อย เพื่อดูแลรักษาผลประโยชน์ในเงินลงทุน ของบริษัท โดยคณะกรรมการควรมีหน้าที่ในการพิจารณาความเหมาะสมของบุคคลที่จะส่งไป เป็น กรรมการในบริษัทย่อย เพื่อควบคุมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายของบริษัท และการทำรายการต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามกฎหมาย และหลักเกณฑ์ของกฎหมายหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ฯ และประกาศของ ตลาดหลักทรัพย์ฯ

4. การประชุมคณะกรรมการ

4.1 บริษัทควรมีการกำหนดการประชุมและวาระการประชุมล่วงหน้า และแจ้งกำหนดก่อนประชุมให้กรรมการบุคคลอื่นทราบ เพื่อให้กรรมการสามารถจัดเวลาและเข้าร่วมประชุมได้

4.2 จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการควรพิจารณาให้เหมาะสมกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการและลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัท แต่ไม่ควรน้อยกว่า 6 ครั้งต่อปี ในกรณีที่บริษัทไม่ได้มีการประชุมทุกเดือน บริษัทควรส่งรายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการทราบ ในเดือนที่ไม่ได้มีการประชุม เพื่อให้คณะกรรมการสามารถกำกับควบคุมและดูแลการปฏิบัติงานของฝ่าย จัดการได้อย่างต่อเนื่องและทันการณ์

4.3 ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการให้ความร่วมมือพิจารณาเรื่องเข้าวาระการประชุมคณะกรรมการ เสนอเรื่องต่อที่ประชุมเพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัท

4.4 ก่อนการเข้าประชุมล่วงหน้าอย่างน้อย 5 วันทำการ ต้องเตรียมเอกสารประกอบการประชุม

4.5 กรรมการทุกคนควรเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนการประชุมคณะกรรมการบริษัททั้งหมดที่ได้จัดให้มีขึ้นในรอบปี

4.6 คณะกรรมการต้องจัดสรรเวลาไว้อย่างเพียงพอที่ฝ่ายจัดการจะเสนอเรื่องและมากพอที่กรรมการจะอภิปรายปัญหาสำคัญกันอย่างรอบคอบโดยทั่วกัน กรรมการทุกคนควรให้ความสนใจกับประเด็นทุกเรื่องที่น่าเข้าที่ประชุม

4.7 การประชุมต้องมีการเชิญผู้บริหารและคณะกรรมการบริหารในฐานะที่เกี่ยวข้องกับปัญหา โดยตรงและเปิดช่องทางให้ผู้บริหารระดับสูงสำหรับประกอบการพิจารณาแผนการลงทุน

4.8 ระบบสารสนเทศและนโยบายที่บริษัทกำหนดไว้ คณะกรรมการต้องมีความเข้าใจเข้าถึงในระบบ

4.9 คณะกรรมการจัดนโยบายให้กับคณะกรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหารมีส่วนร่วมในการประชุมตามความจำเป็น เพื่ออภิปรายปัญหาเกี่ยวกับการจัดการที่อยู่ในความสนใจ โดยไม่มีฝ่ายจัดการร่วมด้วย และแจ้งผลการประชุมด้วย

5. การประเมินตนเองของคณะกรรมการ

5.1 คณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยควรประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาผลงานและปัญหา เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป โดยควรกำหนดบรรทัดฐานที่จะใช้เปรียบเทียบกับผลปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์

5.2 การประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการควรประเมินทั้งคณะและรายบุคคล รวมทั้งเปิดเผยหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและผลการประเมินในภาพรวมไว้ในรายงานประจำปี

5.3 บริษัทควรจัดให้มีที่ปรึกษาภายนอกมาช่วยในการกำหนดแนวทาง และเสนอแนะประเด็น ในการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการอย่างน้อยทุก ๆ 3 ปี และเปิดเผยการดำเนินการ ดังกล่าวไว้ในรายงานประจำปี

6. ค่าตอบแทน

6.1 ค่าตอบแทนของกรรมการควรจัดตามความเหมาะสมของบทบาทและภาระหน้าที่ของงาน ทั้งทางด้านอุตสาหกรรม ประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) รวมถึงประโยชน์ที่สมควรเห็นจะได้รับ

6.2 กรรมการผู้จัดการและผู้บริหารระดับสูงได้รับค่าตอบแทนที่เป็นไปตามหลักการและนโยบายที่คณะกรรมการกำหนดภายในกรอบที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมผู้ถือหุ้น

6.3 คณะกรรมการและกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหารควรมีการพิจารณาค่าตอบแทนโดยการประเมินผลกรรมการประจำปีเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณากำหนดค่าตอบแทนของกรรมการผู้จัดการ

7. การพัฒนากรรมการและผู้บริหาร

7.1 มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการบริหาร

7.2 การแต่งตั้งกรรมการใหม่ทุกครั้ง ควรจัดเอกสารและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงการจัดแนะนำ และแนวทางการดำเนินธุรกิจของบริษัทให้แก่กรรมการใหม่

7.3 คณะกรรมการควรกำหนดการรายงานเพื่อทราบเป็นประจำถึงแผนการพัฒนาและสืบทอดงาน พร้อมเป็นแผนที่ต่อเนื่องถึงผู้สืบทอดงานในกรณีที่ตนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

7.4 คณะกรรมการควรจัดให้มีโครงการสำหรับพัฒนาผู้บริหารรายงานเป็นประจำทุกปี และควร พิจารณาควบคู่กันไปเมื่อพิจารณาแผนสืบทอดงาน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี

คุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality) เป็นผลรวมของปัจจัยสองประการ คือ ความรู้ความสามารถของผู้สอบบัญชี (Competence) และความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี (Independence) โดยปัจจัยแรกขึ้นอยู่กับความรู้ด้านวิชาการ การฝึกอบรม ประสิทธิภาพที่ทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถ ตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยที่สองขึ้นอยู่กับ การปลุกฝังจรรยาบรรณทางวิชาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงานและเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้สอบบัญชีสามารถเสนอความเห็นได้อย่างเป็นอิสระ (สมพงษ์ พรอุปถัมภ์, 2554) นอกจากนี้ คุณภาพการสอบบัญชีอาจสะท้อนได้จากความถูกต้องของข้อมูล ที่รายงานโดยผู้สอบบัญชี หรือจากคุณค่าที่สังคมนั้นยึดถือ เช่น คุณภาพการสอบบัญชีอาจวัดจากขนาด ของสำนักงานงานสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมในการสอบบัญชี

หรือ ระยะเวลาที่ผู้สอบบัญชีอยู่กับลูกค้า จะ เห็นได้ว่า คุณภาพการสอบบัญชียังไม่เป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไป (วีระพงษ์ กิตติวงศ์, 2561) จึงทำให้เป็น การยากที่จะวัดคุณภาพการสอบบัญชี

องค์ประกอบของระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (Audit Quality) มี 6 ด้าน (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, ออนไลน์)

1. ความรับผิดชอบของผู้นำต่อคุณภาพภายในสำนักงาน คือ ผู้บริหารของสำนักงานสอบบัญชี หรือ ในกรณีผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานคนเดียว ผู้นำองค์กรคือตัวผู้สอบบัญชี สิ่งที่น่าองค์กรต้องปฏิบัติ เริ่มจากมี ทักษะที่ดีต่อคุณภาพงาน การจัดทำนโยบาย และวิธีปฏิบัติการควบคุมคุณภาพ การ มอบหมายความ รับผิดชอบการปฏิบัติควบคุมคุณภาพให้บุคลากรที่เหมาะสม และสื่อสารนโยบาย และวิธีปฏิบัติให้ทุกคนใน สำนักงานได้ทราบอย่างทั่วถึง

2. ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการความเชื่อถือได้ในผลงาน ความเป็นมืออาชีพทางวิชาชีพบัญชี และคุณภาพของงานวิชาชีพ บัญชี เมื่อ ปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างยึดมั่น จะส่งผลต่อคุณภาพงานสอบบัญชี สำหรับขอบเขต ข้อกำหนดด้าน จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพที่ต้องปฏิบัติ ดังนี้

- 2.1 ความอิสระ
- 2.2 การรักษาความลับ
- 2.3 ความขัดแย้งทางผลประโยชน์
- 2.4 การหมุนเวียนบุคลากร

3. การตอบรับงานและการรักษาไว้ในความสัมพันธ์กับลูกค้า เป็นการช่วยลดความเสี่ยงการ ปฏิบัติงาน จากการรับลูกค้าที่มีปัญหา ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชีหรือผู้สอบบัญชีจัดให้มีหลัก นโยบายและข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการตอบรับงานกับลูกค้ารายใหม่และลูกค้ารายเดิม โดยพิจารณา ดังนี้

- 3.1 ความซื่อสัตย์สุจริตของลูกค้า
- 3.2 ทักษะความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบ รวมทั้งประเมินทรัพยากรและเวลาในการปฏิบัติงาน
- 3.3 สำนักงาน หุ่นส่วน และพนักงานสามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดทางจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเป็นอิสระจากลูกค้า

4. ทรัพยากรบุคคล เน้นกระบวนการให้ได้บุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถ และความ ยึด มั่นในหลักจรรยาบรรณที่เพียงพอ โดยการพิจารณาในเรื่องการวางแผนกำลังคนให้สัมพันธ์กับ ปริมาณงาน ที่จะต้องปฏิบัติอย่างเหมาะสม แนวทางการสรรหาและคัดเลือกที่มีประสิทธิภาพ การ มอบหมายความ รับผิดชอบในงานแต่ละงานให้เหมาะสม การกำหนดนโยบายและวิธีปฏิบัติในการ พัฒนาความรู้ต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการบังคับใช้นโยบายการควบคุมคุณภาพ

5.การปฏิบัติงาน สำนักงานและผู้สอบบัญชีต้องกำหนดนโยบายและวิธีการปฏิบัติด้านการปฏิบัติงาน ในเรื่องดังนี้

5.1 การวางแผน การควบคุมงาน และการสอบทานงาน

5.2 การปรึกษาหารือ และความคิดเห็นที่แตกต่าง

5.3 การสอบทานการควบคุมคุณภาพงาน (EQCR)

6.การติดตามผล จัดทำเพื่อให้ความมั่นใจว่านโยบายและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระบบควบคุมคุณภาพ ของสำนักงานมีการออกแบบที่เหมาะสมและเพียงพอและมีการปฏิบัติตามอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ การติดตามผลแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การติดตามผลในระดับสำนักงาน (Firm level) และการติดตาม ผลในระดับงาน (Engagement level) (มาตรฐานการควบคุมคุณภาพ, 2557) ให้ความหมายของ คุณภาพงานสอบบัญชี อธิบายองค์ประกอบที่จะทำให้เกิดคุณภาพงานสอบบัญชี ดังนี้ การตรวจสอบบัญชีและการแสดงความเห็นต่อรายงานทางการเงินจะเป็น ความรับผิดชอบของ ผู้สอบบัญชี การปฏิบัติงานที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ และการมีปฏิสัมพันธ์ อย่างเหมาะสมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงิน ก็จะมีส่วนช่วยให้งานตรวจสอบบัญชีมี คุณภาพ องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพงานสอบบัญชี ทั้งในระดับงาน (engagement) สำนักงาน (audit firm) และภาพรวมระดับประเทศ (national level) สามารถสรุปได้ดังนี้

1.ปัจจัยนำเข้า (Input) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบต้องตระหนักถึงคุณภาพงานตรวจสอบมีความสำคัญและทีมงานจะต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความเป็นอิสระ เที่ยงธรรม และซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและมีความสงสัยเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ สำนักงานสอบ บัญชีมีบทบาทสำคัญที่ต้องจัดให้มีระบบเพื่อให้มั่นใจว่าบุคลากรมีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณ สร้าง วัฒนธรรมขององค์กรที่ให้คุณค่ากับคุณภาพงาน เช่น มีระบบการประเมินผลหรือให้รางวัลโดยคำนึงถึง คุณภาพงาน รวมทั้งไม่ตัดสินใจทางธุรกิจโดยคำนึงเพียงปัจจัยเชิงพาณิชย์จนทำให้มีผลกระทบกับคุณภาพ ของงาน นอกจากนี้ ในระดับประเทศ องค์กรวิชาชีพหรือผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลต้องส่งเสริมให้มีความ ชัดเจนในเรื่องจรรยาบรรณ โดยให้มีการอบรมหรือให้แนวทางในการนำปฏิบัติใช้ เพื่อเสริมสร้างความ เข้าใจเรื่องจรรยาบรรณ

2.กระบวนการ (Process) ทีมตรวจสอบบัญชีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี ทุกระดับ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และระบบการควบคุมคุณภาพของสำนักงานที่เป็นไปตามมาตรฐาน การควบคุม คุณภาพ (ISQC1) ต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่างกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องในงาน ตรวจสอบนั้น ๆ และผู้บริหารของกิจการด้วย สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีวิธีการ ตรวจสอบ (audit methodology) ที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางวิชาชีพ และเอื้อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้ความสงสัยเยี่ยง ผู้ประกอบการวิชาชีพในการตัดสินใจได้ในระดับประเทศก็ควรต้องจัดให้มีระบบการสืบสวนข้อผิดพลาดใน การสอบบัญชี และการลงโทษตามความเหมาะสม

3.ผลลัพธ์ (Output) ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละคนได้รับข้อมูลจากการตรวจสอบแตกต่างกัน ผู้สอบบัญชี จัดทำรายงานให้แก่ผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในงบการเงิน หรือการรายงานแก่ผู้มีหน้าที่กำกับดูแล(เช่น คณะกรรมการตรวจสอบ) ในเรื่องแผนงานตรวจสอบ ประเด็นสำคัญที่พบจากการตรวจสอบ ผู้บริหารของกิจการให้ความสนใจและเน้นในเรื่องข้อเสนอแนะการปรับปรุงระบบงาน อันเป็นส่วนหนึ่ง ของการพิจารณาคุณภาพงานสอบบัญชี เป็นต้น หรือหน่วยงานกำกับดูแล อาจให้มีการรายงานจากผู้สอบ บัญชีเพื่อให้ความมั่นใจในเรื่องระบบควบคุมภายในสำหรับประเทศในสหภาพยุโรป มีข้อกำหนดให้สำนัก งานสอบบัญชีเปิดเผยข้อมูลประจำปีเกี่ยวกับโครงสร้างทางกฎหมาย เครือข่าย การกำกับดูแลกิจการและ ระบบการควบคุมคุณภาพ ส่วนหน่วยงานกำกับดูแลมีการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบโดยมีระดับของ รายละเอียดแตกต่างกัน บางประเทศเป็นการรายงานภาพรวมผลการตรวจสอบสำนักงานสอบบัญชี และ ในบางประเทศเป็นการรายงานผลเป็นรายสำนักงาน ซึ่งอาจยกระดับคุณภาพ รายงานเหล่านี้จะมีการ ประเมินในเรื่องของประโยชน์และความทันต่อเหตุการณ์ ให้มุมมองมากขึ้นเกี่ยวกับคุณภาพงานตรวจสอบ และมีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพงาน เช่น ข้อบกพร่องที่พบจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านคุณภาพ

4.ปัจจัยแวดล้อม (Contextual Factors) ปัจจัยแวดล้อมต่างๆ มีผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพงานตรวจสอบบัญชีทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น

- แนวปฏิบัติทางธุรกิจและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ความเคร่งครัดของการบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงินและผู้เกี่ยวข้อง

- กรอบการรายงานทางการเงิน (Financial Reporting Framework) เป็นปัจจัยที่สำคัญ และ กระทบต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน ความซับซ้อนทำให้ยากแก่ความเข้าใจที่คณะกรรมการ ตรวจสอบหรือฝ่ายบริหารจะสามารถกำกับดูแลรายงานทางการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือการระบุ เป็นหลักการกว้างทำให้ผู้บริหารสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างอิสระ

- ธรรมชาติของกิจการ การมีการกำกับดูแลโดยคณะกรรมการตรวจสอบจะช่วยให้มีความมั่นใจในเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน และทัศนคติของผู้บริหารสูงสุด หรือกรรมการที่มีต่อการ ตรวจสอบเป็นปัจจัยที่สำคัญ กล่าวคือในบางกรณีจะพยายามลดค่าสอบบัญชีให้ต่ำ เนื่องจากมองว่าเป็น เพียงสิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

- วัฒนธรรมในสังคม เช่น การพิจารณาระหว่างความโปร่งใสในรายงานทางการเงินและความลับของกิจการสิ่งนี้อาจกระทบในเรื่องความเที่ยงธรรมและการใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพและผู้ที่เกี่ยวข้อง

- ความน่าเชื่อถือใจให้บุคลากรที่มีคุณภาพเข้าสู่วิชาชีพ เป็นต้น

คุณภาพการสอบบัญชีให้เติบโตอย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ก.ล.ต. เป็นสมาชิก International Forum of Independent Audit Regulators (IFIAR) และ ASEAN Audit Regulators Group (AARG) เป็นองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีสมาชิกเป็น หน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้สอบบัญชี โดยเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลความรู้ และประสบการณ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชี ทำให้มั่นใจว่า ก.ล.ต. มีระบบการกำกับดูแลคุณภาพงานสอบบัญชีที่มีมาตรฐานทัดเทียมสากล

- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี
- ความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานวิชาชีพ
- การพัฒนาทักษะให้พนักงานก้าวทันโลกยุคดิจิทัล
- ความท้าทายในการสอบบัญชีและการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีในสถานการณ์โควิด -19
- บทบาทของกรรมการตรวจสอบต่อการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี

นอกจากนี้ ก.ล.ต. ยังเข้าร่วมใน International Organization of Securities Commissions Committee 1 Accounting, Auditing, and Disclosure (IOSCO C1) เพื่อหารือ และแลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างมาตรฐานการบัญชีร่างมาตรฐานการสอบบัญชีระหว่างประเทศ และร่าง จรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ อย่างสม่ำเสมอ

เพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรภายในองค์กร

ก.ล.ต. พัฒนาศักยภาพและความรู้ความสามารถของบุคลากรภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ เจ้าหน้าที่ ก.ล.ต. มีความรู้เท่าทันพัฒนาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีและนำความรู้ดังกล่าว มา ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและกำกับดูแลการจัดทำรายงานทางการเงินของบริษัทในตลาดทุนและการ ปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในปี 2564 ก.ล.ต. ได้จัดอบรมพนักงานในหลายๆ ด้าน เช่น

- กรณีศึกษาเกี่ยวกับ ประเด็นทางบัญชี เช่น revenue recognition (การขายและการฝากขาย ต้นทุนเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญา การรับรู้รายได้ over time และ at a point in time) Business combination (under common control Reverse acquisition) ทรัสต์ เพื่อ การ ลง ทุน ใน อสังหาริมทรัพย์ที่มีข้อกำหนดขายคืนการเปิดเผยข้อมูลสินทรัพย์ที่เกิดจากสัญญา (contract asset) เป็นต้น
- มาตรฐานการรายงานทางการเงิน เช่น TFRS 15 TFRS 9 กฎเกณฑ์ที่ออกใหม่ เช่น ISQM1 หลักเกณฑ์รองรับการระดมทุนในวงกว้างและการจดทะเบียนในตลาดรองสำหรับ SMEs ซึ่ง รวมถึงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับงบการเงิน และผู้สอบบัญชี
- วิธีการบันทึกบัญชีที่เกี่ยวข้องกับ digital assets และ การตรวจสอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล

- เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น Governance Risk Compliance วิธีการพัฒนาซอฟต์แวร์ในรูปแบบ DevOps และ Cloud Computing เป็นต้น

ภาพรวมของวิชาชีพสอบบัญชีในประเทศไทย

ในปี 2564 แม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ยังคงส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศต้องอยู่ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด และมีผลกระทบต่อแผนการดำเนินงานในหลายธุรกิจอย่างไรก็ดี จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 บริษัทจดทะเบียนเพิ่มขึ้นถึง 33 ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของจำนวนบริษัทจดทะเบียนในปี 2563 ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ก.ล.ต. ได้ออก มาตรการและนโยบายต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการเพิ่มจำนวนของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เพียงพอต่อความต้องการของบริษัทจดทะเบียนในอนาคต โดยที่ยังคงรักษามาตรฐานและคุณภาพของงานสอบบัญชีเป็นสำคัญ

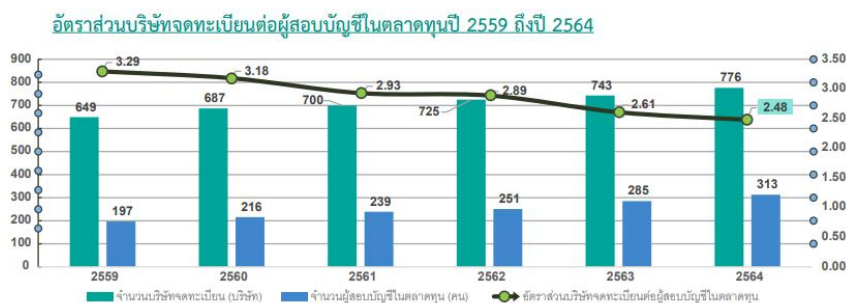
ความเพียงพอของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ก.ล.ต. ทบทวนความเพียงพอของจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงออก มาตรการส่งเสริมให้มีผู้สอบบัญชีในตลาดทุนรายใหม่เพิ่มขึ้น อาทิ การปรับปรุงหลักเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติ ของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่มี คุณภาพมีจำนวนเพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตของตลาดทุน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ที่มี ศักยภาพสามารถเข้ามาเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุนได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้มีผู้สอบบัญชีในตลาด ทุนที่มีคุณภาพในจำนวนที่มากพอที่จะรองรับการเติบโตของตลาดทุนได้ ในอนาคต โดยข้อมูลของผู้สอบ บัญชีในตลาดทุนและบริษัทจดทะเบียนสรุปได้ ดังนี้

อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ในปี 2564 มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ซึ่งสูงกว่า อัตราการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียน (จำนวน 33 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 4.4) โดยในปี 2564 ผู้สอบ บัญชีแต่ละรายสามารถรับผิดชอบในการตรวจสอบงบการเงินโดยเฉลี่ยประมาณ 2-3 งบการเงิน จึงคาดว่า อัตราการเพิ่มขึ้นของผู้สอบบัญชีดังกล่าวจะสามารถรองรับการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียนในอนาคต ได้เพียงพอ ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่ไม่มี สำนักงานสอบบัญชีเครือข่าย (local firms) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 62 ของผู้สอบบัญชีที่เพิ่มขึ้นทั้งหมดในปี 2564

ในปี 2564 ผู้สอบบัญชีมีจำนวนเพิ่มขึ้นสุทธิ 28 ราย โดยรายส่วนใหญ่ (ร้อยละ 54 ของผู้สอบ บัญชีที่ขอความเห็นชอบใหม่) อยู่ในช่วงอายุ 50-59 ปี อย่างไรก็ตาม การแก้ไขหลักเกณฑ์ เรื่องคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีในตลาดทุนจะช่วยเพิ่มโอกาสให้ผู้สอบบัญชีรุ่นใหม่ที่มีศักยภาพเข้ามาเป็น ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนมากขึ้น และยังสามารถรักษาระดับสัดส่วนของบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชี ในตลาดทุนให้มีความเหมาะสม รวมถึงรองรับการเพิ่มขึ้นของบริษัทจดทะเบียนและการขยายตัวของ ตลาดทุนในอนาคต

ภาพที่ 2 กราฟแสดงอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุน ปี 2559 ถึงปี 2564

จากข้อมูลข้างต้น พบว่า อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปี 2564 สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันมีจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุนเพียงพอที่จะสามารถรองรับการปฏิบัติงานสอบบัญชีให้แก่บริษัทจดทะเบียนได้อย่างมีคุณภาพ

ภาพที่ 3 อัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนสำหรับปี 2564

ทั้งนี้ หากอัตราส่วนบริษัทจดทะเบียนต่อผู้สอบบัญชีในตลาดทุนนี้สูงเกินไป อาจทำให้บริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่ต้องการเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน (IPO) บางแห่งไม่สามารถหาผู้สอบบัญชี มาตรวจสอบงบการเงินได้ และอาจเป็นข้อบ่งชี้ของความไม่เพียงพอของผู้สอบบัญชีในตลาดทุน รวมถึง อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานสอบบัญชีจากการที่ผู้สอบบัญชีมีปริมาณงานที่ต้องรับผิดชอบ มากเกินไป เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีวันสิ้นงวดบัญชีในช่วงเวลาเดียวกัน ทำให้ผู้สอบบัญชีมี เวลาในการตรวจสอบงบการเงินค่อนข้างจำกัดและอาจไม่เพียงพอที่จะสามารถรักษาคุณภาพงานให้อยู่ใน ระดับที่ยอมรับได้

เทคโนโลยีที่สำนักงานสอบบัญชีนำมาใช้ในงานสอบบัญชี

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว (Technology disruption) รวมถึงผลกระทบจาก สถานการณ์ COVID-19 ในช่วงที่ผ่านมา เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้องค์กรต้องปรับเปลี่ยน แนวคิดการ ดำเนินธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ทุกอุตสาหกรรม จึงวางแผนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อ รับมือกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่นเดียวกับสำนักงานสอบบัญชีที่ได้นำเทคโนโลยีมาช่วยให้ งานสอบบัญชีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงพัฒนาวิธีการตรวจสอบให้รองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้ง ในด้านธุรกรรมใหม่ ๆ และความซับซ้อนของรายการที่เพิ่มมากขึ้น

การพัฒนาแผนงานและวิธีการตรวจสอบของสำนักงานสอบบัญชีหลายแห่งในรอบการตรวจ ที่ ผ่านมา คือ การนำเทคโนโลยีและเครื่องมือใหม่ ๆ มาปรับใช้ในขั้นตอนการตรวจสอบ ช่วยเพิ่มโอกาสใน การตรวจพบรายการที่ผิดปกติ และข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญในงบการเงิน สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบ new normal โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารและการรับส่งข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์มากขึ้น ร้อย ละ 53 ของ Non-Big 4 firms มีการนำเครื่องมือและเทคโนโลยีมาทดแทนการทำงานแบบดั้งเดิม เพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพของงานตรวจสอบบัญชี ใช้ audit automation software/platform ทั้ง แบบที่พัฒนาขึ้นเอง หรือซื้อโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการสอบบัญชี เพื่อใช้ในการวางแผน การประเมิน ความเสี่ยง และการปฏิบัติงาน รวมถึงเชื่อมโยงวิธีการตรวจสอบให้ตอบสนองต่อความเสี่ยงอย่าง เหมาะสม ประกอบกับช่วยในการสอบทานงาน และการ

สื่อสารภายในทีมตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น ใช้ data analytic program เพื่อตรวจจับความผิดปกติของรายการซึ่งช่วยให้การวางแผนการ ตรวจสอบเป็นไปอย่างตรงจุดมากขึ้น

ในปี 2564 ก.ล.ต. ส่งผู้แทนเข้าร่วมในคณะทำงานศูนย์ความรู้ด้านการสอบบัญชีในธุรกิจที่มีระบบ IT ซับซ้อนของสภาวิชาชีพบัญชีฯ เพื่อสนับสนุนให้ Non-Big4 firms มี audit software และ audit tools ช่วยในการปฏิบัติงานสอบบัญชี ปัจจุบัน Non-Big 4 firms หลายแห่ง อยู่ระหว่างการสรรหาและทดลองใช้ audit software ที่สามารถตอบโจทย์การปฏิบัติงานสอบบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อาทิ

- รวบรวมกระดาษทำการในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ไฟล์ได้อย่างครบถ้วน
- เชื่อมโยงกระบวนการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนการประเมินความเสี่ยง การทดสอบการควบคุมการตรวจสอบเนื้อหาสาระ และการปฏิบัติงานตรวจสอบอื่น จนถึงการสรุปผลการตรวจสอบ

- แสดงผลความคืบหน้าของงานตรวจสอบเพื่ออำนวยความสะดวกผู้สอบทานงานในการติดตามงานและสามารถสอบทานงานสอบบัญชีระยะไกลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา

นอกจากนี้ Non-Big 4 firms ยังต้องการเครื่องมือและเทคโนโลยีอื่นที่ช่วยเสริมคุณภาพการตรวจสอบมากขึ้น เช่น

- โปรแกรมคำนวณขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบรายการ (sample size calculation)
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และหาความสัมพันธ์ของข้อมูล (data analytic tools)
- portal ที่สามารถใช้รับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับลูกค้าสอบบัญชีได้อย่างน่าเชื่อถือและปลอดภัย
- platform ที่เป็นเสมือนศูนย์กลางความรู้ (library) หรือแหล่งค้นคว้าข้อมูลและคู่มือการนำมาตรฐานบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชีไปใช้ รวมถึงกรณีตัวอย่างในอดีต แบบฟอร์ม และ templates ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอบบัญชี

สำหรับ Big 4 firms ที่มีการใช้ audit software และ audit tools มาระยะหนึ่งแล้วนั้น ปัจจุบันได้พัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น

- เชื่อมโยงกระบวนการทำงานทุกขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการสรุปผลการตรวจสอบทำให้การปฏิบัติงานตอบสนองความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม
- แสดงความคืบหน้าของงานตรวจสอบ ทำให้การสอบทานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเวลา รวมถึงควบคุมให้ทีมตรวจสอบปฏิบัติตามแผนงานและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่กำหนดไว้อย่างครบถ้วน
- เป็นศูนย์กลางการจัดเก็บไฟล์และหลักฐานต่างๆ ของงานตรวจสอบบัญชี

- จัดเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงและการแก้ไขข้อมูลที่เกิดขึ้นในโปรแกรม (audit log) เพื่อให้ทีมตรวจสอบหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนหลังได้
 - สามารถใช้รับส่งข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์กับลูกค้าสอบบัญชีได้อย่างน่าเชื่อถือและปลอดภัย
- ปัจจุบัน Big 4 firms ได้นำเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลมาช่วยในการตรวจสอบบัญชีซึ่งสามารถเรียงและแยกประเภทข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงลึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และแสดงผลข้อมูลออกมาในรูปแบบที่เข้าใจง่าย เช่น กราฟ แผนภูมิ หรือรูปภาพ และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานตรวจสอบต่อไปได้ ตัวอย่างของการนำเครื่องมือการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ มีดังนี้

การวิเคราะห์แนวโน้มและความสัมพันธ์ของบัญชีต่างๆ

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายกับข้อมูลแวดล้อมอื่น

- การแยกประเภทข้อมูล เช่น ยอดขายแยกตามประเภทสินค้าหรือแยกตามสาขา จะช่วยให้การวิเคราะห์ละเอียดและ แม่นยำมากขึ้น ส่งผลให้ทีมตรวจสอบมีความเข้าใจลักษณะของรายการและนำผลลัพธ์ที่ได้มาระบุความเสี่ยงและวางแผนการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- วิเคราะห์ยอดขายรายเดือนกับวัฏจักรธุรกิจ (business cycle)
- วิเคราะห์ค่าที่ผิดปกติ (outliner) ของยอดขายในแต่ละช่วงเวลา

วิเคราะห์แนวโน้มการด้อยค่าของสินทรัพย์ (Impairment)

โดยการประเมินข้อบ่งชี้จากข้อมูลแวดล้อมต่างๆ รวมถึงนำตัวแปรและสมมติฐานที่เกี่ยวข้องมาคาดการณ์มูลค่าที่คาดว่าจะได้รับคืนของสินทรัพย์ในหลายสถานการณ์ เช่น base case worst case และ best case รวมถึงสามารถวิเคราะห์ความอ่อนไหว (sensitivity analysis) เช่น หากอัตราคิดลดเพิ่มขึ้นจะกระทบต่อผลลัพธ์ในแต่ละสถานการณ์อย่างไร

Dashboard ที่แสดงข้อมูลของบริษัทจดทะเบียน เช่น ราคาหุ้น และอัตราส่วนทางการเงิน โดยสามารถเลือกแสดงข้อมูลได้หลายมิติทั้งรายบริษัทและรายอุตสาหกรรมในแต่ละช่วงเวลา เพื่อใช้ประกอบการตรวจสอบ เช่น การวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการประเมินความเสี่ยง เป็นต้น

Dashboard การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างบัญชี

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ในบัญชีต่างๆ เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเจ้าหนี้ บัญชีรายได้ และ บัญชีสินค้าคงเหลือ โดยระบุการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญระหว่างข้อมูลปัจจุบันกับข้อมูลในอดีต หรือการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบัญชีว่าสอดคล้องตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างยอดขายและลูกหนี้ว่า ผันแปรตามกันหรือมีความสอดคล้องกันหรือไม่

- การวิเคราะห์บัญชีต่างๆ เปรียบเทียบเป็นรายงวด หรือแยกตามแต่ละประเภทย่อย และหาสาเหตุผลเบื้องต้นจากการเพิ่มขึ้นหรือลดลง ของบัญชีดังกล่าว เพื่อนำไปวางแผนการตรวจสอบต่อไป เช่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงด้านปริมาณหรือด้านราคาต่อหน่วย เป็นต้น

- การวิเคราะห์ความถูกต้องของบัญชีค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ โดยนำข้อมูลความเคลื่อนไหวของบัญชีสินทรัพย์ถาวรและอายุการให้ประโยชน์ของสินทรัพย์มาวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของการบันทึกค่าเสื่อมราคา

แผนงานและเรื่องสำคัญที่มุ่งเน้นในปี 2565

ก.ล.ต.กำหนดแผนงานเพื่อส่งเสริมให้ stakeholders ที่สำคัญในระบบนิเวศของการจัดทำรายงานทางการเงิน (financial reporting ecosystem) ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ เพื่อสนับสนุนให้ financial reporting ecosystem มีความสมดุลและยกระดับคุณภาพรายงานทางการเงิน (F/S) ของกิจการในตลาดทุนไทยให้ยั่งยืน

แผนงานในการยกระดับคุณภาพระบบรายงานทางการเงิน

ปลูกจิตสำนึกในการปฏิบัติ (Self-Discipline)

1.การให้ความรู้แก่ preparers และกรรมการตรวจสอบ

2.การยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี

สร้างแรงผลักดันจากสังคม (Market Force)

3.การสร้างแรงผลักดันจากสังคมเพื่อเป็นกลไกส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีมีคุณภาพ

4.การส่งเสริมให้ stakeholder ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

กำหนดกฎระเบียบขั้นพื้นฐาน (Regulatory Discipline)

5.การปรับปรุงกฎเกณฑ์และระบบงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น

6.การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน

1.การให้ความรู้แก่ preparers และกรรมการตรวจสอบ

ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้แก่ preparers และกรรมการตรวจสอบ เพื่อให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดทำงบการเงินให้ถูกต้องตั้งแต่ต้นทาง และการกำกับดูแลกิจการที่ดี และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการดูแลคุณภาพการจัดทำรายงานทางการเงิน เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของระบบรายงานทางการเงินให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาตลาดทุนไทยให้น่าเชื่อถือและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

โดยมีการจัดอบรม / สัมมนาในเรื่องต่างๆ เช่น

- การดูแลคุณภาพ F/S และการวิเคราะห์ความผิดปกติของข้อมูลใน F/S ผ่านกรณีศึกษา

- กรณีศึกษาการทุจริตและการตกแต่งงบการเงิน
 - ข้อมูลและเครื่องมือในการสนับสนุนการทำหน้าที่กรรมการตรวจสอบ
 - การเตรียมความพร้อมในการเข้าระดมทุน และเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำ F/S
- การมีระบบบัญชีและระบบควบคุมภายในที่เหมาะสม ให้แก่วิสัยกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

2.การยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชี

ก.ล.ต. มีแผนงานส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีเห็นถึงความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของตนเองในการยกระดับความน่าเชื่อถือของระบบรายงานทางการเงิน ซึ่งจะเป็นกลไกในการคุ้มครองผู้ลงทุนรวมทั้งเสริมสร้างความรู้และเตรียมความพร้อมในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนให้ผู้สอบบัญชีสามารถทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

จัดอบรมและสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและผู้สอบบัญชีที่อยู่ระหว่างการเตรียมความพร้อมในการขอความเห็นชอบอย่างต่อเนื่องหัวข้อที่คาดว่าจะจัดสัมมนา เช่น

- มาตรฐานการบริหารคุณภาพฉบับที่ 1 และ 2 (ISQM 1และ ISQM 2)
- ปัญหาในการปฏิบัติงานและข้อบกพร่องที่พบบ่อยในการสอบบัญชี
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับ Non-Compliance with Laws and Regulations (NOCLAR)

ซึ่งครอบคลุมถึงเรื่อง anti-money laundering

- emerging issues เช่น การบัญชีและการสอบบัญชีสำหรับ digital assets
- หลักเกณฑ์การระดมทุน เกณฑ์การจัดทำและนำเสนองบการเงินของ SMEs เพื่อรองรับการระดมทุนของ SMEs

จัดการประชุมร่วมกับสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนทุกแห่งอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหารือแนวทางการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีในภาพรวม และแนวทางสนับสนุนการทำงานของสำนักงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพบัญชีผ่านโครงการฮอตไลน์ให้คำปรึกษารวมทั้งการสื่อสาร common findings ที่พบจากการตรวจทานกระดาษทำการและงบการเงินรวมถึง theme inspection และเรื่องที่ควรให้ความสำคัญในการตรวจสอบงบการเงิน

สนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็กเติบโตอย่างยั่งยืน โดยการส่งเสริมให้ สำนักงานสอบบัญชีมีระบบงานสำคัญที่จะสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงมี จำนวนทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอในการให้บริการ งานสอบบัญชีแก่อกิจการในตลาดทุนที่มีการขยายตัวและมีความซับซ้อนมากขึ้น อาทิ การสนับสนุนให้มี การรวมตัวกันของสำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งจะช่วยให้เกิดการประหยัดต่อขนาดใน การลงทุนในระบบงานต่าง ๆ รวมถึงสามารถดึงดูดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านเข้ามาร่วมงานกับ สำนักงานสอบบัญชี

บูรณาการความร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ โดย

- สานต่อความร่วมมือสำหรับโครงการจัดทำคู่มือการบริหารคุณภาพ (ISQM) และโครงการพัฒนา IT audit software & tools ให้แก่สำนักงานสอบบัญชีขนาดกลางและขนาดเล็ก
- ทหารือแนวทางในการยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดทำ manual/methodologies ในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ

สนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ชาติด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (AML/CFT) โดยออกแนวปฏิบัติสำหรับผู้สอบบัญชีในตลาดทุนที่อ้างอิงจากมาตรฐานการปฏิบัติงานและจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรฐาน AML/CFT

สนับสนุนการพัฒนาการขอขื่อยืนยันยอดเงินฝากธนาคารผ่านระบบ blockchain เพื่อแก้ปัญหาเรื่องความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลการยืนยันยอดเงินฝากธนาคารที่ได้รับจากธนาคารและป้องกันการทุจริต อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วของกระบวนการได้รับข้อมูลการยืนยันยอดเงินฝากธนาคารอีกด้วย

ลดค่าธรรมเนียมค่าขอความเห็นชอบผู้สอบบัญชีรายใหม่ที่สังกัดสำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุน ที่ยื่นค่าขอความเห็นชอบในช่วง 1 กุมภาพันธ์ - 30 มิถุนายน 2565 จาก 50,000 บาท เหลือ 10,000 บาท

ร่วมมือกับสภาวิชาชีพบัญชีฯ ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่สำนักงานสอบบัญชีนอกตลาดทุนที่สนใจเข้าสู่ตลาดทุน เพื่อเตรียมความพร้อมเข้ามาเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

ผลักดันให้มีผู้สอบบัญชีรองรับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่เตรียมเข้าจดทะเบียนจัดกิจกรรมให้ผู้สอบบัญชีในตลาดทุนและ SMEs ที่มี potential ได้มีโอกาสพบและรับคำปรึกษาจากผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

จัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดทุนและวิชาชีพบัญชีแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยในภูมิภาคต่างๆ เพื่อจูงใจให้นักศึกษามีความสนใจในการประกอบวิชาชีพสอบบัญชีมากขึ้นซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในวิชาชีพสอบบัญชี และสนับสนุนการเพิ่มจำนวนผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

3. การสร้างแรงผลักดันจากสังคมเพื่อเป็นกลไกส่งเสริมให้ผู้สอบบัญชีมีคุณภาพ

สนับสนุนให้สำนักงานสอบบัญชีในตลาดทุนเปิดเผยรายงานการตรวจสอบระบบควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชี (firm inspection report) บนเว็บไซต์ของ ก.ล.ต. เพื่อให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงบริษัทจดทะเบียนและกรรมการตรวจสอบ มีข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีที่เพียงพอในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีให้เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของกิจการ รวมทั้งยังช่วยผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีมีแรงจูงใจในการเร่งแก้ไขข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับระบบการควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีและยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถเป็นตัวเลือกที่เหมาะสมในการให้บริการงานสอบบัญชีแก่กิจการในตลาดทุน

สื่อสารให้ “กรรมการตรวจสอบ” คัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ โดยการจัดอบรม สัมมนา รวมทั้งเผยแพร่บทความเรื่อง “การคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพจากข้อมูล firm inspection report” เพื่อให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงกรรมการตรวจสอบ มีความเข้าใจในการนำข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีที่ระบุไว้ใน firm inspection report ไปใช้ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นกลไกในการผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีมุ่งเน้นที่จะยกระดับคุณภาพงานสอบบัญชีมากกว่าการแข่งขันด้านราคา

ส่งเสริมให้ “ผู้ลงทุน” เห็นความสำคัญของการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและกรณีศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน เพื่อส่งเสริมให้ผู้ลงทุนตระหนักถึงความสำคัญของการมีผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพ ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจในการนำข้อมูลในรายงานทางการเงินไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน ประกอบกับให้ความรู้เกี่ยวกับการสอบถามข้อมูลเชิงคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชี จากกรรมการตรวจสอบและบริษัทจดทะเบียน เพื่อให้เกิดแรงผลักดันจากผู้ลงทุนให้กิจการในตลาดทุนมีการคัดเลือกผู้สอบบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของกิจการมากกว่าพิจารณาจากปัจจัยด้านราคาเป็นหลัก

4. การส่งเสริมให้ stakeholder ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี

ร่วมกับสภาวิชาชีพบัญชี ในการริเริ่มโครงการส่งเสริมให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าของงานสอบบัญชี (โครงการ value of audit) โดยทำการศึกษาค้นคว้าสาเหตุที่ทำให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องไม่เห็นคุณค่าของงานสอบบัญชีเท่าที่ควร รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อกำหนดแผนการดำเนินการในระยะสั้นและระยะยาวร่วมกัน โดยมีเป้าประสงค์ให้ stakeholders ที่เกี่ยวข้องเห็นถึงคุณค่าของงานสอบบัญชี ซึ่งจะช่วยลดปัญหาความกดดันด้านราคา (audit fee pressure) และเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันด้าน

คุณภาพในวิชาชีพสอบบัญชี ซึ่งจะผลักดันให้สำนักงานสอบบัญชีและผู้สอบบัญชีมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพงานสอบบัญชีต่อไป

5. การปรับปรุงกฎเกณฑ์และระบบงานเกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

1. ปรับปรุงเกณฑ์การลงโทษผู้สอบบัญชี ปรับปรุงเกณฑ์การลงโทษผู้สอบบัญชีให้มีความเหมาะสมและได้สัดส่วนกับความรุนแรงของความผิด (proportionality) รวมถึงกำหนดปัจจัยเพิ่มโทษและลดโทษให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2. พัฒนาระบบการยื่นคำขอความเห็นชอบผู้สอบบัญชี online พัฒนาระบบการยื่นคำขอความเห็นชอบเป็นผู้สอบบัญชีในตลาดทุน “e-submission” เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอบบัญชีและสำนักงานสอบบัญชี

6. การปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานภายในโดยใช้เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อน

พัฒนาศักยภาพของพนักงานให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัล

- ให้ทุนการศึกษาแก่พนักงาน ก.ล.ต. ที่มีศักยภาพไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีทางการเงิน ณ สถาบันการศึกษาชั้นนำทั้งในประเทศและต่างประเทศ

- ฝึกงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการกำกับดูแลกิจการผู้สอบบัญชี

- จัดอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ digital assets และ blockchain ให้แก่พนักงาน

นำเทคโนโลยีมาช่วยตรวจสอบระบบควบคุมคุณภาพของสำนักงานสอบบัญชีและสอบทานคุณภาพงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี

- จัดทำฐานข้อมูลของสำนักงานสอบบัญชี และผู้สอบบัญชีแบบ machine readable

- ใช้ data analytic ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติที่เป็นตัวชี้วัดคุณภาพงานสอบบัญชี (AQIs) เพื่อใช้ในการพิจารณาความเสี่ยงและวางแผนการตรวจ

- สนับสนุนการทำ knowledge sharing platform ซึ่งในอนาคตจะพัฒนาต่อยอดเพื่อให้สามารถแบ่งปันข้อมูลความรู้ต่อบุคคลภายนอก

ปี	จำนวนสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับการตรวจระบบควบคุมคุณภาพ	จำนวนผู้ยื่นขอความเห็นชอบทั้งสิ้น (ไม่รวมผู้ที่ถอนคำขอความเห็นชอบ)	จำนวนผู้ที่ได้รับความเห็นชอบ		จำนวนผู้ที่ไม่ได้รับความเห็นชอบ	จำนวนผู้ที่ถอนคำขอความเห็นชอบ
			ยื่นครั้งแรก	ต่ออายุ		
2558	16	34	21	11	2	3
2559	13	65	26	39	-	-
2560	8	62	26	36	-	2
2561	16	53	28	25	-	4
2562	13	62	22	40	-	1
2563	12	62	40	22	-	-
2564	15	79	31	48	-	1

ตารางที่ 2 สถิติการเข้าตรวจระบบควบคุมคุณภาพสำนักงานสอบบัญชีและการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีในตลาดทุน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัท

แนวคิดเกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงานด้วยอัตราส่วนทางการเงิน

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio) เป็นเครื่องมือที่ใช้ประโยชน์โดยการนำตัวเลขในงบการเงิน ไปใช้ในการประเมินสภาพคล่องทางการเงิน ประสิทธิภาพในการทำงาน ความสามารถในการชำระหนี้ และความสามารถในการหากำไรของธุรกิจ ซึ่งอัตราส่วนทางการเงินสามารถช่วยให้ตีความหมายของงบการเงินได้ง่ายมากขึ้น ทั้งในด้านการแปลความหมาย และการเปรียบเทียบระหว่างบริษัท ทั้งนี้ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แบ่งอัตราส่วนทางการเงินตามความสามารถไว้ 5 หมวด ดังนี้

1.อัตราส่วนหมุนเวียน หรือ อัตราส่วนสภาพคล่อง (Current Ratio) คือ อัตราส่วนระหว่างสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งบ่งบอกถึงสภาพคล่องของกิจการในการที่จะชำระหนี้ระยะสั้นหากอัตราส่วนนี้มีค่าน้อยกว่า 1 หมายความว่า กิจการมีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์หมุนเวียนทำให้อาจมีปัญหาในการชำระหนี้ระยะสั้นได้ หากอัตราส่วนนี้มากกว่า 1 แสดงว่ากิจการมีสินทรัพย์หมุนเวียนมากพอที่จะชำระหนี้ระยะสั้น แต่หากมีค่าสูงกว่า 1 มากๆ อาจหมายถึงประสิทธิภาพในการใช้ สินทรัพย์ของกิจการไม่ดีพอ อย่างไรก็ตามสินทรัพย์หมุนเวียนบางประเภท เช่น สินค้าคงเหลือ อาจมีมูลค่าลดลงหากต้องรีบขายเพื่อนำไปชำระหนี้ ทำให้บางที่เราอาจใช้อัตราส่วนที่ไม่นำสินค้าคงเหลือมาคิดด้วยหรือเรียกว่า อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio)

(1) อัตราหมุนเวียน (Current Ratio) แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของบริษัท โดยมีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียน (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนควรมีค่ามากกว่า 1 หากอัตราส่วนน้อยกว่า 1 แสดงว่ากิจการมีหนี้สินหมุนเวียนที่มากกว่าทรัพย์สินหมุนเวียน แสดงให้เห็นว่า ความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ระยะสั้นได้ แต่หากค่าดังกล่าวมีมากกว่า 1 แสดงว่า บริษัทมีความคล่องตัวในการจัดการหนี้สินระยะสั้น

(2) อัตราหมุนเวียนเร็ว (Quick Ratio/Acid Test Ratio) แสดงให้เห็นถึงความสามารถของบริษัทในการชำระหนี้ระยะสั้น ด้วยสินทรัพย์หมุนเวียนที่แปรสภาพเป็นเงินสดได้เร็ว เพื่อให้ทราบถึงสภาพคล่องที่แท้จริงของบริษัท สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนเร็ว (เท่า)} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} - \text{สินค้าคงเหลือ}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

ลักษณะคล้ายกับอัตราหมุนเวียน แต่มีความเข้มข้นถึงสภาพคล่องที่แท้จริงมากขึ้น โดยไม่นับรวมส่วนของสินค้าคงเหลือเข้าไปในการคำนวณสภาพคล่อง หากค่าดังกล่าวมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีความคล่องตัวทางการเงินสูง สามารถชำระหนี้ได้เร็ว โดยปกติอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเร็วจะมีค่าอยู่ที่ 1:1

(3) อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้ (Receivable Turnover) แสดงให้เห็นถึงจำนวนครั้งในการเรียกเก็บหนี้ แสดงถึงความสามารถในการบริหารลูกหนี้ของบริษัท สูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหมุนเวียนของลูกหนี้ (ครั้ง)} = \frac{\text{ยอดขายเชื่อสุทธิ หรือยอดขายสุทธิ}}{\text{ลูกหนี้เฉลี่ย}}$$

ถ้าอัตราส่วนมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการเก็บเงินจากการขายเชื่อได้เร็ว แต่หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงเกินไป อาจแสดงว่าบริษัทมีความเข้มงวดในการให้เครดิตกับลูกค้า อาจทำให้เสียเปรียบในการแข่งได้

(4)ระยะเวลาในการเก็บหนี้ (Average Collection Period) แสดงถึงระยะเวลาในการเรียกเก็บหนี้ของบริษัททำให้ทราบถึงคุณภาพของลูกหนี้ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บหนี้ และการให้สินเชื่อของบริษัท แสดงในรูปแบบจำนวนวันที่บริษัทต้องรอเพื่อเก็บเงินจากลูกหนี้

$$\text{ระยะเวลาในการเก็บหนี้ (วัน)} = \frac{365}{\text{อัตราหมุนเวียนของลูกหนี้}}$$

อัตราส่วนระยะเวลาในการเก็บหนี้มีค่าน้อย แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการจัดเก็บหนี้ได้เร็ว หรือมีความสามารถในการบริหารลูกหนี้ได้อย่างดี

(5)อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (Inventory Turnover) แสดงให้เห็นถึงความสามารถและประสิทธิภาพในการบริหารการขายของบริษัท หรือจำนวนครั้งที่บริษัทสามารถขายสินค้าคงเหลือออกไปได้ในระยะเวลาหนึ่ง สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือ (ครั้ง/รอบ)} = \frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{สินค้าคงเหลือเฉลี่ย}}$$

ถ้าอัตราส่วนดังกล่าวมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทสามารถขายสินค้าออกไปได้เร็ว แต่ถ้าอัตราส่วนนี้สูงจากสินค้าคงเหลือน้อยเกินไป อาจเป็นความเสี่ยงที่ว่าสินค้าไม่พอขาย และอาจสูญเสียลูกค้าไปในที่สุด ดังนั้น ต้องมีการบริหารสินค้าคงเหลือไม่ให้มากหรือน้อยเกินไป

(6)ระยะเวลาในการขายสินค้า (Average Inventory Period) แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาที่บริษัทสามารถขายสินค้าได้ นับตั้งแต่วันที่ซื้อหรือผลิตสินค้า แสดงผลในรูปแบบของจำนวนวันที่บริษัทเก็บสินค้าคงเหลือไว้เพื่อรอขาย

$$\text{ระยะเวลาในการขายสินค้า (วัน)} = \frac{365}{\text{อัตราหมุนเวียนของสินค้า}}$$

ถ้าอัตราส่วนมีค่าน้อย แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการขายสินค้าได้เร็ว แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของบริษัท

(7) อัตราส่วนเงินสด (Cash Ratio) คือ อัตราส่วนที่ใช้วิเคราะห์ สภาพคล่อง ของกิจการที่ตั้งอยู่บนหลักความระมัดระวังที่สุด โดยนำสินทรัพย์หมุนเวียน ที่เป็น เงินสด และหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด หาดด้วย หนี้สินหมุนเวียน

$$\text{อัตราส่วนเงินสด} = \frac{\text{เงินสด} + \text{หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนนี้สูงหมายถึง กิจการมีสภาพคล่องสูง แต่หากสูงมากอาจหมายถึงกิจการถือเงินสดไว้มากเกินไปทำให้ประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ลดลง จึงควรดูอัตรา ส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ควบคู่กันด้วย

2. อัตราส่วนประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์

(1) อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ทั้งหมด (TA) เมื่อเทียบกับยอดขาย (Sales)

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์รวม} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

อัตราส่วนนี้ต่ำ แสดงว่า บริษัทมีสินทรัพย์มากเกินไปความต้องการ

(2) อัตราส่วนหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร

$$\text{อัตราส่วนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ถาวร} = \frac{\text{ขายสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์ถาวร}}$$

3. อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เป็นการวัดความสามารถในการชำระหนี้สินของบริษัท วิเคราะห์สภาพคล่องระยะยาวของธุรกิจ หรือความสามารถในการชำระหนี้ตามภาระผูกพันระยะยาวของธุรกิจ

(1) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรเบื้องต้นของบริษัท

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

อัตราส่วนนี้ควรมีค่าสูง เนื่องจากการแสดงให้เห็นถึง บริษัทมีความสามารถในการหารายได้ และมีการควบคุมต้นทุนการผลิตได้ดี

(2) อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Profit Margin) แสดงถึงความสามารถในการจัดการเกี่ยวกับรายได้จากการขายภายหลังการหักค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพื่อเป็นการวัดระดับความสามารถในการทำกำไรในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (\%)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

อัตราส่วนนี้ควรมีค่าสูง เนื่องจากการให้เห็นว่า บริษัทมีความสามารถในการทำกำไรสูง จากกิจกรรมหลักของบริษัท และมีประสิทธิภาพในการจัดการดี ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของรายได้และการควบคุมค่าใช้จ่าย ทั้งด้านการผลิต การตลาด และการจัดการ

(3) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทในการทำกำไร หลังจากหักต้นทุนค่าใช้จ่าย รวมทั้งภาษีเงินได้ทั้งหมดแล้ว

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

อัตราส่วนนี้ควรมีค่าสูง เนื่องจากการแสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรที่เป็นยอดสุทธิได้ดี ส่งผลต่อกำไรสะสมของกิจการต่อไป

(4) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets : ROA) แสดงให้เห็นถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพของบริษัทในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดกำไร โดยพิจารณาว่าสินทรัพย์ 1 บาท ทำให้เกิดกำไรได้เท่าใด

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (เท่า)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{สินทรัพย์ทั้งหมด}}$$

อัตราส่วนดังกล่าวควรมีค่าสูง เพื่อแสดงให้เห็นว่าบริษัทมีการใช้สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารสินทรัพย์ให้เกิดผลตอบแทนได้มาก

(5) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) แสดงให้เห็นว่าเงินลงทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น จะได้รับผลตอบแทนกลับคืนมาจากการดำเนินการของกิจการนั้นในอัตราส่วนเท่าไร

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (\%)} = \frac{\text{กำไรสุทธิ} \times 100}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นควรมีค่าสูง เนื่องจากแสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารส่วนของผู้ถือหุ้นให้เกิดกำไร

4. อัตราส่วนความสามารถในการชำระหนี้ (Leverage Ratio)

(1) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio : D/E) คืออัตราส่วนนี้จะแสดงโครงสร้างเงินทุนของกิจการว่าสินทรัพย์ของกิจการมาจากการกู้ยืม หรือมาจากทุนของกิจการ

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

หรือ

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{(\text{หนี้สินหมุนเวียน} + \text{หนี้สินไม่หมุนเวียน})}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนนี้สูงมีโอกาที่กิจการจะไม่สามารถชำระ ดอกเบี้ย ได้สูงตามไปด้วย เนื่องจากหนี้สินที่มากทำให้กิจการมีภาระผูกพันที่ต้องชำระดอกเบี้ยทุกงวดไม่ว่ากิจการนั้นจะกำไรหรือขาดทุน ซึ่งต่างจากส่วนของผู้ถือหุ้นที่หากกิจการขาดทุนอาจจะพิจารณาไม่จ่าย เงินปันผลก็ได้

(2) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย เป็นการวัดความสามารถของธุรกิจในการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้ ผลคำนวณออกมาจะมีค่าสูง แสดงว่าธุรกิจมีความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยสูง

$$\text{ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย} = \frac{(\text{กำไรสุทธิ} + \text{ภาษีเงินได้} - \text{ดอกเบี้ยจ่าย})}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

(3) อัตราการจ่ายเงินปันผล แสดงถึงนโยบายการจ่ายเงินปันผลของธุรกิจ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ด้วยปัจจัยพื้นฐาน เพื่อจะได้พิจารณางบการเงินของกิจการที่ลงทุนได้

$$\text{อัตราการจ่ายเงินปันผล} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น}}{\text{กำไรสุทธิต่อหุ้น}}$$

อัตราส่วนนี้ควรมีค่าต่ำ เนื่องจากอัตราส่วนดังกล่าวแสดงถึงภาระหนี้สินที่กิจการแบกรับ หมายถึงภาระดอกเบี้ยที่กิจการต้องชำระเป็นจำนวนมาก และการบริหารกิจการอาจมีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะหนี้ส่วนใหญ่เป็นหนี้สินระยะสั้น

(2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio) แสดงโครงสร้างของเงินทุน (Capital Structure) ของบริษัท โดยจะเป็นการวัดว่าบริษัทใช้เงินทุนจากภายนอก (จากการกู้ยืม) เมื่อเทียบกับเงินทุนภายในของบริษัทเองว่ามีสัดส่วนเท่าใด

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (เท่า)} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

อัตราส่วนนี้มีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีการกู้ยืมเงินในสัดส่วนที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับทุนของบริษัท ทำให้บริษัทมีภาระต้องชำระดอกเบี้ยมาก อาจส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของบริษัท

(3) อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) แสดงถึงความสามารถในการชำระดอกเบี้ยเงินกู้ของบริษัท

$$\text{อัตราส่วนความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (เท่า)} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ดอกเบี้ยจ่าย}}$$

5. อัตราส่วนมูลค่าทางการตลาด (Market Value Ratio)

(1) อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น (EPS) คือ กำไรสุทธิต่อจำนวนหุ้นสามัญของกิจการ อัตรากำไรต่อหุ้นมีค่ามากถือว่าดี คำนวณได้ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

(2)อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ (P/E) คือ ราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ ใช้ดูความถูกแพงของหุ้นเมื่อเทียบกับกำไร อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ ถ้ามีค่าน้อย ถือว่ามีค่าที่ดี

$$\text{อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิ} = \frac{\text{ราคาหุ้น}}{\text{กำไรต่อหุ้น}}$$

(3)อัตรามูลค่าหุ้นทางบัญชีต่อหุ้น (BV) คือ มูลค่าทางบัญชี (สินทรัพย์สุทธิ) ต่อจำนวนหุ้นสามัญของกิจการ อัตรามูลค่าหุ้นทางบัญชีต่อหุ้น ถ้ามีค่ามาก ถือว่ามีค่าที่ดี

$$\text{อัตรามูลค่าหุ้นทางบัญชีต่อหุ้น} = \frac{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}{\text{จำนวนหุ้นสามัญ}}$$

(4)อัตราราคาหุ้นต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชี (P/BV) คือ ราคาหุ้นต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชีใช้ดูความถูกแพงของหุ้นเมื่อเทียบกับมูลค่าหุ้นทางบัญชี หากอัตราราคาหุ้นต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชีมีค่าน้อย ถือว่ามีค่าที่ดี

$$\text{อัตราราคาหุ้นต่อมูลค่าหุ้นทางบัญชี} = \frac{\text{ราคาหุ้น}}{\text{มูลค่าหุ้นทางบัญชีต่อหุ้น}}$$

(5)อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน (Dividend Yield) คือ ผลตอบแทนของเงินปันผลเมื่อเทียบกับราคาหุ้น หากอัตราส่วนเงินปันผลตอบแทนมีค่ามาก ถือว่ามีค่าที่ดี

$$\text{อัตราส่วนเงินปันผลตอบแทน} = \frac{\text{เงินปันผลต่อหุ้น} \times 100}{\text{ราคาหุ้น}}$$

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร

Healy and Wahlen (1999, p. 368) ให้ความหมายการตกแต่งกำไรว่า “การที่ผู้บริหารกิจการใช้ดุลยพินิจในการจัดทำรายงานทางการเงิน หรือการปรับเปลี่ยนรายการทางธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์ไม่ว่าจะเป็นการทำให้ผู้มีส่วนได้เสียของกิจการเกิดความเข้าใจผิดในการผลการดำเนินงานของกิจการ หรือการส่งอิทธิพลต่อผลประโยชน์ตามสัญญาอื่นๆ ที่อ้างอิงกับผลการดำเนินงานของกิจการ” ประเด็นสำคัญจากความหมายข้างต้น คือ การตกแต่งกำไรทำให้ผลการ

ดำเนินงานของกิจการที่รายงานต่อสาธารณชนหรือหน่วยงานภาครัฐ ไม่เป็นไปอย่างที่ควรจะเป็น ซึ่งการตกแต่งกำไร สามารถทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1.วิธีการทางบัญชี คือ การใช้การประมาณการในการจัดทำบัญชี หรือเรียกว่าการประมาณการจำนวนคงค้าง (Accounting/Accruals Earnings Management) เพื่อปรับเปลี่ยนรายได้หรือค่าใช้จ่ายบางตัวที่ต้องมีการใช้ดุลยพินิจในการประมาณการ เช่น การประมาณการจำนวนค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ เป็นต้น การเพิ่มลดประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จะส่งผลให้กำไรลดลงหรือเพิ่มขึ้นได้ตามต้องการ

2.วิธีการปรับแต่งกำไรโดยการปรับเปลี่ยนรายการทางธุรกิจต่างๆ (Real (activity) Earnings Management) เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการโฆษณา การลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม เป็นต้น ส่วนใหญ่หวังผลในการเพิ่มกำไรของกิจการ

3.วิธีตกแต่งกำไรด้วยวิธีอื่น เช่น การจัดการความคาดหวังของนักลงทุน (Expectations Management) การประกาศแนวโน้มของผลกำไรล่วงหน้า (Earnings Forecast Guidance) การตกแต่งกำไรผ่านการปรับเปลี่ยนการจัดประเภทบัญชี (Reclassification) เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับแบบจำลองการตรวจสอบการตกแต่งกำไร

การตรวจสอบการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างเป็นที่นิยม เนื่องจากวิธีนี้สามารถตรวจสอบการตกแต่งกำไรที่ผู้ใช้งบการเงินไม่สามารถตรวจได้ โดยงานวิจัยที่ผ่านมาใช้รายการคงค้างในการทดสอบแบ่งออกได้ 2 แบบ คือ งานวิจัยที่ใช้รายการคงค้างรวม เป็นตัวชี้วัดการตกแต่งกำไร ดังงานวิจัยของ Healy (1985) และ งานวิจัยรายการคงค้างเกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นตัวชี้วัด ดังงานวิจัยของ Jones (1991) พบว่า รายการคงค้างทั้งหมด (Total Accruals : TA) ประกอบด้วยรายการคงค้างจากการดำเนินงานปกติ (Non-Discretionary Accruals : NDA) และรายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals)

$$TA_t = NDA_t + DA_t$$

แบบจำลองที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ Modified Jones Model (1995) เป็นแบบจำลองที่พัฒนามาจากแบบจำลองของ Jones (1991) โดย Dechow, Sloan และ Sweeney และใช้รายการคงค้างที่เกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเป็นตัวชี้วัดการตกแต่งกำไร

สมการ Modified Jones Model (1995)

$$\frac{TA_t}{A_{t-1}} = \beta_1 \left(\frac{1}{A_{t-1}} \right) + \beta_2 \left(\frac{\Delta REV_t - \Delta REC_t}{A_{t-1}} \right) + \beta_3 \left(\frac{PPE_t}{A_{t-1}} \right) + \varepsilon$$

โดย

TA_t	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของปีที่ 1
A_{t-1}	คือ สินทรัพย์รวมของปีที่ t-1
REV_t	คือ รายได้ของปีที่ 1
REC_t	คือ ลูกหนี้การค้า ณ สิ้นสุดปีที่ t
PPE_t	คือ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ณ สิ้นสุดปีที่ t
Δ	คือ การเปลี่ยนแปลง
$\beta_1, \beta_2, \beta_3$	คือ สัมประสิทธิ์คงที่
ε	คือ Error Term

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยที่ทดสอบและพบว่าแบบจำลองนี้สามารถใช้ในการตรวจสอบการตกแต่งกำไรได้เป็นอย่างดี ส่วนมากทำการทดสอบในประเทศที่พัฒนาแล้ว ภายหลังเริ่มมีงานวิจัยหลายงานที่นำเสนอแบบจำลอง Modified Jones Model (1995) ไปทดสอบเปรียบเทียบกับแบบจำลองอื่นๆ ในกลุ่มประเทศที่ไม่ใช่ประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่นงานวิจัยของ Yoon, Miller และ Jiraporn (2006) Model พบว่า มีประสิทธิภาพมากกว่า Modified Jones Model (1995) ผู้วิจัยได้มีการระบุไว้ว่าแบบจำลองไม่สามารถตรวจสอบบริษัทที่มีผลการดำเนินงานแบบสุดขีดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yoon, Kim และ Woodruff (2012) ใช้ข้อมูลจากบริษัทต่างชาติใน 66 ประเทศ ช่วงปี 2005 - 2010 รวมถึงสร้างแบบจำลองใหม่ขึ้นมาอีก 2 แบบ ทดสอบเปรียบเทียบกับ Modified Jones Model (1995) พบว่า Modified Jones Model (1995) มีข้อผิดพลาดมากในเรื่องการกำหนดแบบจำลองที่ผิด (Misspecification) และเป็นแบบจำลองที่มีประสิทธิภาพต่ำที่สุดในการทดสอบ

สมการ Yoon, Miller และ Jiraporn (2006) Model

$$\frac{TA_t}{REV_t} = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{\Delta REV_t - \Delta REC_t}{REV_t} \right) + \beta_2 \left(\frac{\Delta EXP_t - \Delta PAY_t}{REV_t} \right) + \beta_3 \left(\frac{\Delta DEP_t - \Delta RET_t}{REV_t} \right) + \varepsilon$$

โดย

TA_t	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของปีที่ t
REV_t	คือ รายได้สุทธิของปีที่ t
REC_t	คือ ลูกหนี้การค้า ณ สิ้นสุดปีที่ t

EXP_t	คือ ผลรวมของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ เฉพาะส่วนที่เป็นเงินสดของปีที่ t
PAY_t	คือ เจ้าหนี้การค้า ณ สิ้นสุดปีที่ t
DEP_t	คือ ค่าเสื่อมราคา ณ สิ้นสุดปีที่ t
RET_t	คือ ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์หลังเกษียณของปีที่ t
Δ	คือ การเปลี่ยนแปลง
$\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3$	คือ สัมประสิทธิ์คงที่
ε	คือ Error Term

จากสมการแบบจำลองของ Yoon, Miller, & Jiraporn (2006) มีความสมบูรณ์มากกว่า และรายการคงค้างทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไร อีกทั้งเมื่อทดสอบในประเทศที่ไม่ใช่กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น บังคลาเทศ และ ปาเลสไตน์ ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า แบบจำลองนี้มีประสิทธิภาพมากกว่า Modified Jones Model (1995) ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แบบจำลองนี้ในการศึกษา งานวิจัยครั้งนี้

นอกจากนี้ยังรวมถึงยังรวมถึงความต้องการของผู้บริหารที่จะรักษาตำแหน่งและผลประโยชน์ส่วนตนเอาไว้ ตามทฤษฎีของ (Agency Theory) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของ และตัวแทน ซึ่งเจ้าของในที่นี้นักลงทุนและตัวแทนคือผู้บริหาร เนื่องจากนักลงทุนเป็นผู้มอบอำนาจให้ผู้บริหารทำการแทน โดยจากทฤษฎีกล่าวทั้งเจ้าของและตัวแทน ต่างก็มีเป้าหมายเดียวกันซึ่งในที่นี้คือการเพิ่มมูลค่าให้กับกิจการหรือการที่มูลค่าหุ้นและผลประกอบการเป็นไปตามการคำนวณจากนักวิเคราะห์การเงิน แต่ต่างจากผลประโยชน์ที่ต่างกัน และเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายอาจจะมีการกระทำที่ส่งผลลบต่อผลประโยชน์ของอีกฝ่าย การที่จะไปถึงเป้าหมายของผู้บริหารอาจจะมีการพวงมาถึงผลประโยชน์ของผู้บริหารก็คือ ค่าตอบแทน ส่งผลให้ผู้บริหารมีแรงจูงใจในการเลือกใช้กลยุทธ์และช่องว่างทางกฎหมายเพื่อบิดเบือนข้อมูลทางการเงินของกิจการ ทั้งนี้ เพื่อให้ตัวเลขดีกว่าความเป็นจริง หรือเพื่อไม่ทำให้เกิดการขึ้นลงของผลประกอบการที่ต่างกันมากนักในแต่ละรอบรายงาน ซึ่งอาจจะกระทบต่อความเชื่อมั่นของกิจการ

การตกแต่งกำไรสามารถแบ่งได้ 3 วิธี ได้แก่

1.การตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (Accruals Management) ทำได้ผ่านการเลือกใช้ นโยบายบัญชี การประมาณการทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์คงค้าง เพื่อปิดบังหรือปกปิด การดำเนินงานที่แท้จริง เช่น การประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ประมาณการหนี้สิน การประมาณการอายุการใช้งานและมูลค่าซากของสินทรัพย์ เป็นต้น โดยไม่กระทบต่อกระแสเงินสดของกิจการ

2. การตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจ (Real Activities Manipulation) ทำให้ผ่านการตัดสินใจของผู้บริหารที่จะบิดเบือนการดำเนินงานทางธุรกิจไปจากตามปกติ ซึ่งอาจใช้เวลาในการรับรู้รายการเป็นเครื่องมือ เพื่อส่งผลให้ผลลัพธ์ทางบัญชีเปลี่ยนแปลงไป เช่น การให้ส่วนลดที่มากกว่าปกติหรือขยายระยะเวลาในการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มยอดขายการผลิตมากเกินไป การลดต้นทุนค่าใช้จ่าเป็นเพื่อลดต้นทุนขาย การลดค่าใช้จ่าที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร เช่น ค่าใช้จ่าในการวิจัยและพัฒนา ค่าใช้จ่าในการโฆษณา ค่าใช้จ่าในการฝึกอบรมพนักงาน เป็นต้น

3. การตกแต่งกำไรด้วยวิธีการอื่น เช่น การจัดการความคาดหวังของนักลงทุน การประกาศแนวโน้มของผลกำไรล่วงหน้า การตกแต่งกำไรผ่านการปรับเปลี่ยนการจัดประเภทบัญชี เป็นต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพกำไร

การตกแต่งบัญชีในภาคธุรกิจเป็นปัญหาส่งผลให้กำไรที่กิจการเปิดเผยในงบการเงิน เป็นข้อมูลทางบัญชีที่ขาดคุณภาพ ไม่ใช่กำไรที่แท้จริง หรือเรียกว่า คุณภาพกำไรต่ำ ปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพกำไรเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย (วรวิทย์ เพ็ชรรัตน์, 2561) แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ปัจจัยระดับองค์กร ส่งผลให้การตกแต่งบัญชีเมื่อมีเงื่อนไขหรือสถานการณ์ต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้บริหารทำการตกแต่งบัญชี มีปัจจัยดังนี้

1.1 ผลประโยชน์ของผู้บริหาร เป็นผลมาจากการที่กิจการมีการให้ผลตอบแทนแก่ผู้บริหาร เช่น โบนัส เป็นต้น

1.2 เงื่อนไขหนี้สิน เป็นผลมาจากพยายามตกแต่งให้เข้าเงื่อนไขในสัญญาเงินกู้หรือปรับโครงสร้างหนี้

1.3 ต้นทุนจากรัฐบาลหรือหน่วยงานกำกับดูแล เป็นผลมาจากการที่หน่วยงานหรือรัฐบาลเข้ามาตรวจสอบการที่กิจการตกแต่งบัญชีให้มีกำไรสูง เพื่อเข้ามาควบคุมหรือจัดเก็บภาษีเพิ่ม ส่วนนี้อาจทำให้ผู้บริหารตกแต่งบัญชีให้มีกำไรน้อยลง

2. ปัจจัยสถาบัน ได้แก่ ระบบจัดหาเงิน กฎหมาย และการบังคับใช้หลักบัญชีและภาษี

2.1 ระบบจัดหาเงิน กิจการใช้ระบบที่อิงตลาดหลักทรัพย์ อิงธนาคารในการจัดหาเงิน จึงเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้บริหารมีการตกแต่งบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุน

2.2 กฎหมายและการบังคับใช้ การมีกฎหมายที่ใช้คุ้มครองผู้ลงทุนเพื่อคุ้มครองผู้ลงทุนภายนอกจากพฤติกรรมของผู้บริหาร/ผู้ถือหุ้น (บุคคลภายใน) จากการใช้ทุนของผู้ลงทุนและการตกแต่งบัญชีเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่ในขณะเดียวกันหากกฎหมายไม่เข้มงวด อาจส่งผลให้มีการตกแต่งบัญชีมากขึ้น

2.3 การบังคับใช้หลักบัญชีและภาษี หลักการบัญชีและภาษีมีความแตกต่างกันในการแสดงถึงวัตถุประสงค์ในการแสดงผลการดำเนินงานและการรายงานที่ต่างกัน พบว่า กิจการจะมีการตกแต่งกำไรทางบัญชีเพื่อเลี่ยงภาษีอากร และตกแต่งกำไรทางภาษีเพื่อเสนอต่อตลาดหลักทรัพย์

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรม วัฒนธรรมที่ยอมรับการทำผิดจริยธรรมได้มาก อาจส่งผลให้มีการตกแต่งบัญชีได้มากกว่าวัฒนธรรมที่อ่อนไหวต่อการทำผิดจริยธรรม

เทคนิคการวัดคุณภาพกำไร

การวัดคุณภาพกำไร สามารถจำแนกได้ 2 กลุ่ม ดังนี้ (ยศพัฒน์ พัฒนปัญญาวัฒน์, 2562)

1. ตัวชี้วัดคุณภาพกำไรที่ใช้ข้อมูลจากฐานบัญชี โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินร่วมกับสถิติประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ คุณภาพรายงานคงค้าง (Accrual Quality) เสถียรภาพของกำไร (Earning Persistence) ความสามารถในการทำกำไร (Earning Predictability) และความคงที่ของกำไร (Earning Smoothness)

2. ตัวชี้วัดคุณภาพกำไรที่ใช้ข้อมูลจากฐานตลาดหลักทรัพย์ โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินและมูลค่าหลักทรัพย์ร่วมกับสถิติ ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความเกี่ยวข้องกับมูลค่าหลักทรัพย์ ความระมัดระวัง ความทันเวลา

ประเภทของตัวชี้วัดคุณภาพกำไร ดังนี้ (รัชดาภรณ์ เสมาชันต์, 2558)

1. คุณภาพของเกณฑ์คงค้าง (Accrual Quality) โดยแยกองค์ประกอบของโมเดลคุณภาพกำไร 2 ส่วน คือ กระแสเงินสดจากการดำเนินงานกับรายการปรับยอดตามเกณฑ์คงค้าง

2. เสถียรภาพของกำไร (Earning Persistence) ภายใต้สมมติฐานที่ว่ากำไรของปีก่อนย้อนหลัง 1 ปี ถือเป็นตัวแปรที่ดีที่สุดในการประมาณค่ากำไรของปีปัจจุบัน

3. ความสามารถในการพยากรณ์กำไรในอนาคต (Earning Predictability) ภายใต้สมมติฐานที่ว่าคุณภาพกำไร คือความสามารถของปีปัจจุบันในการพยากรณ์กำไรในอนาคต

4. ความคงที่ของกำไร (Earning Smoothness) พิจารณาคุณภาพกำไรจากสัดส่วนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานสุทธิเทียบกับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรสุทธิ

5. หลักความระมัดระวัง (Conservatism) พิจารณาคุณภาพกำไรจากค่าสัมประสิทธิ์ของการตอบสนองของกิจการระหว่างการรับรู้ข่าวดีและข่าวร้าย

6. ความไวในการตอบสนองต่อข้อมูลกำไร (Timeless) โดยพิจารณาจากความไวในการตอบสนองต่อข้อมูลกำไร

7.ความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของราคาหุ้น (Value Relevance) โดยพิจารณาจากความสามารถของตัวแปรทางบัญชีในการอธิบายความผันผวนของตัวแปรตาม คือ ราคาตลาดของหุ้นสามัญ

ตัววัดค่ารายการคงค้างหลายตัวได้ถูกนำมาใช้ในการวิจัยคุณภาพกำไร ซึ่งงานวิจัยของ Dechow et al, 1994 ได้ทำการทดสอบเพื่อประเมินว่าตัววัดค่ารายการคงค้างใดที่มีความสามารถในการตรวจพบการตกแต่งกำไรได้มากที่สุด โดยงานวิจัยได้ทำการทดสอบรูปแบบตัววัดค่ารายการคงค้างจำนวน 5 ตัว

Jones, 1991 เสนอสมการโดยมีสมมติฐานว่า รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (non-discretionary accruals) นั้นไม่คงที่ สมการของ Jones พยายามที่จะควบคุมผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์เศรษฐกิจของกิจการ ในรายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สมการแสดงได้ดังนี้

$$NDA_t = a_1(1/A_{t-1}) + a_2(\Delta REV_t) + a_3(\Delta PPE_t)$$

โดย

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของปีที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวมของปีที่ t-1

ΔREV_t = รายได้ของปีที่ t ลบด้วยรายได้ของปีที่ (การเปลี่ยนแปลงของรายการปีที่ t-1 และ ที่ t) scaled ด้วยสินทรัพย์รวมของปีที่ t-1

ΔPPE_t = ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของปีที่ t ลบด้วยที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของปีที่ t-1 (การเปลี่ยนแปลงของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์จากปีที่ t-1 และที่ t) scaled ด้วยสินทรัพย์รวมของปีที่ t-1

รายการคงค้าง

รายการคงค้าง หมายถึง ผลการบันทึกรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์คงค้างซึ่งกิจการต้องบันทึกเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่ยอมรับโดยทั่วไป ถึงแม้จะยังไม่ได้รับเงินสดเข้ามาหรือจ่ายออกไปก็ตาม (พรรณนิภา ครุวรรณพัฒน์, 2548) ซึ่งจะกระทบต่อกระแสเงินสดจากการดำเนินงานของกิจการในอนาคต ดังนั้น กำไรสุทธิของบริษัทประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กับรายการคงค้าง
2. กระแสเงินสดจากการดำเนินการเป็นรายการเงินสดที่เกิดขึ้นในงวดนั้น

ดังนั้น ถ้าบริษัทตกแต่งกำไรจะสามารถทำผ่านทางรายการคงค้างโดยการรับรู้รายได้ล่วงหน้าเพิ่มขึ้น และชะลอการรับรู้ค่าใช้จ่ายออกไป ซึ่งทำให้กำไรในปัจจุบันเพิ่มขึ้น แต่กำไรในอนาคตลดลง จากความหมายข้างต้น รายการคงค้างสามารถคำนวณ ได้ดังนี้

$$\text{Accruals} = \text{Net income} + \text{Cash Flow from Operation}$$

รายการคงค้างสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

1. แบ่งตามช่วงระยะเวลา แบ่งได้ 2 ประการ ดังนี้

1.1 รายการคงค้างระยะสั้น (Current Accruals) คือ การพิจารณา หรือการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียน เช่น รู้รายได้ล่วงหน้า การรับรู้ค่าใช้จ่าย

1.2 รายการคงค้างระยะยาว (Non-current Accruals) คือ การพิจารณา หรือการเปลี่ยนแปลง ในส่วนของสินทรัพย์สุทธิตระยะยาว เช่น การชะลอตัดค่าเสื่อมราคา

2. แบ่งตามความสามารถในการควบคุมของผู้บริหาร แบ่งได้ 2 รายการ ดังนี้

2.1 รายการคงค้างใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) คือ รายการคงค้าง เกิดจากการตกแต่งตัวเลขของฝ่ายบริหาร เช่น การตั้งประมาณการหนี้สงสัยจะสูญ หรือการเลือกใช้วิธีคิดค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

2.2 รายการคงค้างจากผลการดำเนินงาน (Non-discretionary Accruals) คือ รายการคงค้างที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ยอดขายที่เป็นไปตามระดับการเติบโตของอุตสาหกรรม รวมถึงการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดจากสภาวะเศรษฐกิจทั่ว ๆ ไป

2.5 แนวคิดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Stock Exchange of Thailand : SET) เป็นตลาดหลักทรัพย์ของประเทศ จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517 ภายใต้การกำกับดูแลโดย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) เปิดทำการซื้อขายขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2518 ทำหน้าที่เป็นตลาดรองเพื่อแลกเปลี่ยนซื้อขายตราสารทุน และบริษัทต่างๆ ที่ขึ้นทะเบียนไว้ และ เพื่อให้สามารถระดมเงินทุนเพิ่มเติมจากสาธารณะได้โดยสะดวก ปัจจุบันดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.2535

ดัชนีราคา SET50 และ ดัชนีราคา SET100 คือ ดัชนีราคาหุ้นที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดทำขึ้นเพื่อใช้แสดงระดับ และความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญ 50 หรือ 100 ตัวที่มีมูลค่าตลาดสูงและการซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ จัดเป็นดัชนีประเภท composite index มีสูตรและวิธีคำนวณเป็นเช่นเดียวกับการคำนวณ SET Index แต่จะต่างกันในส่วนของการคำนวณและค่าดัชนีเริ่มต้น ซึ่ง SET50 จะใช้วันที่ 16 สิงหาคม 2538 เป็นวันฐาน มีค่าดัชนีเริ่มต้นที่ 1,000 จุด ซึ่งดัชนี

SET50 ถูกกำหนดฐานใหม่ จาก 100 จุด เป็น 1,000 จุด ให้เท่ากับกับ SET100 ในวันที่ 3 พฤษภาคม 2548

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจำนวนหุ้นของหลักทรัพย์ที่เป็นผลมาจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การเพิ่มทุนของบริษัท การเปลี่ยนแปลงสภาพหุ้นกู้เป็นหุ้นสามัญ และใช้สิทธิตามใบสำคัญแสดงสิทธิเพื่อซื้อหุ้นสามัญของบริษัท จะต้องมีการปรับฐานคำนวณเพื่อให้ค่าดัชนีมีความต่อเนื่องอยู่เสมอ ซึ่งเป็นวิธีการเดียวกับที่ใช้สำหรับการคำนวณ SET Index ในปัจจุบัน โดยการปรับฐานดัชนีจะดำเนินการในทำนองเดียวกับกรณีที่มีหลักทรัพย์ถูกเพิกถอนและมีหลักทรัพย์เข้าใหม่ตามแต่กรณี

ดัชนีราคา SET50 ออกตราสารอนุพันธ์และเครื่องมือวัดสถานะตลาดสำหรับกองทุนรวมในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จัดทำ ดัชนีราคา SET50 เพื่อเป็นดัชนีราคาหุ้นที่ใช้แสดงระดับและความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญ 50 ตัวที่มีมูลค่าตามราคาตลาดสูง การซื้อขายมีสภาพคล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ และมีสัดส่วนผู้ถือหุ้นรายย่อยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

การปรับรายการหลักทรัพย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดการพิจารณาปรับรายการหลักทรัพย์ที่ใช้ในการคำนวณ SET50 ประจำ 6 เดือน เพื่อความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับสถานะการณในตลาดหลักทรัพย์ เช่น กรณีที่มีบริษัทจดทะเบียนเข้าใหม่ หรือกรณีที่มีการเพิ่มทุนของบริษัทจดทะเบียนซึ่งอาจส่งผลให้หุ้นสามัญบางตัวที่ไม่ได้ถูกคัดเลือกมา ก่อนมีคุณสมบัติครบถ้วนขึ้นและสามารถนำมาใช้ในการคำนวณ SET50 ได้

2.6 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในการอธิบายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของทรัพย์สิน (Principal) และตัวแทน (Agent) ซึ่งสามารถใช้ในบริบทต่างๆ เช่น องค์กรธุรกิจ ระบบการเงิน และการเมือง เพื่อให้เข้าใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารหรือตัวแทนกับผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของสิทธิ์แบบอื่นๆ ทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) มาจากแนวคิดของ Jensen & Meckling (1976, pp. 305-360) ที่การเสนอแนวคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างตัวแทน (Agents) และผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของทุน (Principals) โดยทฤษฎีนี้เน้นถึงความไม่สัมพันธ์ด้านความไว้วางใจซึ่งอาจเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารมีการใช้ทรัพยากรหรือตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตัวเอง ทำให้เกิดความขัดแย้งกับประสิทธิภาพทางการเงินและแนวความคาดหวังของเจ้าของทุน งานวิจัยนี้ได้รับความสนใจสูงในวงการวิชาการและมีผลกระทบอย่างมากต่อการเข้าใจและการพัฒนาทฤษฎีเอเจนซี โดยสรุปผลงานวิจัยดังกล่าวได้กล่าวถึง

1. การอธิบายแนวโน้มการกระทำของผู้บริหาร ผู้บริหารมีความพยายามที่จะสร้างความประสบความสำเร็จและความเจริญรุ่งเรืองส่วนตัว โดยการเพิ่มค่าตอบแทนและสิ่งที่ทำให้มีความสุขสบาย ต่างจากผู้ถือหุ้นที่ต้องการเพิ่มมูลค่าขององค์กรให้สูงสุด

2. ความสำคัญของระบบการกำกับและควบคุม ระบบการกำกับและควบคุมที่เข้าใจได้ดีสามารถช่วยลดปัญหาของตัวแทน โดยการกำกับและตรวจสอบการกระทำของตัวแทนและเพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงาน

3. ความสำคัญของการควบคุมค่าตอบแทนของตัวแทน รูปแบบการควบคุมค่าตอบแทนของตัวแทนมีบทบาทสำคัญในการลดความขัดแย้งระหว่างตัวแทนและเจ้าของทุน โดยการกำหนดโครงสร้างค่าตอบแทนที่เหมาะสมและระบบสิ่งแวดล้อมทางการเงินที่สนับสนุนความรับผิดชอบ

ความสำเร็จของทฤษฎีตัวแทนอยู่ที่การสร้างสมดุลระหว่างความต้องการของผู้บริหารและเจ้าของทุน การแก้ปัญหาความขัดแย้งและการปรับความไม่สมดุลให้เกิดขึ้นในระดับที่เหมาะสมจะช่วยให้การสร้างเชื่อมั่นและความสำเร็จในองค์กร

งานวิจัยนี้มีผลกระทบต่อการศึกษาและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้นในองค์กรเป็นอย่างมาก และได้เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาและพัฒนาทฤษฎีเอเจนซีอย่างกว้างขวางในวงการวิชาการและอุตสาหกรรมธุรกิจ ในทฤษฎีตัวแทนนี้ เจ้าของทรัพย์สิน (Principal) เป็นบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีสิทธิ์ควบคุมและมอบหมายให้ตัวแทน (Agent) ทำภารกิจหรืองานบางอย่างให้เสร็จ ทฤษฎีนี้เน้นไปที่ปัญหาของความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างเจ้าของทรัพย์สินและตัวแทน โดยสอดคล้องกับสถานะที่เกิดจากความไม่แน่นอน ความเบี่ยงเบนระหว่างความทุกข์ยากและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น เช่น เจ้าของทรัพย์สินต้องพึ่งพาตัวแทนที่ปฏิบัติงานให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร แต่ตัวแทนอาจมีความสนใจส่วนตัวที่ไม่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ร่วม จากนั้นทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงการปรับตัวแทนเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและเจ้าของทรัพย์สิน ผ่านการกำหนดเงื่อนไขทางการเงินและการแบ่งเบาความไม่แน่นอน จะเห็นได้ว่าสัมพันธ์ดังกล่าว เกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ได้แก่ ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นตัวการ (Principal) และ ฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้บริหารซึ่งถือเป็นตัวแทน (Agent) ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารรายงานผลการดำเนินงานและส่งมอบผลประโยชน์ให้ผู้ถือหุ้น หากผู้บริหารทำงานอย่างเต็มความสามารถและได้ผลการดำเนินงานตรงตามความต้องการของผู้ถือหุ้นโดยไม่เอาผลประโยชน์ที่ควรจะเป็นของผู้ถือหุ้นมาเป็นของตนเองและพวกพ้อง ก็จะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับบริษัท ในทางกลับกันการบริหารงานผ่านตัวแทนก็ก่อให้เกิดการ ขัดแย้งของผลประโยชน์ (Conflict of interest) ได้เช่นกัน กล่าวคือผู้ถือหุ้นกับผู้บริหารมีความต้องการที่แตกต่างกันจึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันเกี่ยวกับผลประโยชน์ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาจากการเป็นตัวแทน (Agency problem) (ศิลาพร ศรีจันรเพชร, 2551, หน้า 26-39)

การศึกษาทฤษฎีตัวแทนจะช่วยให้เข้าใจถึงแรงจูงใจและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในองค์กร โดยการใช้แนวคิดเกี่ยวกับตัวแทนนี้ช่วยให้ผู้วิจัยและผู้บริหารเข้าใจและจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในการบริหารงานนั้น ตัวแทน มีหน้าที่ต้องรายงานผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินให้แก่ตัวการทราบ ซึ่ง Eisenhardt, (1989, pp. 57-74) ได้ศึกษาวิธีการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างตัวการที่เป็นผู้มอบหมายงานให้แก่ตัวแทน พบว่าตัวการอาจมีข้อจำกัดคือไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้เท่าเทียมกับตัวแทน ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายและเกิดความเสียหายซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากตัวแทนเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทซึ่งส่งผลกระทบต่อตัวเลขทางบัญชี ก่อนให้เกิดความไม่สมมาตรของข้อมูล (Information Asymmetry) คือ ตัวแทนอาจพยายาม ปกปิด บิดเบือน ซ่อนเร้น ข้อมูลทางบัญชีที่ทำผิดพลาด หรือไม่รายงานข้อมูลที่แท้จริงต่อตัวการ หรือมีการตกแต่งบัญชีเพื่อสร้างความเข้าใจผิดแก่ตัวการและผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อตัวแทนจะได้รับผลตอบแทนเพิ่มขึ้นหรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง นอกจากนี้ ทฤษฎีตัวแทน ยังสนับสนุนทัศนคติด้านมูลค่าที่มุ่งเน้นในการตกแต่งบัญชีที่กระทำโดยตัวแทน ซึ่งเกิดจากการกำหนดนโยบายของบริษัทและผลตอบแทนของฝ่ายบริหารที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท (รุ่งอรุณ พูลสวัสดิ์, 2551, หน้า 29-40) ซึ่ง Jensen and Meckling, (1976, pp. 305-360) ได้กล่าวถึงการแก้ปัญหาตัวแทนดังกล่าวสามารถกระทำได้ 2 วิธีดังนี้

1. การให้ค่าตอบแทน (incentives) เป็นการจูงใจอย่างหนึ่ง โดยการผูกความมั่งคั่งหรือผลประโยชน์ของเจ้าของและตัวแทนเข้าด้วยกัน ทั้งในรูปแบบค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงิน (Financial Incentives) และค่าตอบแทนที่ไม่ใช่ตัวเงิน (Non-Financial Incentives) ก็อาจทำได้โดยการให้ผู้บริหารถือครองหุ้นในอัตราที่เหมาะสม เป็นต้น

2. การสอดส่องดูแล (Monitoring) ในการสร้างกลไกการสอดส่องดูแลกำกับกิจกรรมที่ได้โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการบริษัทที่ประกอบไปด้วยบุคคลที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติที่หลากหลาย มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ โดยจัดหาจากทั้งภายในและภายนอก คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ในการสอดส่องดูแลกิจการแทนผู้เป็นเจ้าของ เช่น การประเมินผู้บริหารระดับสูง ลงคะแนนเสียงในการตัดสินใจด้านการเงินและการดำเนินงานที่สำคัญ เป็นต้น

McColgan, P. (2001) ได้ทำงานวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจและวิเคราะห์วรรณกรรมทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักการและการปฏิบัติตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทนในประเทศอังกฤษ โดยเน้นการวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นและผู้บริหารในองค์กร รวมถึงสิ่งที่เรียกว่าการกำกับดูแลกิจการ (corporate governance) ซึ่งเป็นกลไกที่ใช้ในการควบคุมและการจัดการองค์กรให้บรรลุเป้าหมายทางธุรกิจในขณะที่เป็นระบบและสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรที่แตกต่างกันไปในแต่ละธุรกิจ ผลลัพธ์จาก

งานวิจัยนี้สามารถนำมาใช้ในการเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแทน (agent) และผู้ถือหุ้น (principal)

ในทฤษฎีตัวแทน มักจะพูดถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างหน้าที่ที่ตัวแทนผู้ถือหุ้นในบริบทขององค์กร ซึ่งสามารถแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น

1. ความสัมพันธ์ด้านบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีบทบาทเป็นตัวแทนและบุคคลที่มีบทบาทเป็นผู้ถือหุ้น ในบริบทขององค์กร

2. ความสัมพันธ์ด้านกรรมสิทธิ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีกรรมสิทธิ์ในการควบคุมและตัดสินใจ (controlling shareholders) และบุคคลที่มีบทบาทเป็นเจ้าของหุ้นแต่ไม่ได้มีกรรมสิทธิ์ในการควบคุมองค์กร (non-controlling shareholders)

3. ความสัมพันธ์ด้านระยะห่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นตัวแทนและบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มผู้ถือหุ้น (shareholders) ที่มีระยะห่างกันทางภูมิศาสตร์หรือวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการติดต่อและการควบคุมในองค์กร

การแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็นประเภทต่าง ๆ นี้ช่วยให้สามารถวิเคราะห์และเข้าใจความซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแทนและผู้ถือหุ้นได้มากยิ่งขึ้น โดยอาจสามารถจัดประเภทของปัญหาตัวแทนออกได้ดังนี้

1. ปัญหาความขัดแย้งของผลประโยชน์ (conflict of interest): ตัวแทนอาจมีผลประโยชน์ที่แตกต่างจากผู้ถือหุ้น และอาจมีแนวโน้มที่จะดำเนินกิจกรรมที่สวนทางหรือไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของเจ้าของหุ้น

2. ปัญหาการตั้งค่าใช้จ่าย (expense preference) ตัวแทนอาจมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้งบประมาณหรือทรัพยากรขององค์กรเพื่อประโยชน์ส่วนตัวในทางที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจของผู้ถือหุ้น

3. ปัญหาความเกียจคร้าน (shirking) ตัวแทนอาจมีแนวโน้มที่จะลดความพยายามในการทำงานหรือการปฏิบัติตามหน้าที่ต่าง ๆ เนื่องจากขาดความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

4. ปัญหาข้อมูลไม่สมมาตร (information asymmetry) ผู้ถือหุ้นอาจไม่มีข้อมูลเพียงพอหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับพฤติกรรมและการกระทำของตัวแทน ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ถือหุ้นไม่สามารถตรวจสอบและควบคุมพฤติกรรมของตัวแทนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ปัญหาความไม่สมดุลในการแบ่งปันผลกำไร (Profit Sharing Imbalance) ตัวแทนอาจมีความสนใจที่จะเพิ่มกำไรส่วนตัวโดยไม่แบ่งปันให้เกิดความยุติธรรมกับเจ้าของหุ้น หรืออาจไม่มีสิ่งทดแทนที่เพียงพอในการแบ่งปันกำไรกับต้นทุน

6. ปัญหาความไม่สมดุลในการตัดสินใจ (Decision-Making Imbalance) ตัวแทนอาจมีอำนาจในการตัดสินใจที่มากกว่าเจ้าของหุ้น ซึ่งอาจทำให้เจ้าของหุ้นไม่สามารถมีส่วนร่วมหรือส่งเสริมในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับองค์กรได้อย่างเต็มที่

ทฤษฎีตัวแทนนี้ถูกกล่าวถึงและนำไปเป็นแนวทางในการวิจัยอย่างกว้างขวาง สำหรับปัจจัยหรือแรงจูงใจของตัวแทนหรือผู้บริหารที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีนั้น ศิริลักษณ์ ศุภรัชย์ (2551) ได้ศึกษาและวิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารบริษัทต้องพิจารณาในการดำเนินงานทางการเงินขององค์กรเป็น 3 ด้านคือ

1. แรงจูงใจทางตัวบุคคล ผู้บริหารมีแรงจูงใจทางตัวบุคคลที่สำคัญในการเลือกนโยบายการบัญชี เช่น ความพึงพอใจส่วนตัวในงาน, ความภาคภูมิใจในความสำเร็จทางธุรกิจ, ความรับผิดชอบต่อองค์กร เป็นต้น

2. แรงจูงใจทางองค์กร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเองมีผลกระทบต่อทางเลือกนโยบายการบัญชี อาทิเช่น วัฒนธรรมองค์กร, นโยบายขององค์กร, แนวคิดทางธุรกิจ เป็นต้น

3. แรงจูงใจทางภาคเศรษฐกิจ สภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอาจมีผลต่อการเลือกนโยบายการบัญชี ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การเติบโตขององค์กร, การเผชิญกับความแข็งแกร่งในตลาด, การวางแผนการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กร เป็นต้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าจากทฤษฎีตัวแทนทำให้เกิดการนำหลักการกำกับดูแลกิจการมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ฝ่าย โดยมีคณะกรรมการบริษัทเป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลและควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหารหรือตัวแทนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของบริษัทและรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า หน้าที่สำคัญของคณะกรรมการบริษัทประการหนึ่งคือการลดความเสี่ยงในการตกแต่งกำไร สร้างความโปร่งใส และความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย

2.7 ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory: PAT)

ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory: PAT) เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการอธิบายและคำนวณผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้งานข้อมูลบัญชีในองค์กร ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การตอบสนองต่อความคาดหวังและการกระทำของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลให้เกิดการจัดทำรายงานการเงินและการกำกับดูแลในองค์กรอย่างมีเหตุผล โดยสมมติว่าบุคคลในองค์กรมีความประสงค์ในการเพิ่มผลประโยชน์ส่วนตัว และมีการกระทำในทางที่จะส่งผลให้เกิดผลประโยชน์มากที่สุด ทฤษฎีนี้เน้นในการศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและผู้ใช้ข้อมูลบัญชี เช่น การเลือกใช้นโยบายบัญชีที่ทำให้รายงาน

การเงินดูดีขึ้น เพื่อให้ผลประโยชน์ที่มากที่สุดสำหรับองค์กรและผู้บริหารโดยพิจารณาจากแนวคิดของผู้บริหารและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลาดที่เปิดเผยข้อมูล และความกดดันจากผู้ถือหุ้น การวิจัยใน PAT มักจะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกใช้นโยบายบัญชี และส่งผลต่อความคาดหวังทางการเงินของผู้บริหารและผู้ถือหุ้น โดยจากทฤษฎีตัวแทนทำให้เกิดการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมในการบิดเบือนตัวเลขทางบัญชี โดย Watts and Zimmerman (1986) ได้ร่วมกันพัฒนาทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ และเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเลือกนโยบายบัญชีของบริษัท ผลงานที่เกี่ยวข้องของพวกเขาได้รับความสนใจมากในวงกว้างและเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการวิจัยเพิ่มเติมในด้านนี้ ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์ มุ่งเน้นการอธิบายและคำนวณพฤติกรรมกรรมการบัญชีขององค์กรและบุคคลที่มีผลต่อการเลือกใช้นโยบายบัญชีและการรายงานทางการเงินขององค์กร ซึ่งใช้สถิติและหลักการเศรษฐศาสตร์เป็นฐานในการศึกษาและวิเคราะห์ภาวะปัจจุบันและพฤติกรรมของการบัญชีในองค์กรธุรกิจ ทฤษฎีนี้มองว่าองค์กรมีจุดมุ่งหมายทางเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินกิจการ และคำนึงถึงแรงจูงใจของผู้บริหารและผู้ถือหุ้นในการตัดสินใจด้านบัญชี และการรายงานทางการเงิน ทฤษฎีนี้ตั้งต้นจากสมมติฐานว่าผู้บริหารและผู้ถือหุ้นมีความสนใจหลายอย่างเช่นการเพิ่มกำไร การลดภาษี การเพิ่มมูลค่าตลาดของหุ้น หรือการเพิ่มฐานลูกค้า ซึ่งจะเป็นตัวสนับสนุนในการตัดสินใจเลือกใช้นโยบายบัญชีและการรายงานที่สร้างประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์สูงสุดสำหรับองค์กรนั้น โดยมีเป้าหมายในการอธิบายพฤติกรรมกรรมการบัญชีและการรายงานทางการเงินองค์กร และเน้นให้คำแนะนำในการดำเนินงานในการบัญชีที่เป็นรายได้สูงสุด โดยพยายามหาข้อสรุปที่สามารถอธิบายและทำนายพฤติกรรมกรรมการบัญชีในองค์กรได้อย่างถูกต้องในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้ไม่ได้กำหนดว่าควรมีการกระทำบัญชีหรือการรายงานทางการเงินใด ๆ ซึ่งจะเป็นที่ดีหรือไม่ดี แต่เน้นการอธิบายว่าทำไมและอธิบายวิธีที่องค์กรใช้ในการตัดสินใจและทำนายแนวโน้มในการบัญชีและการรายงานทางการเงิน ซึ่งอาจช่วยให้ผู้บริหารและผู้ถือหุ้นทำเลือกนโยบายที่เหมาะสมและให้ผลตอบแทนที่ดีกับองค์กรได้มากที่สุด ทฤษฎีการบัญชีเชิงผลประโยชน์นี้ประกอบด้วยสองส่วนหลัก คือ

1. Positive theory of accounting choice เป็นทฤษฎีทางการบัญชีที่พยายามอธิบายและคาดการณ์กระบวนการตัดสินใจและพฤติกรรมของผู้บริหารหรือบุคคลภายในองค์กรในการเลือกรูปแบบ วิธีการ และนโยบายทางบัญชีที่เหมาะสมในสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป ทฤษฎีผลประโยชน์ของการเลือกทางบัญชีนี้เน้นไปที่การอธิบายพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกรูปแบบ

บัญชีในองค์กร โดยคำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำเลือกใช้งานบัญชี เช่น ปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การลงทุนในบัญชีที่เหมาะสมกับการทำธุรกิจ เป้าหมายขององค์กร เป้าหมายการเงิน ปัจจัยทางสังคม การประกอบธุรกิจอย่างชอบธรรม เกณฑ์การสื่อสารข้อมูลบัญชีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น ทฤษฎีนี้มีความแตกต่างจากทฤษฎีบัญชีเชิงบรรทัดฐานที่จะระบุว่าควรจะมีการดำเนินงานหรือการปฏิบัติในลักษณะใดหรือต้องการให้ปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องตามหลักและค่านิยมที่กำหนดไว้กล่าวคือ กำหนดวิธีการทำงานที่ถูกต้องและสอดคล้องกับหลักการบัญชี ซึ่งทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการอธิบายและคาดการณ์พฤติกรรมจริยธรรมในการบัญชีที่เกิดขึ้นในองค์กรในสถานการณ์ที่ต่างกันไปภายใต้หลักการที่ว่าบุคคลโดยเฉพาะผู้จัดการจะทำการเลือกบัญชีตามความสนใจของตนและความประสงค์ในการสร้างประโยชน์หรือผลประโยชน์สูงสุด ทฤษฎีนี้รับรู้ว่าคุณคมีเป้าหมายและแรงจูงใจที่ต่างกันและการตัดสินใจของพวกเขาได้รับความกระทบจากปัจจัยต่าง ๆ โดยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกทางบัญชีอาจแบ่งได้ดังนี้

1) คาดหวังของตลาด บริษัทมักตัดสินใจเลือกบัญชีเพื่อตอบสนองหรือเกินคาดหวังของนักลงทุนและวิเคราะห์ การเลือกนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติทางบัญชีที่ดีที่สุดสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัทและดึงดูดนักลงทุนเพิ่มขึ้น

2) ข้อตกลงสัญญา สัญญาทางธุรกิจหลายๆ รายการรวมถึงข้อตกลงทางการเงินหรือตัวชี้วัดประสิทธิภาพที่เชื่อมโยงกับมาตรฐานการบัญชีเฉพาะ ทำให้บริษัทอาจปรับนโยบายบัญชีเพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเหล่านี้และหลีกเลี่ยงการละเมิด

3) สภาพแวดล้อมของกฎหมาย การเลือกบัญชียังได้รับอิทธิพลจากกรอบกฎหมายและข้อบังคับที่บริษัทดำเนินงาน บริษัทต้องปฏิบัติตามหลักสำคัญในการบัญชีที่รองรับทั่วไป (GAAP) หรือมาตรฐานการรายงานการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) ตามที่กำหนดโดยองค์กรทางกฎหมายของประเทศ

4) การพิจารณาเรื่องภาษี ผลกระทบทางภาษีมักมีความเกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการตัดสินใจทางบัญชี บริษัทอาจเลือกวิธีการบัญชีที่ลดภาระภาษีและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงิน

5) มาตรฐานอุตสาหกรรม แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานในอุตสาหกรรมสามารถกำหนดทางเลือกทางบัญชีของบริษัทได้ การปฏิบัติตามมาตรฐานอุตสาหกรรมสามารถเพิ่มความสามารถในการเปรียบเทียบและความได้เปรียบในการแข่งขัน

6) ค่าตอบแทนของผู้บริหาร ทางเลือกทางบัญชีอาจส่งผลต่อรายได้ที่รายงาน ซึ่งจะส่งผลให้ค่าตอบแทนของผู้บริหารและตัวของพวกเขา ผู้จัดการอาจเลือกวิธีการบัญชีที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการรับค่าตอบแทนที่ต้องการ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยส่วนใหญ่เห็นว่าทฤษฎีการเลือกบัญชีเชิงผลประโยชน์ทำให้กระบวนการตัดสินใจง่ายขึ้นโดยเน้นที่ผลประโยชน์ของตนเองเพียงอย่างเดียว โดยไม่สามารถที่ระบุถึงอิทธิพลของข้อพิจารณาด้านจริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความยั่งยืนในระยะยาว นักวิจัยยังคงปรับปรุงทฤษฎีนี้ต่อไปโดยการสำรวจว่าอคติทางความคิด ความไม่สมมาตรของข้อมูลและปัจจัยด้านจิตวิทยาส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกทางบัญชีอย่างไร นอกจากนี้ นักวิจัยยังสำรวจบทบาทของแรงกดดันจากสถาบัน กลไกการบริหารการกำกับดูแลกิจการ และความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการกำหนดทางเลือกทางบัญชี

โดยสรุปแล้วทฤษฎีการเลือกบัญชีเชิงผลประโยชน์ให้ความรู้ที่มีค่าเกี่ยวกับวิธีการตัดสินใจในการทำงานทางบัญชีในโลกจริงๆ ที่นำไปสู่การตัดสินใจของบุคคลภายในองค์กร โดยเน้นบทบาทของความสนใจส่วนตัว แรงจูงใจ และข้อพิจารณาเชิงปฏิบัติที่ส่งผลต่อการทำงานทางบัญชี ทฤษฎีนี้ยังคงเป็นทฤษฎีรากฐานที่ช่วยให้เราเข้าใจความซับซ้อนในกระบวนการตัดสินใจในสาขาการบัญชี

2. Positive theory of managerial accounting ทฤษฎีการจัดการทางบัญชีเชิงผลประโยชน์เป็นทฤษฎีให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลภายในสำหรับการตัดสินใจภายในองค์กร เป็นการช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกได้อย่างชาญฉลาดซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย กลยุทธ์ และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัท ทฤษฎีการจัดการทางบัญชีเชิงผลประโยชน์ นำเสนอข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อปรับปรุงกระบวนการตัดสินใจโดยพิจารณาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและแรงจูงใจ ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นไปที่การอธิบายว่าผู้บริหารใช้ข้อมูลทางบัญชีอย่างไรเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ โดยอธิบายวิธีปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจอย่างมีเหตุผล หลักการสำคัญของทฤษฎีการจัดการทางบัญชีเชิงผลประโยชน์ คือ

1) การเพิ่มอรรถประโยชน์สูงสุด ในพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือแนวคิดที่ผู้บริหารจะตัดสินใจโดยการเพิ่มอรรถประโยชน์หรือผลประโยชน์สูงสุด โดยอาจครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ เช่น เป้าหมายส่วนตัว ความก้าวหน้าในอาชีพ และความพึงพอใจในงาน

2) สิ่งจูงใจและแรงจูงใจนั้น ทฤษฎีนี้ตระหนักดีว่าผู้บริหารมีแรงจูงใจจากการตัดสินใจเชิงประโยชน์ พวกเขาอาจพิจารณาตัดสินใจจากผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่อาจขึ้นจากการบรรลุผลลัพธ์บางอย่าง

3) ข้อมูลเป็นทรัพยากร ผู้บริหารใช้ข้อมูลบัญชีเป็นทรัพยากรมีค่าในการตัดสินใจ พวกเขาวิเคราะห์ข้อมูลการเงิน รายงานต้นทุน และตัวชี้วัดผลงานเพื่อประเมินผลกระทบของตัวเลือกต่าง ๆ

4) การตัดสินใจแบบแลกเปลี่ยนและข้อจำกัด ทฤษฎีนี้รับรู้ว่าคุณบริหารมักเผชิญกับการแลกเปลี่ยนและข้อจำกัดเมื่อทำการตัดสินใจ เช่นข้อจำกัดของทรัพยากร และผู้บริหารต้องจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมเพื่อเพิ่มผลประโยชน์

ในทฤษฎีนี้กล่าวถึงปัจจัยหลายประการที่มีผลต่อการเลือกบัญชีผู้บริหารดังนี้

1) การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ ผู้บริหารพิจารณาต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลบัญชี และชั่งน้ำหนักเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปรับปรุงการตัดสินใจ

2) แรงจูงใจของผู้บริหาร ค่าตอบแทนและรางวัลที่ผู้บริหารได้รับสามารถกำหนดการตัดสินใจของพวกเขาได้ ถ้าโบนัสเกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพของผลงานบางประการ ผู้บริหารอาจจัดลำดับความสำคัญของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดเหล่านี้

3) เป้าหมายขององค์กร ผู้บริหารปรับการตัดสินใจให้สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์โดยรวมขององค์กร พวกเขาใช้ข้อมูลบัญชีเพื่อให้แน่ใจว่าการตัดสินใจของพวกเขาสอดคล้องกับเป้าหมายเหล่านี้

4) สภาพแวดล้อม ปัจจัยภายนอกเช่น ความต้องการในตลาดและความแข่งขัน สามารถมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ข้อมูลบัญชีช่วยให้ผู้บริหารตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพตลาด

ทฤษฎีนี้เน้นแนวทางที่เป็นจริงในการทำความเข้าใจในพฤติกรรมกรรมการจัดการที่เหมาะสมต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร เน้นความสำคัญของการพิจารณาผลกระทบทางเศรษฐกิจของการตัดสินใจและบทบาทของแรงจูงใจส่วนตัว อย่างไรก็ตาม นักวิจัยบางส่วนแย้งว่าทฤษฎีนี้อาจจะทำให้กระบวนการตัดสินใจดูง่ายมากเกินไปเพราะเน้นสำคัญไปที่ปัจจัยเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว และละเลยปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบ เช่น ความเหมาะสมทางจริยธรรมและความรับผิดชอบทางสังคม

โดยสรุปแล้วทฤษฎีการจัดการทางบัญชีเชิงผลประโยชน์นำเสนอข้อมูลเชิงลึกที่มีค่าเกี่ยวกับวิธีการที่ผู้บริหารใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อทำการตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและองค์กร ตระหนักถึงแรงจูงใจทางเศรษฐกิจที่เป็นเหตุผลเบื้องหลังทางเลือกในการจัดการและให้ความกระจ่างเกี่ยวกับการพิจารณาในทางปฏิบัติและแรงจูงใจในการตัดสินใจของผู้บริหาร อย่างไรก็ตามการตัดสินใจในโลกจริง ๆ มักถูกผลักดันจากการผสมผสานของปัจจัยทางเศรษฐกิจ จริยธรรม และองค์กรรวมกัน

ทฤษฎีทั้งสองส่วนนี้พยายามอธิบายและเสนอเกี่ยวกับการกระทำที่เกิดขึ้นในการเลือกนโยบายและการปฏิบัติตามระบบบัญชี ซึ่งสามารถช่วยให้ผู้วิจัยและผู้ประกอบการเข้าใจพฤติกรรมและผลกระทบต่อตัดสินใจในการบัญชีในองค์กรได้มากขึ้น

นอกจากนี้ Watts and Zimmerman ยังได้ได้นำเสนอแนวคิดในการแยกแยะระหว่างทฤษฎีบัญชีเชิงผลประโยชน์และทฤษฎีบัญชีมาตรฐาน (normative accounting theory) กล่าวคือทฤษฎีการบัญชีที่เป็นมาตรฐาน (normative accounting theory) หรือทฤษฎีบัญชีตามหลักเกณฑ์ (normative theory of accounting) เป็นกฎเกณฑ์ที่กำหนดหลักการและหลักเกณฑ์ในการประเมินและรายงานผลการเงินขององค์กร ซึ่งเป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นการกำหนดหลักการที่เหมาะสมในการจัดเตรียมและจัดทำรายงานการเงินขององค์กร ซึ่งมักจะเกี่ยวข้องกับปรัชญาและหลักการทางการบัญชี โดยมุ่งหวังที่จะสร้างมาตรฐานและกรอบคิดเชิงวิศวกรรมที่ใช้ในการบัญชีและรายงานการเงินให้ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลทฤษฎีบัญชีนี้จะเน้นไปที่การอธิบายว่านโยบายบัญชีควรเป็นอย่างไร ทฤษฎีบัญชีเชิงผลประโยชน์กลับมุ่งเสนอแนวคิดในการอธิบายและทำนายว่านโยบายบัญชีที่จะถูกเลือกโดยบุคคลในปฏิบัติการจริงมีแนวโน้มอย่างไร การเน้นที่การวิเคราะห์เชิงบวกช่วยเปลี่ยนสาขาการวิจัยจากการสนทนาในแนวทางการแนะนำให้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการบัญชีจริงๆ ผลงานของ Watts and Zimmerman ได้กระตุ้นการวิจัยและการอภิปรายอย่างแพร่หลายในวงการบัญชี นักวิจัยได้ขยายแนวคิดนี้โดยการศึกษาหัวข้อเช่น การตกแต่งกำไร (Earnings Management) การเปิดเผยทางการเงิน การตอบแทนผู้บริหาร และบทบาทของการตรวจสอบ ทฤษฎีบัญชีเชิงผลประโยชน์ยังคงเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับการเข้าใจและการพยายามทำนายพฤติกรรมต่างๆ ในการบัญชีในบริษัท องค์กรที่แตกต่างกัน

2.8 ทฤษฎีสมมติฐานตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis)

ตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market) หมายถึง ตลาดที่ราคาหลักทรัพย์ทั้งหลายสะท้อนข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับหลักทรัพย์นั้นอย่างรวดเร็วและทั่วถึง แนวคิดนี้มีพื้นฐานความเข้าใจว่า ผู้ลงทุนเข้าใจข้อมูลที่มีอยู่ทั้งหมดอยู่ในรูปของราคาหลักทรัพย์ที่ทำให้มีการตัดสินใจซื้อหรือขาย ดังนั้นราคาในปัจจุบันของหลักทรัพย์จะสะท้อนถึงข่าวสารข้อมูลที่เป็นที่ทราบแล้วโดยรวม โดยไม่ใช่แค่เป็นข้อมูลในที่ผ่านมา แต่รวมถึงข้อมูลในขณะนี้ และข่าวที่เผยแพร่ไปแล้วแต่เหตุการณ์นั้นยังไม่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ข่าวสารข้อมูลที่เหมาะสมขึ้นก็เป็นข้อมูลที่สะท้อนอยู่ในราคาด้วยเช่นกัน ซึ่งงานวิจัยของ วรณรพี บานชื่นวิจิตร และสุนิสา ชูชื่น ,(2556) กล่าวว่า ราคาหลักทรัพย์ในอดีตไม่มีความสัมพันธ์กับราคาในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของตลาดที่มีประสิทธิภาพระดับต่ำ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่นักลงทุนได้รับข่าวสารและ ตอบสนองการกับข่าวสารนั้นๆ ทำให้เกิดความแตกต่างของราคาหลักทรัพย์ทันที

ตามแนวคิดตลาดที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Market Hypothesis) ซึ่งเชื่อว่าราคาหลักทรัพย์สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงอยู่ตลอดเวลาได้จำแนกประเภทของระดับความมีประสิทธิภาพตามระดับของข่าวสารข้อมูลที่แพร่ไปยังผู้ลงทุนแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ (The Weakly Efficient Market) เป็นตลาดหลักทรัพย์ที่ราคามีการเคลื่อนไหวอย่างสุ่มและมีความยืดหยุ่นต่ำเนื่องจากผู้ที่สนใจสามารถศึกษาข้อมูลด้านราคาได้อย่างเสมอภาคกันและข้อมูลด้าน Price มีไม่มากจึงไม่มีใครเสียเปรียบใครได้จากข้อมูลด้าน Price ทำให้ความแตกต่างของราคาในอดีตที่ผ่านมาไม่เป็นไปตามที่คาดหมาย ราคาหุ้นในปัจจุบันจึงมีการเคลื่อนไหวแบบเชิงสุ่ม คือตลาดที่มีประสิทธิภาพในระดับต่ำนี้ถือว่าข้อมูลด้านราคาและปริมาณการซื้อขายหุ้นในอดีตไม่สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการคาดคะเนแนวโน้มราคาหุ้นในอนาคตได้ ซึ่งตลาดประเภทนี้เน้นให้นักลงทุนซื้อขายหุ้นโดยวิธีที่เรียกว่า buy and hold investment หมายถึงการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีราคาเท่าหรือต่ำกว่ามูลค่าที่แท้จริงของตลาดที่มีการคาดคะเนไว้และถือหุ้นนั้นไว้ออให้ราคาสูงขึ้นถือเป็นการลงทุนระยะยาว ซึ่งนอกจากจะได้กำไรที่เรียกว่า กำไรจากการขายแล้วยังได้เงินปันผลอีกด้วย การทดสอบความมีประสิทธิภาพของตลาดในระดับนี้จึงเป็นการทดสอบว่าข้อมูลข่าวสารด้านราคาที่ผ่านมาสามารถใช้คาดคะเนราคาหุ้นในอนาคตได้หรือไม่โดยพิจารณาจากความคลาดเคลื่อนที่มีความสัมพันธ์กัน (serial correlation) หรือวัดความแตกต่างของราคาในลักษณะของช่วงวิ่ง (run test)

2. ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (Semi-Strong Efficient Market) เป็นตลาดหลักทรัพย์ที่ราคาส่งผลกระทบต่อข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยต่อประชาชนทั่วไป ราคาคุณภาพเปลี่ยนแปลงไป เมื่ออุปสงค์และอุปทานของหุ้นปรับไปเมื่อได้รับข้อมูล ข่าวสารใหม่ๆ จนกระทั่งเกิดคุณภาพใหม่ เช่น ถ้าบริษัทใดประกาศแตกหุ้น (splits par) ข้อมูลส่วนนี้จะมีการเปิดเผยต่อประชาชน

ทั่วไปอย่างทันที โดยนักลงทุนจะพิจารณามูลค่าของ อัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง และราคาหุ้นก็จะปรับตัวอย่างรวดเร็วในระหว่างที่มีข้อมูลข่าวสารใหม่นี้ ผู้วิเคราะห์การลงทุนจะมีการพิจารณามูลค่าหุ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งการประเมินนี้ถือว่าเป็น การประเมินมูลค่าขึ้นพื้นฐานตลาดหลักทรัพย์ที่มีความผันผวนเล็กน้อยนี้จะมีการนำข้อมูลที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้นมาคำนวณราคาพื้นฐานของหลักทรัพย์แต่ละตัวอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการตรวจสอบความมีประสิทธิภาพในระดับนี้เป็นการทดสอบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่เปิดเผยต่อสาธารณชนที่ออกมาใหม่ทำให้ราคาหุ้นปรับตัวตอบสนองต่อข้อมูลข่าวสารที่เข้ามา

3. ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูง (The Strongly Efficient Market) ตลาดจะมีความยืดหยุ่นมากซึ่งตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพในระดับนี้ ราคาเป็นผลกระทบต่อข้อมูลข่าวสารใหม่ทุกชนิด ไม่เพียงแต่เป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูล ที่ไม่เปิดเผยอีกด้วย (inside information) หมายความว่า ไม่มีใครมีอำนาจผูกขาดในการใช้ ข้อมูลภายใน (inside) เพื่อสร้างกำไรที่ปกติได้ ถึงแม้ว่าจะมีข้อมูลภายในก็ไม่สามารถนำมาใช้ สร้างราคาได้เพราะทุกคนรู้ข้อมูลภายในอย่างรวดเร็วเหมือนกัน

2.9 ทฤษฎีคุณค่าข้อมูล (Value relevance)

ทฤษฎีคุณค่าข้อมูล (Value relevance) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการแทนเชิงนามธรรมของแง่มุมต่าง ๆ ของข้อมูล ซึ่งใช้แบ่งแยกสถานะการณ์ต่าง ๆ ของข้อมูล และวิเคราะห์ผลกระทบของข้อมูลต่อการตัดสินใจ ทฤษฎีนี้มีความสำคัญสำหรับการบริหารและการเศรษฐศาสตร์ เพราะเป็นเครื่องมือในการประเมินคุณค่าของข้อมูลสำหรับผู้ใช้

ความมีคุณค่าของข้อมูล (Value relevance) ถือเป็นตัววัดคุณภาพของข้อมูลทางการบัญชีประเภทหนึ่ง ซึ่ง (Francis, LaFond, Olsson, and Schipper (2004) ได้จัดความมีคุณค่าของข้อมูลให้เป็น Market-based measure เนื่องจากเป็นตัววัดที่ใช้ข้อมูลทางการตลาด เช่น ราคาหลักทรัพย์หรือผลตอบแทน มาร่วมในการคำนวณด้วย โดยข้อมูลทางการบัญชีที่เปิดเผยในงบการเงินของบริษัทจะมีความมีคุณค่าของข้อมูลก็ต่อเมื่อข้อมูลทางการบัญชีนั้นมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัววัดมูลค่าของหลักทรัพย์ เช่น ราคาหลักทรัพย์ (Barth, 2000)

Ohlson (1995) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีคุณค่าข้อมูล (Value relevance) คือ ทฤษฎีที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลบัญชีกับราคาหุ้นของบริษัท1 นักวิชาการคนหนึ่งทีกล่าวถึงทฤษฎีนี้ไว้ คือ ที่เสนอแบบจำลองการประมาณราคาหุ้นโดยใช้ข้อมูลบัญชีเป็นตัวแปรอิสระ1 แบบจำลองนี้มีสมการดังนี้

$$P_t = a_0 + a_1X_t + a_2E_t + \epsilon_t$$

โดยที่

P_t = ราคาหุ้นในปี t

X_t = กำไรต่อหุ้นในปี t

E_t = ส่วนของผู้ถือหุ้นในสินทรัพย์สุทธิต่อหุ้นในปี t

ϵ_t = ข้อผิดพลาดสุ่มในปี t

a_0, a_1, a_2 = พารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ

ปิยะฉัตร ฤกษ์พุดม (2561) ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัท ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไร

อนุสรณ์ ศิลาน้ำเที่ยง (2555) พบว่า ราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ขนาดของบริษัทและอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ Malik (2012) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการกำกับดูแลกิจการและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในเชิงบวกเช่นกัน

นฤกรณ์ อนันตศรี (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานประเมินการกำกับกิจการที่ดีกับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิและอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยพื้นฐานการประเมินการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิ (P/E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสำคัญ 0.05

ชีวันนธ์ นิยมตรง (2550) พบว่า กลไกการควบคุมเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ 8 ข้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ ROA และ ROE เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน

Gruszynski (2006) ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทในประเทศโปแลนด์ พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไรและลดความเสี่ยงทางการเงิน

Borwn and Caylor (2004) ศึกษาสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการและผลประกอบการดำเนินงานของบริษัท พบว่า บริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะมีผลกำไรที่มากกว่า และทำให้ระดับการจ่ายเงินปันผลให้ผู้ถือหุ้นที่มากกว่า

ทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี

ปิยะฉัตร ฤนพุทธคม (2561) ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัท ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไร

ชลธิชา ปานขวัญ (2558) การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอ้างอิงจากความเสี่ยงของงานจากการประเมินความเสี่ยงของผู้สอบบัญชีในขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ถ้ามีความเสี่ยงในการตรวจสอบมาก จะเพิ่มระดับการตรวจสอบ ใช้หลักฐานในการสอบบัญชีมากขึ้น ทำให้ปริมาณงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ค่าสอบบัญชีสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันที่ว่าสำนักงานสอบบัญชีที่เก็บค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะผ่อนปรนเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทลูกค่ามากกว่า

อัศนัย ธีรวิมลกุล (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบริษัทกับโครงสร้างเงินทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่ใช้แทนโครงสร้างคณะกรรมการการบริหารบริษัทมีเพียงขนาดของคณะกรรมการบริษัทเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

Fooladi & Shukor (2012) ศึกษาผลกระทบของคณะกรรมการบริษัท คุณภาพการสอบบัญชีและผลการดำเนินงานบริษัทในประเทศมาเลเซีย พบว่า บริษัทที่ตรวจสอบโดยสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มีผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าบริษัท

Azizkhani, Monroe & Shalier (2010) ศึกษาผลกระทบของบริษัทสอบบัญชี และผลการดำเนินงานบริษัทในประเทศเวียดนาม พบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) มีผลกระทบเชิงลบกับผลการตอบแทนของสินทรัพย์รวม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายงานคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย SET50 จำนวน 50 บริษัท สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2562 - 2564 ผู้ศึกษาเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือเลือกศึกษาเฉพาะบริษัทที่มีการจัดทำงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ถึง 2564 รวม 3 ปี และมีการส่งงบการเงินครบทุกปี เนื่องจากอาจมีผลต่อการศึกษาจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 50 บริษัทโดยได้ข้อมูลที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 150 รายบริษัทรายปี (Firm Years)

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ประกอบด้วย รายงานประจำปี งบการเงิน แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จำนวน 3 ปี (พ.ศ.2562 - พ.ศ.2564) เก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยข้อมูลงบการเงินแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และรายงานประจำปีตั้งแต่ปี พ.ศ.2562 - พ.ศ.2564 รวมระยะเวลา 3 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้แบบข้อมูลทหุติยภูมิ แบ่งเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ

1.1 การกำกับดูแลกิจการ

1.1.1 จำนวนครั้งในการประชุม

1.1.2 คะแนนการกำกับดูแลกิจการ

1.2 คุณภาพการสอบบัญชี

1.2.1 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า

1.2.2 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี

1.2.3 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

2. ตัวแปรตาม

2.1 ผลการดำเนินงาน

2.1.1 อัตราผลการตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์} = \frac{\text{กำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี}}{\text{สินทรัพย์รวมถัวเฉลี่ย}}$$

2.1.2 อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

$$\text{อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น} = \frac{\text{ราคาตลาดต่อหุ้น}}{\text{กำไรต่อหุ้น}}$$

2.2 การตกแต่งกำไร ฝ่ายรายการคงค้าง

$$\frac{TA_t}{REV_t} = \beta_0 + \beta_1 \left(\frac{\Delta REV_t - \Delta REC_t}{REV_t} \right) + \beta_2 \left(\frac{\Delta EXP_t - \Delta PAY_t}{REV_t} \right) + \beta_3 \left(\frac{\Delta DEP_t - \Delta RET_t}{REV_t} \right) + \varepsilon$$

โดย

TA_t	คือ รายการคงค้างทั้งหมดของปีที่ t
REV_t	คือ รายได้สุทธิของปีที่ t
REC_t	คือ ลูกหนี้การค้า ณ สิ้นสุดปีที่ t

EXP_t	คือ ผลรวมของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริการ เฉพาะส่วนที่เป็นเงินสดของปีที่ t
PAY_t	คือ เจ้าหนี้การค้า ณ สิ้นสุดปีที่ t
DEP_t	คือ ค่าเสื่อมราคา ณ สิ้นสุดปีที่ t
RET_t	คือ ค่าใช้จ่ายผลประโยชน์หลังเกษียณของปีที่ t
Δ	คือ การเปลี่ยนแปลง
$\beta_0, \beta_1, \beta_2, \beta_3$	คือ สัมประสิทธิ์คงที่
ε	คือ Error Term

การคำนวณรายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร

รายการคงค้างซึ่งใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร หมายถึง รายการคงค้างส่วนที่เกินจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ ซึ่งเกิดจากการพิจารณาโดยผู้บริหารเอง สำหรับงานวิจัยนี้คำนวณรายงานการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติโดยวิธีการทดสอบช่วงเหตุการณ์ (Event study) ตามแบบจำลองของ Jones Model เพื่อนำมาประมาณรายการคงค้างจากการดำเนินงานปกติ (NDA) จากนั้นนำหักออกจากรายการคงค้างรวมของกิจการ (TA) ส่วนที่เหลือคือรายการคงค้างที่เกินจากการดำเนินงานตามปกติของกิจการ (DA) สมการที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

การคำนวณรายการคงค้างรวมที่เกิดขึ้นจริงจากงบการเงินที่นำมาทดสอบ

รายการคงค้างรวม คือ ผลต่างของกำไร (ขาดทุน) สำหรับปี กับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานสำหรับปี สามารถแสดงสมการได้ดังนี้

$$TA_t = \text{Net income}_t - \text{Cash Flow from Operation}_t$$

โดย

$$TA_t = \text{รายการคงค้างรวมของปีที่ } t$$

$$\text{Net income}_t = \text{กำไรสุทธิของปีที่ } t$$

$$\text{Cash Flow from Operation}_t = \text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงานของปีที่ } t$$

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการสรุปลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลแต่ละตัวแปร ได้แก่

- 1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 1.2 ค่าต่ำสุด (Minimum)
- 1.3 ค่าสูงสุด (Maximum)
- 1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics Analysis)

2.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) ในการวัดความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี และตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง

2.2 การวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยตัวแปรอิสระ คือ การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง (Descriptive Statistics)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงพรรณนาของกลุ่มตัวอย่าง (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

หน่วย : ล้านบาท

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
จำนวนครั้งในการประชุม	0.00	27.00	10.30	4.34
คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	0.00	13.00	5.13	1.78
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	0.00	1.00	0.97	0.18
ขนาดของบริษัทที่สอบบัญชี	0.00	1.00	0.89	0.32
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	0.00	163.03	11.99	22.94
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	-9.45	27.20	7.13	6.17
อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น	0.00	221.42	26.18	29.31
การตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง	-214.06	35.31	-14.04	39.23

จากข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา พบว่า จำนวนครั้งในการประชุม มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0.00 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 27 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 10.30 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 4.34 คะแนนการกำกับดูแลกิจการ มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0.00 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 13.00 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 5.13 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 1.78 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 1.00 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 0.97 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 0.18 ขนาดของบริษัทที่สอบบัญชี มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0.00 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 1 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 0.89 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 0.32 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0.00 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 163.03 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 11.99 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 22.94 อัตราผลตอบแทนต่อ

สินทรัพย์รวม มีค่าต่ำสุด ร้อยละ -9.45 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 27.20 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 7.13 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 6.17 อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น มีค่าต่ำสุด ร้อยละ 0 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 221.42 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 26.18 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 29.31 และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง มีค่าต่ำสุด ร้อยละ -214.06 มีค่าสูงสุด ร้อยละ 35.31 มีค่าเฉลี่ย ร้อยละ -14.04 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 39.23

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ		จำนวนครั้งในการประชุม	คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี
จำนวนครั้งในการประชุม	Pearson Correlation	1				
	Sig. (2-tailed)					
	N	150				
คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	Pearson Correlation	.137	1			
	Sig. (2-tailed)	.094				
	N	150	150			
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	Pearson Correlation	.219**	.097	1		
	Sig. (2-tailed)	.007	.239			
	N	150	150	150		
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	Pearson Correlation	-.238**	.049	.168 [*]	1	
	Sig. (2-tailed)	.003	.551	.040		
	N	150	150	150	150	
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	Pearson Correlation	.311**	-.027	.043	-.514**	1
	Sig. (2-tailed)	.000	.747	.601	.000	
	N	150	150	150	150	150

หมายเหตุ : * ระดับนัยสำคัญ 0.05

** ระดับนัยสำคัญ 0.01

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วย จำนวนครั้งในการประชุม คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันสูงระหว่างตัวแปรอิสระ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วงระหว่าง -0.514 ถึง -0.311 ซึ่งน้อยกว่า 0.80 แสดงว่าไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และเมื่อวิเคราะห์ค่า Variance Inflation Factor (VIF) พบว่ามีค่า VIF น้อยกว่า

10 คืออยู่ระหว่าง 1.019 - 1.429 นั่นคือ ไม่เกิด Multicollinearity จึงสามารถนำตัวแปรทั้งหมดเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยได้

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

3.1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดค่าสัมพัทธ์ของตัวแปร (VIF)
ค่าคงที่	5.259	1.813		2.901	0.004		
จำนวนครั้งในการประชุม	-0.149	0.116	-0.105	-1.286	0.201	0.981	1.019
คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	0.663	0.282	0.192	2.354	0.020 *	0.981	1.019

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การกำกับดูแลกิจการ มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากการทดสอบพบว่า (1) จำนวนครั้งในการประชุมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -0.149 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.105 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.286 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.201 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าจำนวนครั้งในการประชุมไม่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (2) คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 0.663 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.192 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.354 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.020 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการมีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุสรฯ ศิลาหน้าเที่ยง (2555) พบว่า ราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ขนาดของบริษัทและอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ Malik (2012) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการกำกับดูแลกิจการและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในเชิงบวกเช่นกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดค่าสัมพันธของตัวแปร(VIF)
ค่าคงที่	36.211	8.701		4.162	0.000		
จำนวนครั้งในการประชุม	-0.989	0.556	-0.146	-1.778	0.078	0.981	1.019
คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	0.031	1.353	0.002	0.023	0.982	0.981	1.019

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การกำกับดูแลกิจการ มีผลต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) จากการทดสอบพบว่า (1) จำนวนครั้งในการประชุมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -0.989 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.146 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.778 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าจำนวนครั้งในการประชุมไม่มีผลต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) (2) คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 0.031 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.002 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.023 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.982 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าจำนวนครั้งในการประชุมไม่มีผลต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีวพันธ์ นิยมตรง (2550) พบว่า กลไกการควบคุมเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ 8 ข้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ ROA และ ROE เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน และ นฤกรณ์ อนันท์ศรี (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานประเมินการกำกับกิจการที่ดีกับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิและอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าปัจจัยพื้นฐานการประเมินการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิ (P/E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสำคัญ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดค่าสัมพันธ์ของตัวแปร (VIF)
ค่าคงที่	8.33	11.29		.737	.462		
จำนวนครั้งในการประชุม	-2.58	0.722	-0.286	-3.581	0.000*	0.981	1.019
คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	0.83	1.75	0.038	0.474	0.636	0.981	1.019

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ การกำกับดูแลกิจการ มีผลต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง จากการทดสอบพบว่า (1) จำนวนครั้งในการประชุมมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -2.58 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.286 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -3.581 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าจำนวนครั้งในการประชุมมีผลเชิงบวกต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (2) คะแนนการกำกับดูแลกิจการ ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 0.83 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.038 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.474 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.636 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าคะแนนการกำกับดูแลกิจการไม่มีผลต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑกาล พงษ์เกษม สมใจ บุญหมื่นไวย และพร้อมพร ภูวดิน (2561) ศึกษาปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลการดำเนินงาน กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการกำกับดูแลของบริษัทด้านจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการ มีผลต่อการดำเนินงานที่ถูกวัดด้วยกำไรสุทธิ และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศิดา รัตนวิจิตร (2556) พบว่าความถี่ในการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดความสัมพันธ์ของตัวแปร (VIF)
ค่าคงที่	8.465	2.984		2.836	0.005		
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า	-5.083	2.842	-0.148	-1.789	0.076	0.949	1.054
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	3.923	1.874	0.202	2.093	0.038*	0.700	1.429
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	7.96	0.000	0.030	0.311	0.757	0.719	1.391

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ คุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากการทดสอบพบว่า (1) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -5.083 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.148 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -1.789 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.076 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าไม่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (2) ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 3.923 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.202 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 2.093 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชีมีผลเชิงบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) (3) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 7.96 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.030 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.311 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.757 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่มีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศนัย ฐรรุฉิมกุล (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบริษัทกับโครงสร้างเงินทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่ใช้แทนโครงสร้างคณะกรรมการการ

บริหารบริษัทมีเพียงขนาดของคณะกรรมการบริษัทเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Koubaa & Anis (2015) พบว่าขนาดของบริษัทมีอิทธิพลทางบวกกับการบันทึกบัญชีด้วยความระมัดระวัง ซึ่งวัดผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดความสัมพันธ์ของตัวแปร (VIF)
ค่าคงที่	9.401	14.260		0.659	0.511		
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	2.954	13.578	0.018	0.218	0.828	0.949	1.054
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	16.026	8.954	0.174	1.790	0.076	0.700	1.429
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	-2.37	0.000	-0.019	-0.194	0.847	0.719	1.391

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ คุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) จากการทดสอบพบว่า (1) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 2.954 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.018 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.218 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.828 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าไม่มีผลต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) (2) ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 16.026 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.174 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 1.790 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.076 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชีไม่มีผลต่ออัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) (3) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -2.37 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.019 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.194 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.847 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่มีผลต่ออัตราส่วน

ราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะฉัตร ฤกษ์พุดม (2561) ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัท ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไร ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Okolie & Izedonmi (2014, pp. 150-166) ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ในประเทศไนจีเรีย พบว่า ค่าธรรมเนียมของคุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์ที่ไม่ได้มาตรฐาน		ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	ค่าสถิติทดสอบ (t)	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.)	สถิติความสัมพันธ์เชิงเส้น	
	สัมประสิทธิ์ความถดถอย (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (Std.Error)	สัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta)			Tolerance	ค่าสถิติวัดค่าสัมพัทธ์ของตัวแปร (VIF)
ค่าคงที่	4.82	15.23		0.317	0.752		
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	-12.68	14.50	-0.058	-0.875	0.383	0.949	1.054
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	6.19	9.56	0.050	0.648	0.518	0.700	1.429
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	-1.008	0.131	0-.589	-7.703	0.000*	0.719	1.391

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ สามารถสรุปผลได้ดังนี้ คุณภาพการสอบบัญชีกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง จากการทดสอบพบว่า (1) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ -12.68 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.058 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -0.875 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.383 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าไม่มีผลต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (2) ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ 6.19 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ 0.050 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ 0.648 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.518 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชีไม่มีผลต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (3) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย เท่ากับ

-1.008 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เท่ากับ -0.589 และค่าสถิติทดสอบ t เท่ากับ -7.703 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Sig. = 0.00 < 0.05) แสดงว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลเชิงบวกต่อการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา ปานขวัญ (2558) การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอ้างอิงจากความเสี่ยงของงานจากการประเมินความเสี่ยงของผู้สอบบัญชีในขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ถ้ามีความเสี่ยงในการตรวจสอบมาก จะเพิ่มระดับการตรวจสอบใช้หลักฐานในการสอบบัญชีมากขึ้น ทำให้ปริมาณงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ค่าสอบบัญชีสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันที่ว่าสำนักงานสอบบัญชีที่เก็บค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะผ่อนปรนเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทลูกค้ามากกว่า และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กนษฐา โสตามรรค (2554) พบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของตลาดหลักทรัพย์มีส่วนทำให้ปัจจัยของการกำหนดค่าสอบบัญชีในประเทศไทย และต่างประเทศมีความแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยสรุปประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อจำกัดการวิจัย

5.4 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใช้ข้อมูลจากการรายงานประจำปี งบการเงินแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จำนวน 50 บริษัท สำหรับระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ.2562 ถึงปี พ.ศ.2564 ผู้ศึกษาเลือกศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ เลือกศึกษาเฉพาะบริษัทที่มีการจัดทำงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2562 ถึง 2564 รวมเวลา 3 ปี และมีการส่งงบการเงินครบทุกปี เนื่องจากอาจมีผลต่อการศึกษาจึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 50 บริษัทโดยใช้ข้อมูลที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น 150 รายบริษัทรายปี (Firm Years)

ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูล เทคนิคทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา เป็นการนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient Analysis) ระหว่างตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อใช้ในการอธิบายผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปผลอภิปรายได้ดังนี้

5.2 การอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี กับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ กับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกำกับดูแลกิจการ ด้านคะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุสรณ์ ศีลาน้ำเที่ยง (2555) พบว่า ราคาหลักทรัพย์มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับคะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี ขนาดของบริษัทและอัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และ Malik (2012) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการกำกับดูแลกิจการและราคาหลักทรัพย์ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ในเชิงบวกเช่นกัน

สมมติฐานที่ 2 การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ กับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การกำกับดูแลกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีวินันท์ นิยมตรง (2550) พบว่า กลไกการควบคุมเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ 8 ข้อ ไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มบริการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ ROA และ ROE เป็นตัววัดผลการดำเนินงาน และ นฤกรณ์ อนันทศรี (2551) ศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานประเมินการกำกับกิจการที่ดีกับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิและอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชีกรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยพื้นฐานการประเมินการกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิ (P/E) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับสำคัญ 0.05

สมมติฐานที่ 3 การกำกับดูแลกิจการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า การกำกับดูแลกิจการ ด้านจำนวนครั้งในการประชุม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณฑกาล พงษ์เกษม สมใจ บุญหมื่นไวย และพร้อมพร ภูวดิน (2561) ศึกษาปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ปัจจัยการกำกับดูแลของบริษัทด้านจำนวนครั้งการประชุมของคณะกรรมการ มีผลต่อการดำเนินงานที่ถูกวัดด้วยกำไรสุทธิ และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศิดา รัตนวิจิตร (2556) พบว่าความถี่ในการเข้าประชุมของคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

สมมติฐานที่ 4 คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า คุณภาพการสอบบัญชี ด้านขนาดของบริษัทสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อัศนัย ฐรรุฒิกุล (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบริษัทกับโครงสร้างเงินทุน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ตัวแปรที่ใช้แทนโครงสร้างคณะกรรมการการบริหารบริษัทมีเพียงขนาดของคณะกรรมการบริษัทเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Koubaa & Anis (2015) พบว่าขนาดของบริษัทมีอิทธิพลทางบวกกับการบันทึกบัญชีด้วยความระมัดระวัง ซึ่งวัดผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานที่ 5 คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน วัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E)

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณภาพการสอบบัญชี ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานวัดค่าจากอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะณัฐ ฤนพุทธม (2561) ศึกษาผลกระทบของกลไก

การกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า ขนาดของบริษัท ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไร ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Okolie & Izedonmi (2014, pp. 150-166) ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ในประเทศไนจีเรีย พบว่า ค่าธรรมเนียมของคุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ

สมมติฐานที่ 6 คุณภาพการสอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไร

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 6 : ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า คุณภาพการสอบบัญชี ด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา ปานขวัญ (2558) การกำหนดค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอ้างอิงจากความเสี่ยงของงานจากการประเมินความเสี่ยงของผู้สอบบัญชีในขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงในการสอบบัญชี ถ้ามีความเสี่ยงในการตรวจสอบมาก จะเพิ่มระดับการตรวจสอบ ใช้หลักฐานในการสอบบัญชีมากขึ้น ทำให้ปริมาณงานและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ค่าสอบบัญชีสูงขึ้น ในทำนองเดียวกันที่ว่าสำนักงานสอบบัญชีที่เก็บค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีน้อยกว่า มีแนวโน้มที่จะผ่อนปรนเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างของบริษัทลูกค้ามากกว่า และไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กษษฐา โสตามรรค (2554) พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับรายการคงค้างในดุลยพินิจของผู้บริหาร เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมของตลาดหลักทรัพย์มีส่วนทำให้ปัจจัยของการกำหนดค่าสอบบัญชีในประเทศไทยและต่างประเทศมีความแตกต่างกัน

5.3 ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี ซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ทั้งนี้อาจมีข้อจำกัดดังนี้

1. งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งอาจไม่ครอบคลุม และบางบริษัทมีข้อมูลที่ไมครบถ้วนทำให้ตัวอย่างน้อยเกินไป ซึ่งอาจจะไม่

สามารถใช้เป็นตัวแทนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกบริษัทได้ จึงอาจจะไม่สามารถนำไปใช้อ้างอิงได้เพียงพอ

2.ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาโดยมีขอบเขตของระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จากปี พ.ศ.2562 ถึงปี พ.ศ.2564 เท่านั้น ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถใช้อ้างอิงในช่วงเวลาอื่นได้ เนื่องจากในแต่ละช่วงเวลาอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางการบัญชี ข้อกำหนดของกฎหมาย รวมถึงปัจจัยภายนอกอื่นๆ ที่มีส่วนสำคัญในการประกอบธุรกิจที่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้

3.ผู้วิจัยเลือกเฉพาะบางตัวแปรเท่านั้น ซึ่งยังมีตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษา

5.4 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.4.1 ข้อเสนอแนะจากการผลวิจัย

1.จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับ การกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน ผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนสามารถคำนวณหาอัตราส่วนในงบการเงินเพื่อใช้เป็นแนวทางในการลงทุนในบริษัทนั้นๆ อนาคตได้

2. จากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การศึกษา การกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ผู้ถือหุ้นหรือนักลงทุนสามารถสร้างคุณค่าให้กิจการ มีความน่าเชื่อถือแก่ผู้ถือหุ้นและนักลงทุนที่จะมาลงทุนในบริษัท

5.4.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานและการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง ของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการเงินระหว่างปี 2562-2564 ระยะเวลารวม 3 ปี สำหรับงานวิจัยในอนาคตขยายขอบเขตกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเพิ่มขึ้น เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และได้ผลการวิจัยที่มีประสิทธิวิภามากขึ้น

บรรณานุกรม

- ชีวนันท์ นิยมตรง (2550). การกำกับดูแลกิจการและผลการดำเนินงานของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เฉพาะกลุ่มบริการ ปี พ.ศ. 2548. (การค้นคว้าอิสระ). คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชลธิชา ปานขวัญ. (2558). ความสัมพันธ์ของอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรและลักษณะหนี้สินกับค่าธรรมเนียมนการสอบบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (การค้นคว้าอิสระ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ออนไลน์). ได้จาก <http://th.wikipedia.org/wiki/ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย> (7กรกฎาคม 2566). ม.ป.ป.
- นทกาล พงษ์เกษม สมใจ บุญหมื่นไวย และพร้อมพร ภูวดิน (2561). ปัจจัยการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน : กรณีศึกษากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา, 234 - 244.
- นฤกรณ์ อนันตศรี. (2551). ความสัมพันธ์ปัจจัยพื้นฐานประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อกำไรสุทธิและอัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อมูลค่าทางบัญชี กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยะณัฐ ฤนพุทธม (2561). ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลต่อการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์). สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (ออนไลน์). ได้จาก <https://acpro-std.tf.ac.or.th/standard/62/> (5 กรกฎาคม 2566). ม.ป.ป.
- อนุสรณ์ ศิลาหน้าเที่ยง (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์. (การค้นคว้าอิสระ). คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัศนัย จุรวดีกุล (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างคณะกรรมการบริหารบริษัทกับโครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). **A review of earnings management literature and its implications for standard setting.** *Accounting Horizons*, 13, 365-383.
- Krafft Jackie et al. (2013). **Corporate Governance, Value and Performance of Firms :New Empirical results on Convergence from a large international database.** Working Paper. University of Nice Sophia Antipolis, France.
- Martinez A. L., and Moraes A. D. J. (2017). **Relationship Between Auditors' Fees and Earnings Management.** *Journal of Business Management*, 57(2), 148-157.
- Yasar, A. (2013). **Big Four Auditors' Audit Quality and Earnings Management : Evidence from Turkish Stock Market.** *International Journal of Business and Social Science*, 153-163.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รายชื่อบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
1	ADVANC	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
2	AOT	บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)
3	AWC	บริษัท แอสเสท เวิร์ด คอร์ป จำกัด (มหาชน)
4	BANPU	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
5	BBL	ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
6	BDMS	ธนาคารกรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
7	BEM	บริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
8	BGRIM	บริษัท บี.กริม เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
9	BH	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
10	BTS	บริษัท บีทีเอส กรุ๊ป โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
11	CBG	บริษัท คาราบาวกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
12	CENTEL	บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซา จำกัด (มหาชน)
13	COM7	บริษัท คอมเซเว่น จำกัด (มหาชน)
14	CPALL	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
15	CPF	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
16	CPN	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)

รายชื่อบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
17	CRC	บริษัท เซ็นทรัล รีเทล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
18	DELTA	บริษัท เดลต้า อิเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
19	EA	บริษัท พลังงานบริสุทธิ์ จำกัด (มหาชน)
20	EGCO	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
21	GLOBAL	บริษัท สยามโกลบอลเฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
22	GPSC	บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
23	GULF	บริษัท กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
24	HMPRO	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
25	INTUCH	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
26	IVL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)
27	KBANK	ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)
28	KTB	ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
29	KTC	บริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
30	LH	บริษัท แลนด์แอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
31	MINT	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
32	MTC	บริษัท เมืองไทย แคปปิตอล จำกัด (มหาชน)

รายชื่อบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
33	OR	บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)
34	OSP	บริษัท โอสภสกา จำกัด (มหาชน)
35	PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
36	PTTEP	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
37	PTTGC	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
38	RATCH	บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
39	SAWAD	บริษัท ศรีสวัสดิ์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
40	SCB	บริษัท เอสซีบี เอกซ์ จำกัด (มหาชน)
41	SCC	บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
42	SCGP	บริษัท เอสซีจี แพคเกจจิ้ง จำกัด (มหาชน)
43	TIDLOR	บริษัท เงินติดล้อ จำกัด (มหาชน)
44	TISCO	บริษัท ทีสโก้ไฟแนนเชียลกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
45	TLI	บริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด (มหาชน)
46	TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
47	TRUE	บริษัท โทร คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
48	TTB	ธนาคารทหารไทยธนชาต จำกัด (มหาชน)

รายชื่อบริษัท SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ	ชื่อบริษัท
49	TU	บริษัท ไทยยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
50	WHA	บริษัท ดับบลิวเอชเอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

ภาคผนวก ข

ใบตอบรับการตีพิมพ์บทความ

ที่ อว ๐๖๔๕.๑๕/๘๑๙

งานวารสารรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
๑ ถนนอุทองนอก เขตดุสิต
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์บทความ

เรียน นายพูนพงศ์ ภูมิมะภูมิ และนายกนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินธิ์

ตามที่ท่านได้ส่งบทความวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการ สอดบัญชีกับผลการดำเนินงาน และการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างของกลุ่ม SET50 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” เพื่อรับการพิจารณาลงตีพิมพ์ในวารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งได้รับการคัดเลือกเข้าสู่ฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย วารสารที่มีคุณภาพ อยู่ในกลุ่มที่ ๒ (TCI ฐาน ๒) ความทราบแล้วนั้น กองบรรณาธิการวารสารขอให้แจ้งให้ท่านทราบว่า กองบรรณาธิการวารสารและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความของท่านแล้ว เห็นสมควรรับลงตีพิมพ์บทความของท่าน มีกำหนดที่จะลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๓ เดือนกันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๖ ซึ่งท่านสามารถใช้หนังสือฉบับนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงแก่สถาบันการศึกษาได้ จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์)

บรรณาธิการวารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

งานวารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

โทร. ๐๙๓-๙๓๕๙๓๕๖, ๐๘๖-๙๒๙๔๙๑๕

<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/SSRUJPD>

ประวัติผู้ทำวิจัย

ชื่อ	นายพุมพงศ์ ภูมมะภูติ
วัน เดือน ปีเกิด	19 มกราคม 2523
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	216/11 แจ้จ้วฒนะ 6 แยก 1-2 ตลาดบางเขน หลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	กรรมการบริหาร/ผู้อำนวยการบัญชีการเงิน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	158 อาคาร เอ็มมานูเอล รัชดาภิเษก ห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10310
ประวัติการศึกษา	-ปริญญาตรี 2550 คณะมนุษยศาสตร์ เอกสื่อสาร โท ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง -ปริญญาตรี 2555 คณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาโยธา มหาวิทยาลัยศรีปทุม -ปริญญาโท 2558 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ